MACHEN

Ateş Piramiti

Babil Kitaplığı

Jorge Luis Borges tarafından hazırlanan fantastik edebiyat dizisi

Dost Kitabevi Yayınları

Dost Kitabevi

Babil Kitaplığı

Ateş Piramiti
Arthur Machen

önsöz

Jorge Luis Borges

The Novel of the Black Seal
The Novel of the White Powder
The Shining Pyramid

İngilizceden Çeviren:
Hasan Fehmi Nemli

Önsöz, İspanyolcadan Çeviren:
Mukadder Yaycıoğlu

ISBN 975-298

Birinci Baskı, Ocak 2002, Ankara

Tasarım: Franco Maria Ricci, Marcella Boneschi
Fotokompozisyon: Fototype, Milano
Baskı: Pelin Ofset, Ankara

Yayına Hazırlayan:
Ali Karabayram
Teknik Hazırlık:
Ferhat Babacan

Bu kitaplar, Adobe PageMaker 6.5'*te formatlanmış ve*
Adobe Type Library Bodoni *yazı karakterleri kullanılarak*
hazırlanmıştır.

Önsöz

Yaygın ve neredeyse sonsuz olan İngiliz edebiyatı içinde Arthur Machen ikincil bir şairdir. Bu tanımın onu küçültmeyi amaçlamadığını hemen belirtmek isterim. Onun şair olduğunu söyledim, çünkü büyük bir özenle yazdığı düzyazı biçimindeki yapıtları şiire özgü yoğunluğu ve yalnızlığı sergiler. Onun ikincil bir şair olduğunu söyledim, çünkü ikincil şiirin, bir alt tür değil de şiirin türlerinden biri olduğunu düşünüyorum. İkincil şiirin sınırları pek geniş değildir ama seslemi her zaman daha içtendir. İkincil şiirden söz etmek dramatik ya da epik şiirden söz etmeye benzer. Paul Verlaine'in en iyi Fransız şairi, aynı zamanda, ikincil bir şair olduğu, çünkü Ronsard ya da Hugo'nun çeşitliliğini sunmadığı söylenebilir. Bunun dışında, Machen için yapılacak diğer olası tanımlamalar onun yapıtlarında fark ettiğim bazı özelliklerden çok

daha önemsizdir. Bu özelliklerden biri, Kötülüğün, birçok doğa tanrıbiliminde olduğu gibi, yalnızca İyiliğin yokluğu olarak var olması değil de İyiliğe karşı sürekli olarak mücadele eden bir yaratık ya da yaratıkların oluşturduğu bir koalisyon olarak var olması ve zafer kazanmasıdır. Machen'in öykülerinde bu şeytansı zafer kötülüğe boyun eğen insanların doğru yoldan ayrılmasıyla sınırlı değildir, çürüme ve kokuşmaya kadar uzanır. Bu fiziksel dehşet, Machen'in Poe ya da öğrencisi Lovecraft'ınki kadar taşkın olmayan düzyazısının kesinlik ve ciddiyetiyle çelişir. Machen, hiç hoşlanmadığı Kipling gibi, İngiltere'ye yerleşmiş olan birçok kavimin cazibesini fark etti. Machen Galliydi ve Saksonlar tarafından kovalanan ve memleket özlemi çeken Bretonların, Alonso Quijano'nun aklını başından alan ve onu Don Kişot'a dönüştüren mucizeleri yaşattıkları Caerleon-on-Usk şehrinde doğdu. Şeytanın oğlu Merlin, ölümcül bir yara alan on bir savaş fatihi Kral Arthur, büyülü bir adaya taşınır; halkını, Lancelot'ı ve Guinevere'yi, İsa'nın kanıyla dolmuş olan Kutsal Graal'ı kurtarmak için tekrar döner. Her zaman Kelt olduğu konusunda, yani Romalılardan, Saksonlardan, ülkeye adını vermiş olan Anglonlardan, Danimarkalılardan, Normandiyalılardan ve adaya yerleşmiş diğer kavimlerden daha eski bir kavimden geldiği konusunda ısrar etmekten asla vazgeçmedi. Bu asırlık fatih kavimin bir üyesi olan Machen, kendini karanlık bir biçimde muzaffer ve eski, toprağına kök salmış ve ilkel

büyü bilimleriyle beslenmiş hissedebiliyordu. Paradoksal olarak bu tarihsel kavrama daha karanlık ve ikincil bir kavram daha ekledi; o da günahı temsil eden ve yayan karanlık ve gizli yaratıklar kavramıdır. Aynı şekilde, kendisini yalnız ve uzak ataları gibi başarısızlığa yazgılı hissetmek için Kelt olduğu konusunda ısrar etti, Taliesin'in atalarına ithaf ettiği dizeyi tekrarlamaktan memnunluk duyardı: "Her zaman savaştılar ve her zaman kaybettiler."
Bilindiği gibi, tarihimizin ilk yüzyıllarında hem Tanrıya hem Şeytana inananlar, evreni, doğal elementi ışık olan İyilik krallığı ile doğal elementi karanlık olan Kötülük krallığının sürekli çatışması olarak algılıyorlardı. Benzer şekilde, Hindistan thug*ları, evrensel tarihi Yok Etme ve Yaratmanın bitmeyen savaşına indirgiyor ve kendilerini, Kara Ana adıyla da anılan ve diğer adları Durga ve Perveti olan, tanrıça Kali'de kişileşmiş Yok Etmenin taraftarı ilan ediyorlardı.* Thug*lar, yolcuları diğer* thug*lardan korumak için onlara seyahatlerinde refakat ediyorlar ve yalnız kaldıklarında ilkel törenlerinden sonra onları ipek kordonlarla boğuyorlardı. Kötülüğün şehitleri vardır: XIX. yüzyılda Britanyalı yetkililer dokuz yüzden fazla ölüm borcu olan bir thugu astılar, thug infazı sükunetle karşıladı. Bu nedenle, Arthur Machen'in öyküleri, kuşkusuz,* Eyub'un Kitabı'*nın bilinmeyen yazarını endişelendiren Kötülük açıklamalarından belki de en eski olanının devamıdır. Philip von Stern'in, Machen üzerine gerçekleş-*

tirdiği mükemmel çalışmasında Robert Louis Stevenson'ın adını anmamış olması tuhaftır, oysa Machen'e göre kendisini ilk etkileyen ve The Three Impostors'*ı (Üç Sahtekâr) esinleyen yazar odur. Gerçekçi edebiyattan çok daha eski olan fantastik edebiyatın icrası daha zordur, çünkü okuyucu anlatılan öykünün simgesel ve temel gerçeklerinin değil kendisinin kurmaca olduğunu unutmamalıdır. Edebiyatın, alışılagelen sözcük parçalarının birleştirilmesiyle gerçekleştirilen bir oyun olduğunu kabul edelim ama ustaları söz konusu olduğunda –Machen de onlardan biridir– bunun bir çeşit cebir ya da satranç oyunu olduğunu ve bir coşkuyla örtüşmesi gerektiğini unutmayalım. Bir metnin etkisinin yazılan şeyin asıl amacı olduğunu iddia eden yazarlar (Poe bunlardan biriymiş gibi yapardı, ama neyse ki değildi) vardır; Arthur Machen bazen bize inanılmaz öyküler sunar ama bunları içten bir coşkunun esinlediğini hissederiz. Hemen hiçbir zaman başkalarını şaşırtmak için yazmadı; yazmasının nedeni garip bir dünyada yaşadığının farkında olmasıydı.*

En ünlü yapıtına adını veren üç sahtekâr yalan söyler ve biz yalan söylediklerini biliriz; bu, onların yalanlarının bizi rahatsız etmesini engellemez. Arthur Machen'in (1863-1947) yanal diyebileceğimiz bir yaşamı oldu, hiçbir zaman şöhrete ulaşamadı ve ulaşmak istediğini de sanmıyoruz. Çeşitli konularda bilgi sahibi olan Machen, cezalandırılmamış kötü bir alışkanlık olan okumak eylemini –bu tümce Valery Larbaud'ya

aittir– daha da yalnız bir hale getirmek için zamanının büyük bir kısmını karanlık kitaplar aradığı Britanya Müzesi'nde geçirdi. Rabelais'nin sayıları çok fazla olan bunaltıcı yapıtlarını, onların bir giz ve bilge bir denge içerdiği kuramını kanıtlamak için, Urquhart'ın çoşkun çeviri tarzından uzak bir biçimde İngilizce'ye çevirdi. The London Adventure *(Londra Serüveni) başlıklı özyaşamsal kitabında Henry James'in* Halı Resmi *adlı takdire değer öyküsünü ezbere yeniden yaratır; Machen'in gereksiz melodramatik öğeleri hafifleterek yazdığı özet yapıt, zahmetle yazılmış özgün yapıttan çok daha dokunaklıdır.*

Bu seçki için belirlediğimiz öykülerden ilk ikisi Machen'in en tanınmış yapıtı Üç Sahtekâr*'dan alınmıştır. Bu başlığın öyküsü ilginçtir. Ortaçağ'ın sonlarına doğru tehlikeli bir kitaptan söz ediliyordu: Bu kitap, insanların Musa, İsa ve Muhammed adlı üç sahtekâr tarafından kandırıldığı tezini savunan* De tribus imposoribus*'tu (Sahtekâr Kavimler Üzerine). Hiç kimsenin görmediği ve birçok konsil tarafından şiddetle yasaklanmış olan bu kitabın düşünce özgürlüğü üzerinde kayda değer bir etkisi olmuştur. Machen, fantastik yapıtı için bu başlıktan yararlandı. Genel konu, şeytansal güçlere adanmış üç kurbanın ruhsal ve fiziksel kokuşmasıdır. Okuyucu, az bir imgelemle gecelerini dolduracak kadar iyi kurgulanmış bu kâbusları kolay kolay unutmayı başaramayacaktır.*

Jorge Luis Borges

Ateş Piramiti

Kara Mührün Öyküsü

Leicester Meydanı'ndaki genç bayan tarafından anlatılmıştır.

Önsöz

"Sizin kararlı bir rasyonalist olduğunuzu görüyorum," dedi genç bayan. "Benim daha da müthiş tecrübeler yaşadığımı duymadınız mı? Ben de bir kuşkucuydum, ama öğrendiğim şeylerden sonra, artık kuşku duyamam."

"Hanımefendi," diye yanıtladı Bay Phillipps, "kimse beni inancımdan döndüremez. Ne iki kere ikinin beş ettiğine inanır ya da inanır gibi yaparım, ne de herhangi bir şekilde iki kenarlı üçgenlerin var olduğunu kabul ederim."

"Biraz acelecisiniz," diye karşılık verdi genç bayan. "Peki, etnoloji ve benzer alanlarda en yetkili kişi olan Profesör Gregg'in adını hiç duyup duymadığınızı sorabilir miyim?"

"Profesör Gregg'in adını duymak bir yana, hakkında da çok şey biliyorum," dedi Phillipps. "Onu her zaman en zeki ve en iyi düşünen gözlemciler-

den biri olarak gördüm ve kendi türünde oldukça takdire şayan bir kitap olan, son yayımladığı 'Etnoloji Derskitabı'ndan çok etkilendim. Aslında, Gregg'in meslek hayatına son veren feci kazayı duyduğumda kitap elime yeni geçmişti. Sanırım, İngiltere'nin batısında bir yazlık satın almıştı; oralarda bir nehre düştüğü varsayılıyor. Yanlış hatırlamıyorsam, cesedi bulunamadı."

"Bayım, akıllı biri olduğunuzdan eminim. Konuşmanız bunu fazlasıyla ortaya koyuyor, yaptığınızı söylediğiniz işler, boş bir adam olmadığınıza beni ikna etti. Kısacası, size güvenebileceğimi hissediyorum. Profesör Gregg'in öldüğünü düşündüğünüz anlaşılıyor; ben, bunun böyle olduğuna inanmak için hiçbir neden göremiyorum."

"Ne?" diye haykırdı şaşıran ve altüst olan Phillipps, "utanç verici bir şeyler ima ediyor olamazsınız. Buna dünyada inanmam. Gregg çok karakterli bir insandı; tam bir iyilikseverlik abidesiydi ve her ne kadar boş hayallere benim karnım toksa da, onun samimi ve inançlı bir Hıristiyan olduğuna inanıyorum. Herhalde, bir rezaletin onu ülkeden kaçmak zorunda bıraktığını ima etmiyorsunuzdur."

"Yine acele ediyorsunuz," diye yanıtladı genç bayan. "Hiç de böyle bir şey demedim. O zaman size kısaca anlatayım; Profesör Gregg bir sabah o evden çıkarken ruh ve beden sağlığı yerindeydi. Bir daha geri dönmedi, ama saati, köstеği, içinde üç İngiliz altını ve bir miktar gümüş para ile her zaman parmağına taktığı yüzüğü bulunan para kesesi üç gün sonra nehirden çok uzakta, kuş

uçmaz kervan geçmez bir tepede bulundu. Bu eşyalar, fantastik biçimli kireçtaşı bir kayanın yanına konmuştu; meşin iple bağlanmış kaba parşömenden bir çıkına sarılmıştı. Çıkın açıldığında, parşömenin iç tarafında kırmızı bir maddeyle yazılmış bir yazı bulunduğu görüldü; yazı okunamadı, ama bozuk bir çiviyazısına benziyordu."

"Fena halde ilgimi uyardınız," dedi Phillipps, "lütfen, anlatmaya devam eder misiniz? Sözünü ettiğiniz durum bana çok anlaşılmaz göründü; bir açıklama duymak için can atıyorum."

Genç bayan bir an derin düşüncelere dalar gibi oldu, sonra aşağıdaki öyküyü anlatmaya başladı:

Kara Mührün Öyküsü

Şimdi size kendi geçmişimle ilgili bazı noktaları etraflıca anlatmam gerekiyor. Ben, meslek hayatının daha başlangıcında, henüz karısının ve iki çocuğunun geçimini temin edecek vasıtaları biriktirme fırsatı bulamadan, ansızın ölmek talihsizliğine uğramış Steven Lally adında bir inşaat mühendisinin kızıyım.

Annem, inanılmaz ölçüde kıt imkânlarla evimizi çekip çevirme başarısını gösterdi; yaşamımızı sürdürebilmek için gereksindiğimiz çoğu şeyin kente göre daha ucuz olduğu uzak bir köyde yaşadık; ama böyleyken bile yoksunluklar içinde büyüdük. Babam akıllı ve çok okumuş biriydi; içinde Yunan, Latin ve İngiliz klasiklerinin en iyilerinin bulunduğu küçük ama seçkin bir ko-

leksiyon bıraktı ardında ve bu kitaplar sahip olduğumuz tek eğlenceydi. Anımsadığım kadarıyla kardeşim Latinceyi Descartes'in *Meditationes*'inden öğrendi ve benim içinse, küçük çocuklara genellikle okumaları söylenilen hikâyecikler yerine, *Gesta Romanorum*'un bir çevirisinden daha değerli hiçbir şey yoktu. Böylece, uslu ve çalışkan çocuklar olarak büyüdük ve zamanla kardeşim sözünü ettiğim şekilde geçimini sağlamaya başladı. Ben, evde yaşamaya devam ettim; zavallı annem yatalak oldu ve benim sürekli bakımıma muhtaç kaldı iki yıl kadar önce, aylarca süren ağrılı bir hastalık devresinden sonra öldü. İçler acısı bir durumdaydım; eski püskü eşyalarımız, altına girmek zorunda kaldığım borçlara güçbela yetti; kitapları, onlara ne kadar değer verdiğini bildiğim kardeşime yolladım. Yapayalnızdım; kardeşimin ne kadar düşük bir ücretle çalıştığını biliyordum; yine de, bir iş bulmak umuduyla kalkıp Londra'ya geldim. Kardeşimin masraflarımı karşılayacağını biliyordum; ama bir ay içinde iş bulamazsam, çetin bir iş gününün sonunda eline geçen üç kuruştan onu mahrum etmektense açlıktan ölmeye yemin ettim. Uzak bir dış mahallede, bulabildiğim en ucuz odayı kiraladım; çay ve ekmekle yaşıyor, zamanımı boş yere ilanlara yanıt vermekle ve bundan daha da boşuna not ettiğim adreslere yürüyüşler yapmakla geçiriyordum. Günler ve haftalar birbirini kovaladı, hâlâ bir iş bulamıyordum, sonunda önceden kararlaştırdığım tarih iyice yaklaştı; açlıktan yavaş yavaş

ölmek ihtimali tüm kasvetiyle önümde belirmişti. Ev sahibem kendince iyi sayılabilecek biriydi; elimde avucumda bir şey olmadığını biliyordu, beni kapının önüne koymayacağından emindim. O zaman bana çekip gitmek ve sakin bir yerde ölmeye çalışmak kalıyordu. Mevsim kıştı, öğleden sonranın ilk saatlerinde sütbeyazı bir sis bastırmış, günün ilerleyen saatlerinde daha da koyulaşmıştı. Günlerden pazar olduğunu anımsıyorum; ev halkı kilisedeydi. Saat üç sıralarında yavaşça dışarı süzülüp, elimden geldiğince çabuk, uzaklara doğru yürümeye başladım. Beyaz sis tüm sokakları sessizliğe boğmuştu; çıplak ağaç dalları bir parmak buz tutmuştu; buz kristalleri tahta çitlerin üzerinde ve ayaklarımın altındaki soğuk, acımasız zeminde parıldıyordu. Sokak adlarına bakma zahmetine katlanmadan, tamamen rastgele sağa ve sola dönerek yürümeye devam ettim; o pazar günü öğleden sonra yaptığım bu geziden tüm aklımda kalanlar kötü bir düşün bölük pörçük parçaları gibi. Karmakarışık bir kafayla, sendeleye sendeleye yarı kentsel yarı kırsal bölgelerden geçip, bir yanımda sisin dumanlı dünyasında erimiş gri tarlalar, öte yanımda, duvarlarında alevlerin ışıkları parlayan ve hepsi de gerçek dışı görünen konforlu villaların bulunduğu bir yere geldim; kırmızı tuğla duvarlar, aydınlık pencereler, hayal gibi görünen ağaçlar ve parıldayan kırlar, beyaz gölgeler düşürmeye başlayan gaz lambaları, yüksek toprak setlerin gerisinde kaybolan demiryolu hattı, sinyal ışıklarının yeşili ve kırmızısı – bütün bunlar

yorgun beynimde ve açlıktan uyuşmuş duyularımda bir anlığına belirip kaybolan geçici resimlerden başka bir şey değildi. Zaman zaman demire kesmiş yolda çınlayan aceleci adımlar duyuyordum ve bir an önce evlerinin sıcaklığına kavuşmak için hızlı hızlı yürüyen, buz tutmuş pencerelerin önüne sıkıca çekilmiş perdeleriyle şöminesi gürül gürül yanan odalarına ve dostlarının sıcak karşılamasına kavuşmanın zevkini şimdiden hissettiklerinden kuşku duyulmayacak, sıkı sıkıya sarınmış adamlar geçiyordu yanımdan. Ama karanlık koyulaşmaya başlayıp gece yaklaştıkça yanımdan geçen yayaların sayısı giderek azaldı ve art arda birçok sokağı kimselere rastlamadan kat ettim. Beyaz sessizlikte, sanki ölü bir kentin ıssız sokaklarında yürüyormuşum gibi sendeleyerek gidiyordum; gitgide daha zayıf ve bitkin düştüğümden, yüreğime çöreklenen ölümün dehşeti her an daha da artıyordu. Ansızın, bir köşeyi döndüğümde, sokak fenerinin altında biri saygıyla bana yaklaştı ve bir sesin Avon Yolu'nu gösterip göstermeyeceğimi sorduğunu işittim. Bir insan sesi duymanın ani şaşkınlığıyla yere yıkıldım, artık ayakta duracak mecalim kalmamıştı; kaldırıma çöküp şiddetli bir isteri nöbeti içinde ağladım, hıçkırdım, kahkahalarla güldüm. Ölmeye hazır dışarı çıkmıştım ve beni koruyan eşiğin dışına adımımı atarken tüm umutlarıma ve anılarıma bilinçle veda etmiştim; kapı ardım sıra gökgürültüsü gibi bir sesle kapanmış, kısacık ömrümün üstüne demirden bir perdenin indiğini hissetmiştim; bundan sonra

gölgelerle dolu, kasvetli bir dünyada kısa bir gezi yapacaktım; ölümün ilk aşamasına adımımı atmıştım. Sonra siste, her tarafı saran bu beyazlıkta, sessiz, boş sokaklarda ölü gibi dolaştım ve benimle konuşan bu sesle sanki yeniden hayata döndüm. Birkaç dakika sonra biraz kendime gelir gibi olunca ayağa kalktım ve karşımda orta yaşlı, hoş görünüşlü, kılığı kıyafeti yerinde bir beyefendinin durmakta olduğunu gördüm. Yüzünde büyük bir acıma ifadesiyle bana bakıyordu; nerelerde dolaştığımdan haberim olmadığından, doğal olarak hakkında en ufak bir fikre sahip olmadığı yöreyi bilmediğimi kekeleyerek söylemeye çalışırken, o konuştu.
"Sayın, Bayan," dedi, "büyük bir ıstırap içinde görünüyorsunuz. Bilseniz beni ne kadar korkuttunuz. Ne tür bir sıkıntınız olduğunu sorabilir miyim? Sizi temin ederim ki, bana güvenebilirsiniz."
"Çok kibarsınız," diye yanıt verdim, "ama yapılacak bir şey olduğunu sanmıyorum. Durumum çok umutsuz."
"Söylediğiniz şey çok saçma! Böyle konuşamayacak kadar gençsiniz. Hadi, gelin, şöyle yürüyelim de, bana derdinizi anlatın, belki size yardım edebilirim."
Tavırlarında yatıştırıcı ve çok ikna edici bir şeyler vardı; birlikte yürümeye başladık; kısaca hayatımı özetleyip bana ölümden başka çare bırakmayan umutsuzluğumu anlattım.
Sustuğumda, "Böyle her şeyden vazgeçmiş olmanız çok yanlış," dedi. "Bir ay, insanın Londra'da yolunu bulması için çok kısa bir süre. Londra'nın,

hemen öyle kendisini ele vermeyen bir kent olduğunu size söylemeliyim, Bayan Lally, Londra, etrafı şaşırtıcı, karmaşık hendeklerle çevrili müstahkem bir mevkidir. Büyük kentlerde hep olduğu gibi, yaşam büyük ölçüde yapaylaşmıştır; insanın karşısında, bir tek saldırıda aşacağı basit bir tahta perde yoktur; ancak büyük bir ustalıkla üstesinden gelinebilecek birçok entrika, mayın ve tuzakla doludur yolu. Siz bütün saflığınızla, sadece bağırmanın, bu duvarların yerle bir olmasına yeteceğini sandınız, ama böyle şaşırtıcı zaferlerin zamanı geçti. Cesaretiniz toplayın; çok geçmeden başarının sırrını öğreneceksiniz."

"Heyhat! Bayım," dedim, "sözlerinizin doğruluğundan hiç kuşku duymuyorum ama şu anda ben açlıktan ölmek üzereyim. Bir sırdan söz ettiniz, hâlime acıyorsanız, Tanrı aşkına, o sırrı bana söyleyin."

Hoş bir şekilde güldü. "İşin tuhafı da burada, zaten," dedi. "Sırrı bilenler, isteseler de bunu kimseye söyleyemezler; masonluğun temel öğretisi kadar dile gelmez, ifade edilemez bir şeydir bu. Ama size şu kadarını söyleyeyim ki, siz kendiniz sırrın en azından dış kabuğunu aralamış bulunuyorsunuz," dedi ve yeniden güldü.

"Rica ederim, benimle eğlenmeyin," dedim. "Ne yaptım ki ben, *que sais-je*? Öylesine bilgisizim ki, bir sonraki öğünümü nasıl temin edeceğim konusunda bile en ufak bir fikrim yok."

"Özür dilerim. Ne yaptığınızı sordunuz. Bana rastladınız. Hadi, lafı daha fazla dolaştırmayalım. Kendi kendinizi eğitmiş olduğunuzu görüyo-

rum, bu tür eğitim sonsuzca tehlikeli olmayan tek eğitimdir; iki çocuğum için bir mürebbiyeye ihtiyacım var. Yıllardır dul yaşıyorum; adım Gregg. Sözünü ettiğim bu görevi size öneriyorum ve ücret olarak yılda yüz liraya ne dersiniz?"
Sadece kekeleyerek teşekkür edebildim. Bay Gregg, üzerinde adresi yazılı bir kartı ve kaparo olarak bir teklik banknotu elime tutuşturdu ve birkaç gün içerisinde kendisine uğramamı isteyerek veda etti.
Profesör Gregg'le tanışmam işte böyle oldu ve ölüm kapılarından bana doğru esen umutsuz ve soğuk rüzgârları anımsamam yüzünden onu ikinci bir baba gibi görmeme sanırım şaşmazsınız. Hafta sona ermeden yeni görevime başlamıştım. Profesör, Londra'nın batısına düşen dışmahallelerden birinde tuğladan yapılmış eski bir konak kiralamıştı; burada, güzel çimenler ve meyve ağaçlarının ortasında, asırlık karaağaçların damın üzerinde salınan dallarının mırıltısıyla huzur bularak, hayatımda yeni bir aşamaya başladım. Profesörün ne tür işlerle uğraştığını bildiğinize göre, evin kitap dolu olduğunu, içerisinde tuhaf, hatta iğrenç şeyler bulunan camlı ve raflı dolapların alçak tavanlı geniş salonların her köşesini doldurduğunu işitmek sizi şaşırtmayacaktır. Gregg, bilgiden başka hiçbir şey düşünmeyen bir adamdı ve çok geçmeden onun bu heyecanı bana da bulaştı ve onun tutkulu araştırmalarına katılmaya can atar oldum. Birkaç ay içerisinde, iki çocuğunun mürebbiyesinden çok, onun sekreteri oldum; birçok geceler, o şö-

minenin ışığında odada volta atarak bana *Etnoloji Derskitabı*'nı yazdırırken, abajurun ışığında masada oturdum. Ama bu ağırbaşlı ve bilimsel çalışmaların ortasında, her zaman gizli bir şeylerin varlığını, hiç anıştırmada bulunmadığı bir amaca karşı duyduğu özlemi sezinlerdim; zaman zaman sözünü yarım bırakıp düşlere dalardı; bana öyle gelirdi ki, cüretli bir keşfi düşünerek kendinden geçerdi. Derskitabı en sonunda tamamlandı ve matbaadan gelen provaları almaya başladık; profesör, bunları ilk okuma için bana veriyor, ardından son defa kendisi gözden geçiriyordu. Tüm bu süre zarfında, üstlendiği işe gösterdiği dikkat giderek artıyordu ve kendisine tanınan vade dolduğunda bir gün bir okul çocuğunun keyifli gülüşüyle kitabın bir nüshasını bana uzattı. "İşte," dedi, "ben sözümü tuttum; yazmaya söz verdim ve yazdım. Bundan böyle daha tuhaf şeyler için yaşamakta özgür olacağım; Columbus'un ününe imrendiğimi, Bayan Lally, itiraf ediyorum; bir kâşif rolü oynadığımı göreceğinizi umuyorum."

"Ama," dedim, "geriye keşfedecek pek bir şey kalmadı. Bunun için birkaç yüzyıl geç doğmuşsunuz."

"Bence yanılıyorsunuz," diye yanıtladı, "hâlâ inanılmaz büyüklükte acayip ülkeler ve kıtaların bulunduğuna inanabilirsiniz. Ah, Bayan Lally! İnanın bana, korku dolu kutsal ayinlerin ve gizemlerin arasında duruyoruz ve ne olmamız gerektiği ortaya çıkmış değil. Hayat, inanın ki, öyle basit bir şey değil; biraz gri madde ve cerra-

hın bıçağıyla ortaya çıkarılacak bir damar ve kas yığını değil; insan, benim keşfetmek üzere olduğum bir sırdır ve benim onu keşfetmemden önce, koca koca dalgalı denizleri, okyanusları ve binlerce yılın sisini geçmem gerekiyor. Kayıp Atlantis efsanesini bilirsiniz; peki bu doğruysa ve ben bu olağanüstü toprakları bulmaya yazgılı kâşifsem, ne dersiniz?"

Sözlerinin altında kaynayan heyecanı görebiliyordum; yüzü, bir avcının alev alev yanan yüzüydü; önümde bilinmeyenle turnuvaya çağrıldığına inanan bir adam duruyordu. Bu serüvende bir şekilde onunla beraber olacağımı düşününce sancılı bir keyif duydum ve neyin üzerindeki örtüyü kaldıracağımız konusunda bir an için durup düşünmeden ben de avın şehvetiyle yanmaya başladım.

Ertesi sabah, Profesör Gregg, duvarında çok sayıda çekmecesi olan bir dolabın bulunduğu, her çekmecenin dikkatle etiketlendiği ve yılların zahmetinin birkaç karışlık bir yerde sınıflandırıldığı, içerideki çalışma odasına soktu beni.

"Burası," dedi, "benim hayatım; onca zahmetle topladığım bütün gerçekler burada bulunuyor; ama yine de bunlar hiçbir şey değil. Evet, girişeceğim şeyin yanında bunlar bir hiç." Böyle diyerek beni odanın bir köşesinde duran fantastik görünüşlü ve rengi atmış bir çekmeceli dolabın yanına götürdü.

Çekmeceyi göstererek, "Birkaç kâğıt parçası ve tuhaf işaret ve çiziklerle üzerine kabaca notlar düşülmüş yumruk kadar kara bir taş – çekmece-

de bulunanların hepsi bu. Görüyorsunuz ya, işte şurada, üzerinde yirmi yıl öncenin koyu kırmızı damgasıyla bir zarf var; ama ben arkasına birkaç satır karaladım; şurada elyazması bir sayfa, şurada pek tanınmayan yerel gazetelerden kesikler var. Koleksiyonun konusunu soracak olursanız, konu pek öyle ahım şahım değil – bir çiftlikten kaybolan ve kendisinden bir daha hiç haber alınmayan bir hizmetçi kız, dağlardaki eski bir maden ocağına düştüğü sanılan bir çocuk, kireçtaşı bir kayaya çiziktirilmiş bazı anlaşılmaz yazı ve işaretler, acayip bir silahla vurularak öldürülmüş bir adam; peşine düştüğüm şeyler işte böylesi konular. Evet, söylediğiniz gibi, bunların hepsinin basit birer açıklaması olabilir; kız Londra'ya, Liverpool'a veya New York'a kaçmış olabilir; çocuk terk edilmiş bir maden kuyusunun dibinde olabilir ve kaya üzerindeki harfler, oradan geçen bir serserinin gelişigüzel çiziktirmeleri olabilir. Evet, evet, bunların hepsini kabul ediyorum; ama doğru iz üzerinde olduğumu biliyorum. Bak!" diye devam etti ve sarı bir kâğıttan ince uzun bir parça çıkarıp uzattı.

Kâğıdın üzerinde, "*Grey Hills'de bir kireçtaşı kaya üzerine kazınmış harfler*" yazısını okudum, sonra, silinmiş bir sözcük, muhtemelen bir ilçe adı ve on beş yıl kadar öncesine ait bir tarih vardı. Bunların altına, tuhaf ve İbrani alfabesi kadar yabancı, kama ya da hançere benzer, çok acayip şekilli bir sayı çizilmişti.

"Şimdi de mühür," dedi Profesör Gregg ve kara taşı elime uzatıverdi; pipo içindeki tütünü bas-

tırmakta kullanılan, ancak ondan daha büyük, beş santimetre kadar uzunlukta bir şeydi bu. Alıp ışığa tuttum ve büyük bir şaşkınlıkla, kâğıdın üzerindeki harflerin mührün üzerinde de bulunduğunu gördüm.

"Evet," dedi profesör, "aynılar. Ve kireçtaşı kaya üzerindeki işaretler on beş yıl kadar önce kırmızı bir madde ile yapılmıştı. Mühür üzerindeki işaretlerse en azından dört bin yıllık. Belki de daha eski."

"Bu bir şaka mı?" dedim.

"Hayır, bunu bekliyordum. Bir eşek şakasına kanıp yola çıkacak biri değilim ben. Meseleyi çok dikkatli bir şekilde inceledim. Bu kara mührün varlığını benim dışımda sadece bir kişi biliyor. Ayrıca, şimdi girmek istemediğim başka nedenler de var."

"Peki ama, ne anlama geliyor bütün bunlar?" dedim. "Bunlardan nasıl bir sonuç çıkacağını anlamıyorum."

"Bayan Lally, kısa bir süre daha yanıtsız bırakmayı yeğleyeceğim bir soru bu. Ama belki de, burada hangi sırların çözümünün bulunduğunu hiçbir zaman söyleyemeyeceğim; birkaç belli belirsiz ipucu, köylerde yaşanan bazı facialarn ana hatları, kırmızı toprakla kayalar üzerine çizilmiş birkaç işaret ve eski bir mühür. Peşine düşmek için fazlasıyla acayip bir veri toplamı, değil mi? Yarım düzine kanıt; yirmi yılda ancak bu kadarı toplanabildi. Ve tüm bunların ötesinde hangi mucizelerin veya *terra incognita*'nın bulunduğunu kim bilir? Ben okyanusların ötesine

bakıyorum, Bayan Lally ve öte yakadaki topraklar pekâlâ sis içinde de olabilir. Ama ben hâlâ öyle olmadığına inanıyorum ve sadece birkaç ay doğru mu, yanlış mı olduğumu gösterecektir."

Profesör yanımdan ayrıldı ve ben, böyle ufak tefek kanıtlardan ne çıkacağını merak ederek, sırrı tek başıma anlamaya çalıştım. Düşgücünden yoksun biri değilim ben, ayrıca profesörün akıl sağlığının yerinde olduğuna inanmak için nedenlerim vardı, yine de çekmecenin içindekileri salt fantezi malzemeleri olarak görüyor ve önüme konulan parçalarla ilgili nasıl bir kuram oluşturulabileceğini boş yere kavramaya çalışıyordum. Duyup gördüğüm şeylerden, abartılı bir serüvenin ilk bölümünden fazlasını çıkaramazdım elbette; bununla birlikte, yüreğimde tutuşan merakla, her geçen gün, bundan sonra olacaklar konusunda bir ipucu yakalamak umuduyla Profesör Gregg'in yüzüne büyük bir sabırsızlıkla bakar oldum.

Bir akşam, yemekten sonra, beklediğim sözü duydum.

Profesör, "Sanırım, hazırlık yapmakta zorlanmazsınız," dedi ansızın, "bir hafta içinde yola çıkmış olacağız."

"Sahiden mi?" dedim şaşkınlıkla, "Nereye gidiyoruz?"

"İngiltere'nin batısında, bir zamanlar bir kent ve bir Roma Lejyonunun karargâhı iken, şimdilerde sakin bir kasaba olan Caermaen'a yakın bir yerde, bir yazlık satın aldım; oldukça sessiz, sakin bir yöre, ama manzarası çok güzel, havası da çok sağlıklı."

Gözlerinde bir parıltı yakaladım ve ansızın gidişimizin birkaç gün önce yaptığımız konuşmayla ilgili olduğunu tahmin ettim.

"Yanıma sadece birkaç kitap alacağım," dedi Profesör Gregg, "geri kalan her şey dönüşümüze kadar burada kalacak. Tatile çıkıyorum," diye sürdürdü konuşmasını gülümseyerek, "eski kemiklerimi, taşlarımı ve çerçöpü bir süreliğine arkamda bırakacağım için üzülecek değilim. Otuz yıldır," diye devam etti, "gerçeklerle boğuşuyorum; şimdi düş zamanı."

Günler çabucak geçti; profesörün bastırmaya çalıştığı bir heyecanla titrediğini görebiliyordum; eski konağı ardımızda bırakarak yolculuğa başladığımızda bakışlarında yanan arzuya inanmakta zorlandım. Öğlen vakti yolculuğa başladık ve akşamın alacakaranlığında bir taşra istasyonuna vardık. Yorulmuş ve heyecanlanmıştım; dar yollardan sürdürdüğümüz yolculuk bana bir düş gibi görünüyordu. Önce, Roma Lejyonundan, orduların çarpışmasından ve kartalları izleyen ihtişamdan söz eden Profesör Gregg'in sesini dinlerken geçtiğimiz unutulmuş bir köyün ıssız sokakları; sonra, sarı sularıyla alacakaranlıkta parıl parıl parlayan taşkın ve geniş bir nehir, geniş çayırlar, ağarmaya başlamış mısır tarlaları ve tepelerle suyun arasındaki yamaçta kıvrıla kıvrıla yükselen dar yol. Sonunda tırmanmaya başladık ve hava gitgide seyreldi. Aşağı baktığımda, nehrin üzerini bir kefen gibi örten süt beyazı bir sisle, belli belirsiz ve gölgeli kırları gördüm; ormanlık hayali dağlar, daha ötelerdeki

şekli şöyle böyle fark edilebilen tepeler ve zaman zaman havaya bir alev sütunu fışkırtan, sonra kıpkırmızı bir noktaya dönen uzaklardaki bir fırın seçiliyordu. Bir binek arabasıyla yavaş yavaş tırmanıyorduk; sonra yukarımızdaki ormanın serin soluğunu ve gizemini hissettim; ormanın en derinlerine dalmışım gibi geldi bana; damlayan suların sesi, yeşil yaprakların kokusu ve yaz gecesinin soluğu duyuluyordu. Araba sonunda durdu ve sütunlu verandada bir an beklerken bir evin şeklini güçbela fark edebildim. Akşamın geri kalan bölümü, ormanın, vadinin ve nehrin derin sessizliğine bürünmüş tuhaf şeylerin bir düşü gibiydi.

Ertesi sabah, uyanıp eski moda kocaman yatak odasının kavisli, daire şeklinde, iç tarafı enli penceresinden dışarı baktığımda, kurşuni bir gökyüzü altında hâlâ gizemini koruyan bir kır manzarası gördüm. Aşağıda uzanan uzun, güzel vadiyi kıvrıla kıvrıla akan bir nehir kat ediyor, manzaranın tam orta yerinde, payandalarla desteklenmiş taştan, kemerli bir köprü nehri kesiyordu; köprünün öte tarafındaki açıklık yamaçla, bir gece önce gölgeler içinde gördüğüm orman çok büyüleyici renklerde görünüyor, pencereden içeri hiçbir rüzgârınkine benzemeyen yumuşak nefes doluyordu. Vadinin karşı yakasına baktım; tepeler, birbirini izleyen dalgalar gibi art arda sıralanıyor, yakınlarda bir yerdeki gri renkli, eski bir çiftlik evinin bacasından açık mavi bir duman sabah havasında bir sütun gibi dimdik yükseliyordu; koyu renkli çamların taç-

landırdığı engebeli yükseltiler vardı ve uzaklarda dağları tırmanıp hayal edilemeyecek bir ülkede yiten bir yol, bir çizgi gibi görünüyordu. En uzaktaki sınırsa dağların oluşturduğu devasa bir duvardı; bu dağlar batı yönünde alabildiğine uzuyor ve açık gökyüzüne doğru bir kale duvarı gibi dimdik yükselerek bitiyordu.
Profesör Gregg'in, pencerenin altındaki taraçalı patikada volta attığını gördüm; açıktı ki, duyduğu özgürlüğün ve bir süre için görevden kurtulmuş olmanın keyfini çıkarıyordu. Yanına gittiğimde geniş vadiyi ve güzel tepelerin eteğinde kıvrıla kıvrıla akan nehri göstererek, sevinçli bir sesle, "Evet," dedi, "son derece güzel bir yer ve hiç değilse benim için, gizemlerle dolu görünüyor. Size gösterdiğim çekmeceyi unutmadınız, değil mi, Bayan Lally? Ve buraya sadece çocukların ve temiz havanın hatırına gelmemiş olduğumu sanırım tahmin etmişsinizdir?"
"Sanırım, bu kadarını tahmin ettim," diye yanıtladım, "ama, unutmayınız ki, araştırmalarınızın niteliği konusunda hiçbir fikrim yok ve araştırmanızla bu güzel vadi arasındaki bağlantıya gelince, bu benim tahmin edebileceğim bir şey olmaktan çok uzak."
Bana garip bir şekilde gülümsedi. "Sırf esrarlı görünmek uğruna esrarlı davrandığımı sanmayın," dedi. "Bir şey söylemiyorum, çünkü, söyleyecek bir şey yok; şu ana kadar kesinlikle ortaya çıkarılmış, yazıya dökülebilecek hiçbir şey yok. Ayrıca, başka bir nedenim daha var: Çok uzun yıllar önce gazetedeki bir paragraf tesadüfen

dikkatimi çekti ve aylak aylak geçirdiğim uzun saatler boyunca zihnimde kurguladığım dağınık düşüncelerin ve hayallerin bir anda belirli bir varsayım üzerinde odaklanmasına yol açtı. İnce bir kabuk üzerinde yürümekte olduğumu gördüm o anda; kuramım son derece yabanıl ve inanılmazdı ve tek bir kelimesini bile yazıp yayınlatmamı haklı gösterecek bir sebep yoktu ortada. Ama düşündüm ki, benim gibi keşfin yolunu bilen ve cin imalathanesindeki parlak bir alevle yanan gazın bir zamanlar çılgınca bir varsayım olduğundan haberdar olan bilim adamlarına, gülünç duruma düşme tehlikesiyle karşılaşmadan düşlerimi –sözgelimi Atlantis'i, felsefe taşını, ya da canım ne isterse– açabilirdim. Fena hâlde yanıldığımı gördüm; dostlarım bana ve birbirlerine boş gözlerle baktılar, ayrıca bakışlarında acıma ve küstah bir küçümseme gördüm. İçlerinden biri ertesi gün bana uğrayıp aşırı çalışmaktan kendimi perişan ettiğimi, beynimi yorduğumu ima etti. 'Daha açık söylemek gerekirse,' dedim, 'benim delirmekte olduğumu düşünüyorsunuz. Bense hiç böyle düşünmüyorum.' Öfkemi belirtecek bazı davranışlar sergiledim. O günden sonra, çalışmalarımın niteliği konusunda hiçbir allahın kuluna tek kelime çıtlatmayacağıma yemin ettim ve sizden başka hiç kimseye çekmecenin içindeki şeyleri göstermedim. Ne de olsa, bir hayal peşinde koşuyor olabilirdim; tesadüflerin bir araya gelmesi beni yanıltmış olabilirdi; ama burada, ormanın ve yabanıl dağların ortasında, bu gizemli sessizlikte dururken doğru iz üzerinde

olduğumdan her zamankinden fazla eminim. Hadi, içeri girmenin zamanı."

Tüm bunlarda beni meraka düşüren ve heyecanlandıran bir şeyler vardı; Profesör Gregg'in her zamanki işinde nasıl yolun her milimini deneyerek adım adım ilerlediğini ve sağlam bir kanıt elde etmeden asla hiçbir sav ileri sürmediğini biliyordum. Yine de, ağzından çıkan sözlerden çok, bakışlarından ve sesinin tonundaki hiddetten, her düşüncesinde inanılmaza olan önsezisinin sürekli onunla birlikte olduğunu seziyordum ve –hayal gücünden nasibini almış olmakla birlikte– tam bir kuşkucu olan ve olağanüstüyü çağrıştıran her imaya kızan ben, profesörün bir sabit fikire saplanıp saplanmadığını ve tüm yaşamındaki bilimsel metodu bu konuda bir kenara atıp atmadığını kendi kendime sormadan edemiyordum.

Yine de, aklımdan hiç çıkmayan bu gizemin hayaliyle, kendimi tam olarak manzaranın çekiciliğine kaptırdım. Yamaçtaki rengi atmış evin yukarısından itibaren büyük orman başlıyordu – karşı tepelerden göründüğü kadarıyla, nehirden itibaren kuzeye ve güneye doğru millerce uzanan ve bir İngiliz için Afrika'nın göbeğindeki bir toprak parçasından daha tuhaf, insan ayağı değmemiş, çıplak, vahşi tepeler ve engebeli arazisiyle kuzeyde daha da haşin bir görünüme bürünen uzun, karanlık bir hat. Sadece oldukça dik birkaç tarla, evi ormandan ayırıyordu ve çocuklar, dalları birbirine dolaşmış, parıl parıl parıldayan akgürgenlerden bir duvarın iki yanını çevirdiği, ormanın en yüksek noktasına çıkan çalılık ince yol

boyunca beni izlemekten hoşlanıyorlardı; bu zirveden bakıldığında, bir tarafta, bir duvarı andıran batıdaki yüksek dağlara kadar uzanan, nehrin öte tarafındaki engebeli topraklar, öte tarafta, bir deniz gibi kabarıp alçalan sayısız ağacıyla orman, dümdüz uzanan geniş otlaklar ve daha ötede sapsarı parıldayan denizin güçbela seçilen sahili görülüyordu. İki çocuk bayırın şurasında burasında bitmiş yabani böğürtlenler peşinde koştururken, Roma Yolu'nun geçtiği bu noktada, güneşin ısıttığı çimenler üzerinde otururdum. Burada koyu mavi gökyüzünün ve denizden dağlara doğru tüm yelkenlerini şişirmiş, hızla ilerleyen eski kalyonları andıran beyaz bulutların altında yaşlı ormanın büyüleyici fısıltılarını dinlerken sadece haz için yaşar ve sadece eve dönüp Profesör Gregg'i ya çalışma odası haline getirdiği küçük odasına kapanmış ya da kararlı bir araştırmacının sabırsız ve heyecanlı bakışlarıyla taraçada volta atarken bulduğumuzda karşılaşacağımız tuhaf şeyleri düşünürdüm.

Yazlığa ulaşmamızdan sekiz dokuz gün sonra, bir sabah penceremden dışarı baktığımda, önümdeki manzaranın tam anlamıyla değişmiş olduğunu gördüm. Bulutlar iyice alçalıp batıdaki dağları gizlemişti; güneyden esen bir rüzgâr sağanak hâlinde yağan yağmuru vadinin yukarılarına doğru sürüklüyor, evin alt tarafındaki küçük çay kıpkırmızı bir sel olmuş köpüre köpüre nehre doğru akıyordu. İster istemez evde mahpus kalmıştık; bir kütüphane kalıntılarının hâlâ eski moda bir kitaplığı doldurduğu oturma odasına,

öğrencilerimin yanına gidip oturdum. Kitaplığın raflarına bir iki kez göz atmış, ama dikkatimi çekecek bir şey bulamamıştım; onsekizinci yüzyıl dinsel öğütleri, nalbantlık üzerine eski bir cilt, "nitelikli kişiler"in şiirlerinden bir derleme, Prideaux'nun *Connection*'u ve Pope'un eski bir kitabı kitaplığın sınırlarını belirliyordu; ilginç ya da değerli sayılabilecek bütün kitapların götürülmüş olduğundan kuşku duyulamazdı. Ama, umutsuzluktan, koyun ve dana derisi küflü ciltleri yeniden incelemeye başladım ve büyük bir sevinçle Stephani tarafından basılmış, Pomponius Mela'nın üç kitabını, *De Situ Orbis*'i ve eski coğrafyacıların kitaplarını içeren iyi durumda bir kuarto[1] buldum. Sıradan cümleler arasında yolumu bulacak kadar Latince biliyordum ve çok geçmeden gerçeklerin ve hayalin tuhaf karışımına dalıp gitmiştim – dünyadaki uzanın çok küçük bir bölümünde ışık parlıyordu, ötesindeyse sis, gölge ve korkunç biçimler vardı. Temiz baskılı sayfalara bakarken, Solinus'da bir bölümün başlığı dikkatimi çekti ve şu sözcükleri okudum:

MIRA DE INTIMIS GENTIBUS LIBYAE, DE LAPIDE HEXECONTALITHO,

"Libya'nın iç bölgelerinde yaşayan insanların ve altmıştaş denilen taşın mucizesi."
Bu tuhaf başlık dikkatimi çekti ve okumaya başladım:

1) Kuarto, quarto: Tabakanın dört yaprağa, yani sekiz sayfaya bölünmesinden meydana gelen kitap. (ç.n.)

Gens *ista avia et secreta habitat, in montibus horrendis fœda mysteria celebrat. De hominibus nihil aliud illi praeferunt quam figuram, ab humano ritu prorsus exulant, oderunt deum lucis. Stridunt potius quam loquuntur; vox absona nec sine horrore auditur. Lapide quodam gloriantur, quem Hexecontalithon vocant; dicunt enim hunc lapidem sexaginta notas ostendere. Cujus lapidis nomen secretum ineffabile colunt: quod Ixaxar.*
Kendi kendime bu metni şöyle çevirdim: "Bu halk, uzak ve gizli yerlerde yaşar ve vahşi tepelerde iğrenç ayinler yapar. Yüzleri dışında insana benzer bir yanları yoktur ve insanların gelenek ve görenekleri onlara tamamen yabancıdır ve güneşten nefret ederler. Konuşmaktan çok tıslarlar; sesleri çok haşindir; duyanlar büyük bir korkuya kapılırlar. Altmıştaş dedikleri bir taşla övünürler; çünkü, dediklerine göre, bu taşta altmış işaret bulunmaktadır. Bu taşın ağza alınmayan gizli bir adı vardır: Ixaxar."
Birbirini tutmayan bu tuhaf şeylere güldüm ve bunların "*Gemici Sindbad*"a ya da "*Binbir Gece*"nin diğer masallarına yaraşacağını düşündüm. Aynı gün, daha sonra Profesör Gregg'i gördüğümde ona kitap raflarında bulduğum şeylerden ve okuduğum fantastik saçmalıklardan söz ettim. Profesörün bana büyük bir ilgiyle baktığını şaşkınlıkla gördüm.
"Bu gerçekten çok ilginç," dedi. "Eski coğrafyacıların, göz atmaya değebileceğini hiç düşünmemiştim; çok şey kaçırmış olduğumu söyleyebilirim. Ah! Sözünü ettiğiniz paragraf burası değil

mi? Sizi eğlencenizden yoksun bırakmak utanılacak bir şey ama, bu kitabı götürmek zorunda olduğumu düşünüyorum."
Ertesi gün, profesör benden çalışma odasına gelmemi istedi. Onu, pencereden gelen bol ışığın altında bir masaya oturmuş, elindeki büyüteçle, bir şeyi büyük bir dikkatle inceler buldum.
"Ah, Bayan Lally," diye başladı söze, "sizin gözlerinizi kullanmak istiyorum. Bu büyüteç oldukça güzel ama kentte bıraktığım diğer büyüteç kadar iyi değil. Şu şeyi kendiniz inceleyip üzerine kaç tane işaret oyulmuş olduğunu bana söyleyebilir misiniz?"
Elindeki şeyi bana uzattı. Bunun, Londra'dayken bana gösterdiği kara mühür olduğunu gördüm ve birazdan bir şeyler öğreneceğim düşüncesiyle kalbim hızlı hızlı çarpmaya başladı. Mührü aldım ve ışığa tutarak hançer biçimli acayip işaretleri birer birer inceledim.
"Altmış iki işaret saydım," dedim sonunda.
"Altmış iki mi? Saçma. Bu imkânsız. Ah, ne yaptığınızı anlıyorum, siz şununla şunu da saydınız," dedi ve diğerleriyle birlikte saydığım iki işareti gösterdi.
"Evet, evet," diye Profesör Gregg devam etti, "bunların kazara yapılmış çizikler olduğu çok açık; bunu hemen gördüm. Öyleyse, tamam. Çok teşekkür ederim Bayan Lally."
Sadece kara mührün üzerindeki işaretleri saymak için çağrılmış olmaktan düş kırıklığına uğramış olarak gidiyordum ki, birden önceki sabah okuduğum şey aklıma geldi.

"Ama, Profesör Gregg," diye haykırdım soluğum kesilerek, "mühür, mühür. Bu, Solinus'un yazdığı Hexecontalithos; bu, Ixaxar."

"Evet," dedi profesör, "sanırım öyle. Ya da, sadece bir tesadüf. Böylesi konularda hiçbir zaman tamamen emin olunamaz, biliyorsunuz. Tesadüf, profesörü öldürdü."

Duyduklarımdan şaşkına dönmüş bir vaziyette uzaklaştım; bu tuhaf labirentten nasıl çıkacağımı bilemiyordum. Kötü hava, sağanak yağmurdan koyu bir sise, bir çisentiye dönüşerek üç gün sürdü; bizi dünyadan ayıran beyaz bir bulutun içine hapsolunmuş gibiydik. Bütün bu süre boyunca Profesör Gregg, odasından dışarı çıkmadı; hiçbir şekilde bir şeyleri bizimle paylaşmak ya da bizimle konuşmak istemiyor gibiydi; hareketsiz kalmaktan bıkmışçasına sabırsız adımlarla odasında volta attığını duyuyordum. Dördüncü gün hava düzeldi, kahvaltıda profesör birdenbire, "Ev işlerine yardım etmesi için birine daha ihtiyacımız var; şöyle on beş on altı yaşlarında bir erkek çocuğuna. Hizmetçilerin zamanını alan bir yığın ufak tefek işler var; bunları bir erkek çocuğu daha iyi yapar," dedi.

"Kızlar bana hiçbir şikâyette bulunmadılar," diye karşılık verdim. "Hatta, Anne burada Londra'dakinden daha az toz olması nedeniyle yapılacak daha az iş olduğunu söyledi."

"Doğru, bunlar çok iyi kızlar, ama bence bir erkek çocuğu olsa daha iyi olur. Aslında, bu konu iki gündür beni rahatsız ediyor."

"Rahatsız mı ediyor?" diye şaşkınlıkla sordum,

çünkü, aslında profesör asla ev işleriyle ilgilenmezdi.
"Evet," dedi, "şu hava, işte. Bu berbat siste dışarı çıkmam imkânsızdı; yöreyi pek iyi bilmiyorum; dışarı çıksam büyük bir olasılıkla yolumu kaybederdim. Ama bu sabah bir çocuk bulacağım."
"Peki, ama buralarda istediğiniz gibi bir çocuk olup olmadığını nereden biliyorsunuz?"
"Bu konuda hiç şüphem yok. İstediğim gibi bir çocuk bulmamı için en fazla bir iki mil yürümem yeterli."
Profesörün şaka yaptığını sandım, ama oldukça ciddi görünüyordu; yüzündeki kasvetli ve kararlı ifade beni şaşırttı. Bastonunu aldı ve kapıda düşünür gibi önüne bakarak bir an durup bekledi ve ben holden geçerken bana seslendi.
"Aklıma gelmişken, Bayan Lally, size söylemek istediğim bir şey daha vardı. Buralı delikanlıların, hadi aptal sözcüğünü kullanmayalım, pek parlak olmadıklarını belki duymuşsunuzdur; onlara genellikle nahif ya da buna benzer bir şey deniyor. Umarım, bulacağım çocuğun pek kavrayışlı olmamasına aldırış etmezsiniz; elbette ki tamamen zararsız biri olacaktır, hem sonra ayakkabı boyamak pek zekâ gerektirmez."
Bunları söyledikten sonra, kocaman adımlarla ormana giden yolu çıkmaya başladı ve ben orada öylece şaşkın kalakaldım; ilk defa şaşkınlığım, nereden doğduğunu bilmediğim, kendi kendime bile açıklayamadığım, ansızın ortaya çıkan bir dehşet duygusuyla karışıyordu; bir anda yüreğimde ölümün soğukluğunu, bilinmeyenden du-

yulan, ölümden beter şekilsiz korkuyu hissettim. Denizden esen serin ve taze havada, yağmur sonrasının gün ışığında cesaret bulmaya çalıştım, ama gizemli ormanın çevremdeki karanlığı artıyor gibiydi ve kamışlar arasında bükülerek akan nehirden, eski köprünün gümüşi griliğinden zihnim sınırları belirsiz bir dehşetin simgelerini şekillendiriyordu, tıpkı zararsız ve bildik şeylerden bir çocuğun zihninin dehşeti şekillendirmesi gibi.
İki saat sonra Profesör Gregg döndü. Koşup yolda karşıladım ve sakin bir sesle çocuğu bulup bulamadığını sordum.
"Evet," diye yanıtladı profesör, "bulmam hiç de zor olmadı. Adı, Jervase Cradock; çok işimize yarayacak. Babası yıllar önce ölmüş; annesiyle konuştum; cumartesi günleri eline geçecek fazladan birkaç kuruşa çok sevindi. Beklediğim gibi, pek açıkgöz bir çocuk değil; annesinin dediğine göre zaman zaman nöbet geçiriyor; porselenleri emanet etmeyeceğimize göre, bu pek mesele olmasa gerek, ne dersiniz? Ve hiçbir şekilde tehlikeli değil, sadece biraz zayıf, hepsi bu kadar."
"Ne zaman geliyor?"
"Yarın, saat sekizde. Anne, ona yapacağı işi ve nasıl yapacağını gösterecek. Başlangıçta, her gün evine gidecek, ama sonra belki burada uyumak daha çok işine gelecek ve sadece pazar günleri evine gidecek."
Bütün bunlara söyleyecek bir şey bulamadım; Profesör Gregg bütün bunları, içinde bulunduğumuz durumun elverdiği ölçüde çok sakin, heyecansız bir tonla söyledi; ama yine de bütün

bu olup bitenler karşısında duyduğum şaşkınlık duygusunu bastıramıyordum. Gerçekte, evde yeni bir yardımcıya gereksinim olmadığını biliyordum ve profesörün bulacağı çocuğun biraz "basit" olacağı konusundaki öngörüsünün böylesine tam olarak doğru çikması bana son derce çarpıcı geldi ve beni şaşkınlık içinde bıraktı. Ertesi sabah hizmetçi, Cradock adlı çocuğun saat sekizde gelmiş olduğunu ve kendisinin onu faydalı olabileceği bir işe koşmaya çalıştığını söyledi. "Ama, bence bir işe yarayacağı da yok," diye yorumda bulundu. Daha sonraki saatlerde onu, bahçede çalışan yaşlı adama yardım ederken gördüm. On dört yaşlarında, siyah saçlı, siyah gözlü, zeytuni derili bir çocuktu ve yüzünün ifadesizliğinden, biraz akıldan noksan olduğunu hemen anladım. Ben yanından geçerken, beceriksizce alnına dokundu ve dikkatimi çeken, acayip, hışırtılı bir sesle bahçıvana yanıt verdiğini duydum; sanki, birinin yeraltından konuştuğu izlenimine kapıldım; fonograf iğnesinin ucu merdane üzerinde dolaşırken çıkan hışırtıya benzer acayip bir ıslık sesi vardı. Elinden geleni yapmaya hevesli, çok uysal ve söz dinler olduğunu gördüm ve çocuğun annesini tanıyan bahçıvan Morgan, onun tamamen zararsız olduğunu kesin bir dille ifade etti. "Her zaman biraz tuhaftı," dedi, "doğumundan önce annesinin başına gelenlerden sonra buna hiç şaşmıyorum. Babasını, Thomas Cradock'u da tanırdım, çok iyi bir adam ve çok iyi bir işçiydi. Rutubetli ormanlarda çalışmaktan ciğerlerinden rahatsızlandı; bir

türlü iyileşemedi ve birden gidiverdi. Bayan Cradock'un çıldırdığını anlatırlar, her neyse, onu şu yukarılarda, Grey Hills'de yere yığılmış deliler gibi ağlayıp sızlarken Bay Hillyer Ty Coch buldu. Ve bundan sekiz ay sonra Jervase doğdu; dediğim gibi, her zaman tuhaf bir çocuktu..Söylendiğine göre, daha yeni yürümeye başladığı sıra, sara nöbetine tutulduğunda çıkardığı gürültülerle diğer çocukları korkuturmuş."

Bu öyküdeki bir sözcük bana bir şeyler anımsattı ve biraz merakla, yaşlı adama Grey Hills'in nerede olduğunu sordum.

"Yukarıda," dedi daha önceki gibi eliyle işaret ederek, "Fox and Hound'u geçip eski kalıntıların yanından ormana doğru yürüyorsunuz; buradan şöyle rahat beş mil çeker ve oldukça tuhaf bir yerdir. Davarlar için iyi bir otlak olmakla birlikte, dediklerine göre, burayla Monmouth arasındaki en zayıf toprakmış. Evet, zavallı Bayan Cradock için çok acı bir olaydı bu."

Yaşlı adam işinin başına döndü, bense dinlediğim hikâyeyi düşünerek ve belleğimde yaptığı çağrışımın ne olduğunu bulmaya çalışarak budaklı, eskilikten bel vermiş bahçe çiti boyunca ağır ağır yürüdüm. Birden buldum: "Grey Hills" sözcüklerini, Profesör Gregg'in çalışma masasının bir çekmecesinden çıkardığı sararmış kâğıt parçası üzerinde okumuştum. Yeniden merak ve korku karışımı duyguların pençesine düştüm; kireçtaşı kayadan kopya edilmiş harfleri; bunların çağlarca eski mühür üzerindeki yazılarla özdeşliğini ve Latin coğrafyacıların fantastik masalları-

nı anımsadım. Kaderin garip ve ustalıklı bir cilvesiyle tüm bu olaylar, bu tuhaf tesadüfler bir araya gelmemişse, yaşamın alışılageldik gidişatının ve hayhuyunun çok dışında olaylara tanıklık etmek üzere olduğumdan hiç kuşkum yoktu. Profesör Gregg'in günden güne öfkesinin arttığını, sabırsızlıktan eridiğini fark ediyordum ve akşam olup da güneş dağları aşmaya meylettiğinde, vadiyi beyaz bir sis doldurur, akşamın dinginliği uzak sesleri yakınlaştırır, gri çiftlik evinin baklava kesitli bacasından mavi bir duman, tıpkı ilk gördüğüm günki gibi dimdik bir sütun halinde yükselirken, gözleri yerde taraçayı arşınlayıp duruyordu. Size söylediğim gibi, kuşkucu bir kafa yapını vardı; çok az şey anlıyor, belki de hiçbir şey anlamıyor olmama karşın korkmaya başladım ve bilimin, tüm yaşamın maddi olduğu, şeyler sisteminde, doğaüstünün tutunabileceği en uzak yıldızların ötesi dahil hiçbir yerde keşfedilmemiş bir karış toprağın olmadığı yolundaki sık tekrarlanan dogmalarını boş yere kendi kendime tekrarlayıp durdum. Ama, maddenin kendisinin de ruh kadar korkunç ve bilinemezliklerle dolu olduğu; bilimin eşikte oyalandığı, derinliklerdeki harikalara nadiren şöyle bir göz atabildiği düşüncesi bana çok çarpıcı geldi.

Diğer günlerin arasında, gelecekteki kötülüklerin alameti, iç kararatıcı, kırmızı bir fener gibi dikelen bir gün vardır. Bahçede bir peykeye oturmuş, ayrıkotlarını temizlemekte olan Cradock'u seyrediyordum; birden büyük bir ıstırap içindeki vahşi bir hayvanın çığlığına benzer, canhıraş, bo-

ğuk bir sesle korkuya kapıldım ve tam karşımda, ayakta durmakta olan zavallı delikanlıyı o durumda görmekten donakaldım; sanki bedeninden elektrik dalgaları geçiyormuş gibi, kısa aralıklarla tireyerek sarsılıyor, dişleri gıcırdıyor, ağzının kenarlarında köpükler birikiyordu ve yüzü şişip kararak iğrenç bir maskeye dönüştü. Dehşet içinde, çığlık çığlığa haykırıyordum; Profesör Gregg koşarak geldiğinde Cradock'u işaret ettim; çocuk kasılmalı bir titremeyle yüzüstü yere kapaklandı; ıslak zeminde yaralı bir kör-kertenkele gibi kıvranıyor, ağzından takırtılarla, ıslık sesleriyle anlaşılmaz birtakım laflar dökülüyordu. Nil'in çamurları altında ya da Meksika ormanlarının kuytularında gömülü, çağlardır ölü bir dilde sözcüklerle çirkin bir jargon boşalıyor gibiydi ağzından. Kulaklarım bu iğrenç yaygaraya hâlâ isyan ederken, bir an için aklımdan "Bu kesinlikle cehennemin dili olmalı" düşüncesi geçti ve ruhumun en derin noktalarına kadar sarsılarak çığlık çığlığa haykırışlarla oradan kaçtım. Perişan düşen çocuğun üzerine eğilip onu yerden kaldırırken Profesör Gregg'in yüzünü görmüştüm; bu yüzün tüm hatlarında parıldayan sevinç beni dehşete düşürdü. Odamda, perdeler inik, ellerimle gözlerimi kapatmış otururken, aşağıdan ağır ayak sesleri duydum ve daha sonra Profesör Gregg'in Cradock'u çalışma odasına taşıyıp kapıyı kilitlediğini öğrendim. Seçemediğim mırıltılar duydum ve oturduğum yerden birkaç adım ötede nelerin cereyan etmekte olduğunu düşünmeye korktum; ormana, gün ışığına

kaçmaya can atıyordum, ama yolda karşılaşabileceğim görüntülerden çekindim; en sonunda korka korka kapının tokmağını tutup çevirdim ve Profesör Gregg'in bana seslenen sesini duydum: "Her şey yolunda artık, Bayan Lally. Zavallı çocuk krizi atlattı; yarın öğleden sonraya kadar uyuyup kendine gelmesi için gerekenleri yaptım. Belki, onun için bir şeyler yapabilirim." "Evet," dedi daha sonra, "çok acı bir manzaraydı; bundan korkuya kapılmış olmanıza hiç şaşmıyorum. İyi bir bakımla biraz toparlanacağını umabiliriz, ama korkarım ki, asla tam olarak düzelmeyecektir." Umutsuz bir hastalıktan söz edilirkenki o gelenekselleşmiş kederli havaya büründü; bununla birlikte, içinde şaha kalkan, kendini açığa vurmaya, dile gelmeye çalışan neşeyi sezinledim. Bu, çarşaf gibi dümdüz bir denize bakıp da, derinliklerinde devasa dalgalara yol açan bir fırtına görmeye benziyordu. Büyük bir cömertlikle beni ölümden kurtaran ve tüm ilişkilerinde iyiliksever, merhametli ve düşünceli olan bu adamın böyle açıkça kötülüğün yanında yer aldığını ve zavallı bir çocuğun çektiği acılardan zevk aldığını görmek benim için büyük bir işkence ve içinden çıkamadığım bir sorundu. Bir köşeye çekilip, elimde hiçbir ipucu olmaksızın, derin bir esrarla ve çelişkilerle kuşatılmış olarak, bu zorluğun üstesinden gelmeye, bir çözüm bulmaya çalıştım. Bana yardımı dokunabilecek hiçbir şey göremiyordum; yine de, varoşun sisinden çok büyük bir bedel karşılığında mı kurtulmuş olduğumu merak etmeye başladım. Düşün-

celerimi profesöre çıtlattım; kafamın karmakarışık olduğunu söyledim, ama daha sonra, yüzünün acıyla kasıldığını görünce, bu yaptığımdan pişman oldum.

"Sevgili Bayan Lally," dedi, "inşallah, bizi terk etmeyi düşünmüyorsunuzdur. Hayır, hayır, gitmemelisiniz. Bir bilseniz, size ne kadar güveniyorum; sizin burada olup çocuklarıma göz kulak olmanızın verdiği güvenle nasıl içim rahat işime devam ediyorum. Siz, Bayan Lally, benim artçımsınız; size şunu da söylemeliyim ki, giriştiğim işin hiçbir tehlikesi yok denemez. Buraya geldiğimiz ilk günün sabahında size söylediğim şeyi unutmamışsınızdır; matematiksel bir ispat kadar kesin ve çürütülemez bir gerçeğe ulaşıncaya dek dudaklarımın hiçbir usatlıklı varsayım veya sanı için açılmayacağına olan kararlılığımı dile getirmiştim. Bunu düşünün, Bayan Lally, içinizden gelmiyorsa, burada kalmanız için sizi zorlamayı aklımın ucundan bile geçirmem, ama size içtenlikle söylemeliyim ki, görevinizin burada, bu ormanın ortasında olduğuna inanıyorum."

Sesinin tonundaki zarafetten etkilendim ve bu adamın ne de olsa kurtarıcım olduğunu da anımsadığımdan, ona sadakatle ve hiçbir soru sormadan hizmet edeceğime söz verdim. Birkaç gün sonra kilisemizin –nehrin kıyıcığında yükselen ve dalgaların kabarıp geri çekilmesini seyreden külrengi, ciddi ve tuhaf, küçük bir kilise– papazı bizi görmeye geldi ve Profesör Gregg kolaylıkla onu yemeğe kalmaya razı etti. Bay Meyrick, ailesinin oturduğu eski konak yedi mil kadar ötede,

dağların arasında bulunan, saygın ve köklü bir ailenin üyesiydi ve böylesine toprağa kök salmış olduğundan, yörenin yok olmaya yüz tutmuş tüm âdet ve görenekleriyle tüm eski zaman bilgilerinin canlı bir haznesiydi. Papazın biraz tuhaf olsa da şen şakrak havası Profesör Gregg'in gönlünü çeldi; yemeğin sonlarına doğru Burgonya şarabı başlarına vurduğunda iki adamı hararet bastı ve soyluluk üzerine konuşan kasabalıların heyecanıyla filolojiden konuştular. Rahip, Gal dilinde *ll*'nin telaffuzunu açıklar ve memleketinin çayları gibi çağıltılı sesler çıkarırken Profesör Gregg araya girdi.

"Aklıma gelmişken," dedi, "geçen gün çok tuhaf bir sözcük duydum. Yanımdaki çocuğu, Jervase Cradock'u tanıyorsunuz ya. Onun kendi kendine konuşmak gibi fena bir huyu var; evveli gün bahçede yürürken konuştuğunu duydum. Benim varlığımdan haberdar olmadığı açıktı. Söylediklerinden çoğunu anlamadım, ama bir sözcük çok açık seçik kulağıma çalındı. Öyle tuhaf bir sesti ki, yarı ıslıklı, yarı gırtlaktan ve sizin açıkladığınız çift l'ler kadar acayip. Nasıl bir ses olduğunu size gösterebilir miyim, bilmiyorum; Ishakshar, çıkarabileceğim seslerin en yakını olacak. Ama *k*, Yunanca *chi* ya da İspanyolca *j* olmalı. Şimdi, bunun Gal dilinde bir anlamı var mı?"

"Gal dilinde mi?" diye sordu rahip. "Gal dilinde böyle bir sözcük yok, hatta çok uzaktan benzeyeni bile yok. Kitap dilini de çok iyi bilirim konuşma dilini de, ama Anglesea'den Usk'a kadar böyle bir sözcük yok. Bundan başka, Cradock'lardan

hiçbiri tek kelime Galce konuşmazlar; bu dil buralarda artık pek konuşulmuyor."

"Sahiden çok ilginç bir insansınız, Bay Meyrick. Sözcüğün kulağıma pek Galce gibi gelmediğini itiraf ederim. Ama, bozulmuş bir yerel hâli olabileceğini düşündüm."

"Hayır, ne böyle bir sözcük ne de buna benzer bir sözcük duydum hayatımda. Aslında," diye ilave etti, gülümseyerek, "eğer bu sözcük herhangi bir dile aitse, bence bu dil ancak peri dili –bizim deyişimizle Tylwydd Têg– olabilir."

Konuşma, yakınlardaki bir Roma yazlık evinin keşfine kaydı; bundan kısa bir süre sonra oradan ayrıldım ve tüm bunlardan çıkan garip ipuçlarına şaşarak bir köşeye çekildim. İlginç sözcükten söz ederken Profesör Gregg'in üzerime çevirdiği bakışlarındaki parıltıyı fark etmiştim ve sözcüğü son derece acayip bir şekilde telaffuz etmiş olsa da, Solinus'un sözünü ettiği, çalışma odasındaki gizli bir çekmeceye kapatılmış altmış harfli taşın, yok olmuş bir ırk tarafından hiç kimsenin okuyamayacağı işaretlerle, çok uzun zaman önce yapılmış ve dağlar bugünkü şeklini almadan önce unutulmuş kötülüklerin maskesi olan işaretlerle ebediyen damgalanmış olan kara mührün adını tanımıştım.

Ertesi gün aşağı indiğimde, Profesör Gregg'in taraçada, o her zamanki sonu gelmez voltasını atmakta olduğunu gördüm.

Beni görünce, "Şu köprüye bakın," dedi, "şu tuhaf, gotik tasarıma, kemerler arasındaki açıya ve etkileyici sabah ışığında taşların gümüşi griliğine

bir bakın. Bana çok simgesel göründüğünü itiraf ediyorum; bir dünyadan başka bir dünyaya geçişin gizemli bir alegorisini betimliyor olmalı."

"Profesör Gregg," dedim sakin bir ses tonuyla, "olup bitenler ve ileride olacak şeyler hakkında biraz bilgi sahibi olmamın zamanı geldi."

O an beni başından savdıysa da, akşam aynı soruyla karşısına çıktığımda Profesör Gregg büyük bir heyecan gösterdi. "Hâlâ anlamadınız mı?" diye haykırdı. "Ama, size çok şey anlattım; evet, size çok şey gösterdim; neredeyse benim duyduğum her şeyi duyup, benim gördüğüm her şeyi gördünüz ya da her şeyi apaçık anlamanıza yetecek kadarını gördünüz." Konuşurken sesi buz kesti. "Hizmetçiler, zavallı Cradock'un dünden önceki gece de bir nöbet geçirmiş olduğunu, eminim size anlatmışlardır; çocuk, bahçede sizin de duyduğunuz haykırışlarla beni uyandırdı, hemen başucuna koştum; o gece gördüklerimi görmekten sizi Tanrı korusun. Neyse, bunları bir yana bırakalım; zamanım daralıyor; hazırlayacak derslerim olması ve bu yüzden de tüm kitaplarıma ihtiyaç duymam nedeniyle üç haftaya kadar kente dönmem gerekiyor. Birkaç gün içerisinde her şey sona ermiş olacak; artık hiçbir imada bulunmayacak, kendimi bir deli, bir şarlatan yerine koydurmayacağım. Hayır, açıkça konuşmalı ve dinleyenlerde hiç kimsenin bugüne kadar uyandıramadığı heyecanlar uyandırmalıyım."

Sustu; çok büyük ve olağanüstü bir keşifte bulunmuş olmaktan duyduğu sevinçle yüzü pırıl pırıl ışıyordu sanki.

"Ama tüm bunlar geleceğin meselesi; elbette çok yakın bir geleceğin, ama yine de geleceğin," diye devam etti bir süre sonra. "Henüz yapılması gereken bir şey var; araştırmalarımın hiç de tehlikesiz olmadığını söylediğimi anımsıyor musunuz? Evet, yüz yüze gelinmesi gereken bir tehlike var; bu konuda daha önce konuşurken tehlikenin büyüklüğü hakkında bir fikrim yoktu ve şimdi de tam olarak bildiğim söylenemez. Ama en sonuncusu, zincirdeki son gösteri, çok tuhaf bir serüven olacak."
Konuşurken, odada ileri geri yürüyordu ve sesinde sevinçle ümitsizliğin, hatta korkunun, bilinmeyen sulara yelken açan birinin duyduğu cinsten bir korkunun birbiriyle mücadele eden tonlarını yakalıyordum; kitabını önüme koyduğu akşam Columbus'a yaptığı anıştırma aklıma geldi. Gece biraz serinceydi; içinde bulunduğumuz çalışma odasında kütüklerden bir ateş yakılmıştı; azalıp çoğalan alevler ve duvarlardaki yansımaları bana eski günleri anımsatıyordu. Duyduğum tüm bu şeylere şaşarak ve tanık olduğum bu saçma sapan şeylerin benden saklanan gizli kaynakları konusunda boş yere akıl yürütmeye çalışarak, ateşin yanındaki bir koltukta sessizce oturuyordum; birden odada bir değişiklik olduğu duygusuna kapıldım; görüntüsünde tanıdık olmayan bir şeyler vardı. Bir süre, yapıldığını fark ettiğim değişikliği saptamak amacıyla boşuna etrafıma bakındım; pencerenin yanındaki masa, sandalyeler, rengi atmış divan, hepsi bildiğim gibiydi. Birden bir şimşek çaktı

zihnimde; yanlış olan şeyin ne olduğunu anladım. Profesörün, ateşin öte yanındaki masasına bakıyordum; orada olduğunu daha önce görmediğim Pitt'in kasvetli görünüşlü büstünün masanın üstünde durduğunu gördüm. Sonra bu sanat eserinin daha önce durduğu yeri anımsadım; kapıya en uzak köşede, odaya doğru çıkıntı yapan bir dolap vardı, büst dolabın üzerinde, zeminden on beş ayak yükseklikte duruyordu ve yüzyılın başından bu yana üzerinde toz biriktirmekte olduğuna hiç kuşku yoktu.

Son derece şaşırmıştım; karmakarışık düşünceler içinde hâlâ sessizce oturuyordum. Odamdaki perdelerde bazı değişiklikler yapmak istediğimde bir seyyar merdiven istemiş olduğum için, evde seyyar bir merdiven olmadığını biliyordum; uzun birinin sandalyenin üzerine çıkarak büstü indirmesiyse olacak şey değildi. Büst dolabın kenarına değil, daha geriye, duvara yakın bir yere konmuştu ve Profesör Gregg hiç de öyle uzun boylu biri değildi.

"Pitt'i indirmeyi nasıl başardınız Allah aşkına?" dedim sonunda.

Profesör bana tuhaf tuhaf baktı ve biraz duraksar gibi oldu.

"Sizin için bir seyyar merdiven mi buldular, yoksa bahçıvan kısa bir merdiven mi getirdi?"

"Hayır, seyyar ya da başka türlü bir merdiven getiren olmadı. Şimdi, Bayan Lally," diye devam etti sözlerine, beceriksizce bir el hareketi yaparak, "çözmeniz gereken küçük bir bulmacayla karşı karşıyasınız; eşi menendi bulunmaz Holmes

tarzında bir problem; gerçekler gün gibi ortada; size düşen, kafanızı çalıştırıp muammayı çözmek. Allah aşkına," diye bağırdı çatallaşan bir sesle, "bu konuda tek laf daha etmeyin! Size hiçbir şeye dokunmadım diyorum." Yüzünde apaçık okunan bir dehşet ifadesiyle odadan çıktı, titreyen elleriyle kapıyı sarsarak ardından kapattı.

Ufacık bir sözün ve bir süs eşyasının yerini değiştirmesi gibi önemsiz bir şeyin böyle fırtınalar koparmasına hayret ederek, ne olduğunu anlayamadan karmakarışık düşünceler içinde etrafıma bakakaldım ve aslı esası olmayan tahminler yürütmeye çalıştım. "Bu, dalına bastığım bir batıl inanç meselesi olmalı," diye düşündüm, "profesörün belki vicdanını rahatsız eden bir şey var ya da batıl inançları olmalı ve benim sorum sanki bir İskoç kadının gözlerinin önünde birinin bir örümceği öldürmesi veya tuzu dökmesi gibi profesörün temelsiz korkularını harekete geçirmiş olmalı." Böylesi delice kuşkulara gömülmediğim, bu tür boş korkularım olmadığı için tam kendimle övünmeye başlamıştım ki, hakikati birden kavramamla yüreğim buz kesti; korkunç bir gücün iş başında olduğunu dehşetle anladım. Büst uzanılamayacak bir yerdeydi; bir merdiven olmadan kimse ona dokunamazdı.

Mutfağa gidip, elimden geldiğince sakin bir şekilde hizmetçiyle konuştum.

"Şu büstü dolabın üstünden kim indirdi, Anne?" diye sordum. "Profesör Gregg ona dokunmamış olduğunu söylüyor. Ek binalardan birinde eski bir seyyar merdiven buldun mu?"

Kız boş gözlerle baktı bana.
"Elimi sürmedim," dedi, "geçen gün odanın tozunu alırken, onu şu anda olduğu yerde buldum. Şimdi anımsadım, çarşamba günüydü, çünkü, Cradock'un fenalaştığı gecenin ertesi günüydü. Biliyorsunuz, bitişikteki odada kalıyorum, Küçük Hanım," diye acınaklı bir ses tonuyla devam etti kız, "çocuğun çığlıklar atıp, yüksek sesle anlamadığım isimler sıralamasını duymak korkunç bir şeydi. Beni çok korkuttu; sonra evin efendisi geldi ve onunla konuştuğunu, sonra Cradaock'u çalışma odasına götürüp ona bir şey verdiğini duydum."
"Ve ertesi sabah büstün masanın üstünde olduğunu gördün?"
"Evet, Küçük Hanım. Çalışma odasına gelip pencereleri açtığımda içeride tuhaf bir koku vardı; kötü bir kokuydu ve ne olabileceğini bayağı merak ettim. Biliyor musunuz, Küçük Hanım, Stanhope Gate'de Bayan Prince'in hizmetindeyken, izinli olduğum bir gün, öğleden sonra kuzenim Thomas Barker ile Londra Hayvanat Bahçesi'ne gitmiştim; orada yılanları görmek için yılan pavyonuna gitmiştik; işte tam bu tür bir koku vardı; kendimi öyle fena hissettim ki, Barker'a beni dışarı çıkartmasını söylediğimi anımsıyorum. Çalışma odasındaki kokuyla aynı türden bir kokuydu, söylediğim gibi, profesörün masasında Pitt'in büstünü gördüğümde bu kokunun nereden kaynaklandığını merak ettim ve kendi kendime, 'Bunu kim yaptı ve nasıl yaptılar?' diye sordum. Ve tozunu almaya gittiğimde

büste baktım, tozun gittiği yerde büyük bir işaret gördüm; yıllardan beri bir toz bezinin büste değdiğini sanmıyordum ve parmak izlerine de benzemiyordu; daha çok geniş, yaygın bir yamaya benziyordu. Ne yaptığımı düşünmeden elimi üzerinde gezdirdim, yamanın olduğu yer, bir sümüklüböcek gezmiş gibi yapışkan ve kaygandı. Çok tuhaf değil mi, Küçük Hanım? Bu karışık durumu kimin ve nasıl yapmış olabileceğini merak ediyorum."

Kızın iyi niyetli gevezeliği içime işledi; yatağıma uzanıp, içine yuvarlandığım dehşetin ve şaşkınlığın acısıyla haykırmamak için dudaklarımı ısırdım. Aslında korkudan çıldırmıştım; inanıyorum ki, gündüz olsaydı, cesareti falan bir yana bırakarak, Profesör Gregg'e karşı duyduğum minnettarlığı unutup yazgımın açlıktan yavaş yavaş ölmek olup olmadığına aldırmadan, her geçen gün çevremde daha da daralan kör korkunun ve paniğin ağından kaçabildiğim kadar uzaklara, ayakları yanmış gibi kaçardım. Neden korkmam gerektiğini bilseydim, diye düşündüm, ona karşı kendimi savunurdum; ama burada, her tarafından eski ormanlarla ve yüksek dağlarla çevrili bu tek başına evde dehşet sanki her köşeden fışkırıyor ve bedenim korkunç şeylerle ilgili isteksiz mırıltılar karşısında korkudan donakalıyordu. Boş yere, kuşkuculuğumu yardıma çağırıp, doğal düzeni içindeki bir dünyaya olan inancımı sağduyuyla desteklemeye çalıştım; çünkü, açık pencereden içeri gizemli bir hava esiyordu ve karanlıkta, sessizliğin koyulaştığını, bir cenaze merasimi

gibi hüznünün arttığını hissediyor, nehir yatağının ötesindeki kamışlar arasında tuhaf şekillerin toplanmakta olduğunu hayal ediyordum.

Sabahleyin, kahvaltı yaptığımız odaya girdiğim anda, bilinmeyen fesatın can alıcı bir noktaya yaklaşmakta olduğunu hissettim; profesörün yüzü ciddi ve sertti; konuştuğumuzda seslerimizi pek duyuyor gibi görünmüyordu.

"Şöyle uzun bir yürüyüşe çıkacağım," dedi kahvaltı bittiğinde. "Beni beklemeyin ya da akşam yemeğine kadar dönmezsem, başıma bir şey geldiğini düşünüp merak etmeyin. Son zamanlarda, bir aptal gibi davranıyorum; esaslı bir yürüyüşün bana iyi geleceğini sanıyorum. Şöyle temiz ve rahat bir han bulursam, geceyi orada geçirebilirim."

Bunu duyduğumda, Profesör Gregg'in tarzını artık bildiğimden, onu bu geziye çıkmaya zorlayan şeyin sıradan bir iş ya da zevk olmadığını anladım. Nereye gideceğini ne biliyor ne tahmin edebiliyordum, ne de işinin niteliği hakkında en ufak bir fikrim vardı, ama önceki gece duyduğum bütün korkular geri döndü; profesör, yola çıkmaya hazır, taraçada gülümseyerek dururken ona kalması ve keşfedilmemiş kıtayla ilgili bütün düşlerini unutması için yalvardım.

"Hayır, hayır, Bayan Lally," dedi, hâlâ gülümsemeye devam ederken, "artık çok geç. *Vestigia nulla retrorsum*,[2] biliyorsunuz ki, tüm gerçek kâşiflerin yazgısıdır; inşallah benim durumumda harfiyen doğru çıkmaz. Ama, böyle telaşa kapıl-

2) Vestigia nulla retrorsum (Lat.): Geri dönmemek. (ç.n.)

manız hiç doğru değil; ben, bu küçük gezintime sıradan bir gezinti gözüyle bakıyorum; madenci çekiciyle çıktığım herhangi bir geziden daha heyecan verici değil. Elbette tehlike söz konusu, ama en sıradanı bile olsa, hangi gezintide bu kadar tehlike yoktur ki? Hiç kaygılanmadan yola çıkabilirim; bankaların tatil olduğu hafta bir mudinin karşı karşıya olduğu tehlikeden daha büyük bir tehlikeyle karşı karşıya değilim. Hadi, yüzünü bu kadar asma; en geç yarına kadar hoşça kalın."

Çevik adımlarla yokuş yukarı yürüyüp, ormana girişi işaret eden kapıyı açtığını gördüm; sonra ağaçların karanlığında gözden yitti.

Havanın tuhaf bir şekilde karardığı sıkıntılı bir gün geçirdik; ben yine eski bir gizem ve korku ülkesiyle çevrili eski bir ormanın ortasında hapsolduğum duygusuna kapıldım; sanki buradaki her şey dışarıdaki canlılar tarafından çok uzun zaman önce unutulmuştu. Umut ettim ve korktum; yemek saati geldiğinde koridordan profesörün ayak seslerini ve bilmediğim bir zaferle coşan sesini duymayı umarak bekledim. Onu memnuniyetle karşılayacak bir surat takındım; ama karanlık çöktü, o gelmedi.

Sabahleyin hizmetçi kapımı çaldığında, ona seslenip evin beyinin dönüp dönmediğini sordum; hizmetçi, profesörün yatak odası kapısının açık, odanın da boş olduğunu söylediğinde umutsuzluğun soğuk pençelerini yeniden yüreğimde hissettim. Hâlâ, profesörün kendine hoşsohbet arkadaşlar bulmuş olduğunu ve öğlen yemeğine ya

da öğleden sonra geleceğini hayal ederek, çocukları ormanda bir geziye çıkardım ve onlarla birlikte gülüp oynamak, gizemli ve maskeli dehşet düşüncelerini kendimden uzak tutmak için elimden geleni yaptım. Saatler saatleri kovaladı ve düşüncelerim giderek daha da kasvetli bir hal aldı; sonra yine akşam oldu ve akşam, beni hâlâ bekler durumda buldu; sonunda, yemeğimi bitirmek için oyalanıyordum ki, dışarıdan birtakım ayak sesleriyle bir erkeğin sesini duydum.
Hizmetçi içeri girdi; bana tuhaf bir şekilde baktı.
"Afedersiniz, Küçük Hanım," diye sözlerine başladı, "bahçıvan Bay Morgan, sakıncası yoksa sizinle bir dakika görüşmek istiyor."
"Lütfen, içeri alın," diye karşılık verdim ve dudaklarımı sıkı sıkıya yumdum.
Yaşlı adam yavaş yavaş odanın ortasına doğru yürüdü ve hizmetçi kapıyı ardından kapattı.
"Oturun, Bay Morgan," dedim, "bana söylemek istediğiniz şey nedir?"
"Şey, Küçük Hanım, Bay Gregg, dün gitmeden hemen önce bana bir şey verdi ve eğer bu akşam saat sekize kadar dönmeyecek olursa, onu size vermemi tembihledi, yok eğer dönecek olursa bizzat kendi ellerine verecektim. Şimdi, gördüğünüz gibi Bay Gregg henüz gelmiş değil; bu durumda paketi doğrudan size versem iyi olur."
Cebinden bir şey çıkardı ve yarı kaldırarak bana verdi. Sessizce aldım ve Bay Morgan'ın bundan sonra ne yapacağını bilemediğini gördüğümden, teşekkür edip, iyi akşamlar diledim; bunun üzerine çıkıp gitti. Elimde bir paketle –üzeri pro-

fesörün büyük ve seyrek elyazısıyla, Morgan'ın sözünü ettiği talimatlarla bana hitaben yazılmış, dikkatle sarılıp mühürlenmiş kâğıt bir paket– odada yalnız kaldım. Yüreğimde bir ağırlıkla mührü söktüm ve paketin içinde yine bana hitaben yazılmış ağzı açık bir zarf bularak mektubu çıkardım.

Sevgili Bayan Lally, diye başlıyordu mektup, *bu tür mektupların alışılageldik tümcesiyle başlayacak olursak, sizin bu notu okuyor olmanız benim budalaca bir iş, korkarım ki, bu satırları bir veda mektubuna dönüştüren bir budalalık yapmış olduğum anlamına gelecek. Bir daha ne siz ne de bir başkası beni asla görmeyebilir. Bu ihtimali de düşünerek vasiyetimi yaptım ve umarım size bıraktığım küçük bir andaçı kabul etmeye rıza gösterirsiniz; bahtınızı benimkiyle birleştirdiğiniz için size yürekten teşekkür ediyorum. Benim alınyazım, insanoğlunun düşlerine bile girmemiş türden korkunç ve dehşet verici; ama bu yazgıyı bilmeye –eğer isterseniz– sizin hakkınız var. Tuvalet masamın sol tarafındaki çekmeceye bakacak olursanız, yazı masasının gerektiği gibi etiketlenmiş anahtarını bulacaksınız. Yazı masasının gözünde adınıza yazılmış, mühürlü, büyük bir zarf var. Size, onu derhal ateşe atmanızı salık veririm; eğer bunu yaparsanız geceleri daha rahat uyursunuz. Ama tüm olup bitenleri merak ediyorsanız, okumanız için her şey orada yazılı.*

Yazı okunaklı bir şekilde imzalanmıştı; sayfayı yeniden çevirip, şaşkınlık içinde, betim benzim

atmış, ellerim buz kesmiş, her an kusacak bir halde her sözcüğü yavaş yavaş ve büyük bir dikkatle yeniden okudum. Odadaki ölüm sessizliği ve her taraftan üzerime kapanan karanlık ormanla dağlar beni eziyor, çaresiz bırakıyordu; ne yapacağımı, hangi kapıyı çalacağımı bilemediğimden elim ayağım tutmuyordu. Sonunda, bu bilgilerin bütün hayatımı zehir edeceğini bile bile, ormanda akşam karanlığında büyüyen kuşkulu, kasvetli ve korkunç gölgeler gibi uzun zamandır bana eziyet eden bu tuhaf dehşetin anlamını öğrenmeye karar verdim. Profesör Gregg'in talimatını harfiyen yerine getirdim ve gönülsüzce de olsa zarfın mührünü bozup, el yazmalarını önüme serdim. Bu elyazmalarını her zaman yanımda taşıyorum ve bunların okunması yönündeki dile getirilmemiş ricanızı kıramayacağımı görüyorum. O gece, masaya oturup yanıbaşımda bir abajurla okuduğum şeyler işte bunlar.

Adının Bayan Lally olduğunu söyleyen genç hanım okumaya başladı.

William Gregg, F.R.S.'nin Raporu

Bugün artık tam değilse bile neredeyse bir hakikat hâline gelen kuramın ilk defa aklıma düşmesinin üzerinden çok uzun yıllar geçti. Çok çeşitli ve eski kaynaktan yaptığım kapsamlı okumalar zemini hazırladı, daha sonraları bir tür etnoloji uzmanı olup, bu konularda incelemeler yaptığımda, araştırmalarımızın hâlâ ortaya çıkaramadığı bir şeyler ima ediyor gibi görünen ve bilimsel

fikirlere tam olarak uymayan bazı gerçekler zaman zaman beni şaşırttı. Özellikle de, dünya folklorunun, çoğunlukla, sahiden olmuş şeylerin abartılı bir anlatısından başka bir şey olmadığı kanısına vardım; daha çok peri hikâyelerini ve Kelt ırkının iyi yürekli halkını dikkate aldım. Burada, nakışın ve abartının, fantastik kisvenin, çiçeklerle oynayan yeşil sarı giysili cinlerin izlerini bulmayı umuyordum ve bu ırka verilen adla (muhtemelen hayali) hal ve tavırlarının tanımı arasında açık bir benzerlik yakaladığımı düşündüm. Tıpkı, bizim atalarımızın korktukları yaratıklara "hoş" ve "iyi" adını vermeleri gibi[3], onlar da, gerçeğin tam tersi olduğunu bilmelerine karşın bu yaratıkları çekici kılık ve biçimlere sokmuşlardır. Edebiyat da erkenden işe koyulmuş, bu dönüşüme yardımını esirgememiştir; bu yüzden Shakespeare'in şakacı cinleri hakiki orijinallerinden zaten çok uzaktırlar; gerçek dehşet şakacı bir haylazlık kılığına bürünmüştür. Ama, yanan kütüklerin başında insanların birbirlerine anlattıkları daha eski masallarda farklı bir aşamada buluruz kendimizi; yeryüzünden tuhaf bir şekilde kaybolmuş çocuklar, erkekler ve kadınlarla ilgili bazı hikâyelerde tamamen farklı bir ruh olduğunu gördüm. Bunlar, yeşil ve yuvarlak bir tepeye doğru tarlalar arasında yürürken bir köylü tarafından görülür ve bir daha da onları yeryüzünde gören çıkmazdı ve çocuğunu, kulübesinde bir kütükle kabaca sürgülenmiş

3) Fair: güzel, hoş; fairy: peri; good people: cinler. (ç.n.)

kapının ardında rahatça uyur durumda bırakıp, geri döndüğünde kendi tombul, pembe yanaklı Sakson yavrusunun yerinde bir başka ırka ait, soluk benizli, kara gözleriyle insanın içine işleyecek gibi bakan, çelimsiz ve derisi pörsümüş bir yaratık bulan annelerin hikâyeleri vardı. Sonra, daha da karanlık efsaneler vardı; cadının ve büyücünün korkunçluğu, Şabbat'ın kızıl alevler saçan kötülüğü ve Havva kızlarının arasına karışmış iblislerle ilgili imalar. Bu korkunç "peri halkını" hilkat garibesi bir topluluktan çok müşfik yaratıklara dönüştürürken, cadıların ve ahbaplarının iğrenç kötülüklerini yaşlı kadınların *büyücülüğü,* süpürge sopaları ve dik kuyruklu gülünç kedilerle kendimizden gizledik. Böylece, Yunanlılar, yılan saçlı iğrenç tanrıçalara yardımsever hanımlar dediler; kuzey ulusları da onların izinden gittiler. Diğer daha zorunlu çalışmalardan zaman çalarak araştırmalarımı sürdürdüm ve kendi kendime şu soruyu sordum: Bu söylencelerin doğru olduğunu varsayarsak, Şabbat bayramına katıldığı söylenen şeytanlar kimlerdi? Ortaçağın doğaüstü varsayımları diye niteleyebileceğim şeyleri bir kenara bırakmış olduğumu söylemeye bile gerek yok ve perilerle cinlerin ortak kökten gelme tek ve aynı ırk olduğu sonucuna vardım; yalanların ve eski zamanların Gotik fantezilerinin epeyce abartmaya ve çarpıtmaya yol açmış olduğuna hiç kuşku yoksa da, tüm bu hayallerin gerisinde gerçekliğin sağlam zemininin bulunduğuna kuvvetle inanıyorum. Doğruluğu savlanan bazı mucizelere gelince, te-

reddüt ettim. Çağdaş spiritüalizmin zerre kadar hakikat içeren herhangi belirli bir örneğini kabul etmekten tiksinirken, insan bedeninin ara sıra, milyonda bir defa bile olsa, bize sihirli gibi gözüken güçlerin –yücelerden kaynaklanmayan ve insanı oraya yöneltmeyen güçler, gerçekte varlığın derinliklerinden kaynaklanan güçlerin yaşamaya devam eden unsurlarıdır– maskesi olabileceğini tümden yadsımaya da hazırlıklı değildim. Amip ve sümüklüböcek bizim sahip olmadığımız güçlere sahiptir; tersinme kuramının, tamamen açıklanamaz gibi görünen çoğu şeyi açıklayabileceğini düşündüm. Fikirlerim işte böyle; söylencelerin çoğuna, somut gerçekleri temsil eden ve peri masalı denilen en eski ve bozulmamış bir hayli söylenceye inanmak için çok yerinde nedenler gördüm ve bu söylencelerdeki salt doğaüstü unsurların, evrimin büyük yolunun dışına düşmüş olmakla birlikte varlığını sürdürmeye devam eden bir ırkın, bize tamamen mucizevi gelen bazı güçleri korumuş olabileceği varsayımıyla açıklanabileceğini düşündüm. Zihnimde ilk tasarladığımda kuramım böyleydi ve bu görüşü göz önünde bulundurarak çalışmalarımı sürdürürken höyüklerin yağmalanmasından, taşrada toplanan bir antikite meraklıları toplantısını haber veren yerel gazete haberinden ve genel olarak kitaplardan kuramımı her bakımdan doğrulayan bilgiler edindim. Diğer örneklerin yanı sıra, Homeros'ta gördüğüm "anlaşılır bir şekilde konuşan insanlar" tümcesinin bana çok çarpıcı geldiğini anımsıyorum; sanki yazar,

konuşmaları anlaşılır diye nitelendirilemeyecek kadar kabaca konuşan insanları biliyordu ya da duymuştu ve diğer insanlardan çok geride kalmış bir ırk konusundaki varsayımıma göre, böylesi bir halk, hayvanların heceli olmayan gürültülerinden çok az farklılaşmış bir dille konuşabilirdi.

Böylece, bütün durumlarda tahminlerimin hakikatın çok uzağında olmadığını görmekten büyük bir memnuniyet duydum; bir gün, küçük bir taşra gazetesinde tesadüfen gördüğüm bir paragraf dikkatimi çekti. Kırsal alanda her zaman yaşanan türden bir facia üzerine kısa bir haberdi bu – açıklanamaz bir şekilde kaybolmuş bir genç kız ve hakkındaki kaba saba dedikodular. Ama, bu skandalın tamamen varsayımsal ve olup bitenleri açıklamak için ileri sürülen tüm savların bir başka tarzda anlaşılmaz olduğunu satır aralarından okuyabiliyordum. Londra veya Liverpool'a kaçış, boynunda bir ağırlıkla ormandaki gölün derinliklerinde yatan bulunmamış bir ceset, belki de cinayet – zavallı kızın komşularının kuramları bunlardı. Ama, tembel tembel paragrafı gözlerimle tararken aklımdan yıldırım hızıyla bir düşünce geçti: Ya tepelerin karanlık ve korkunç yaratıkları varlıklarını sürdürüyorsa, ya vahşi bölgelere ve çıplak tepelere hâlâ uğruyor ve zaman zaman Gotik söylencelerdeki Turanlı Shelta ya da İspanyol Baskları gibi değişmeyen ve değişmesi mümkün olmayan kötü işleri tekrarlıyorlarsa? Dediğim gibi, bu düşünce aklıma ansızın gelmişti; soluğumu tuttum ve dehşetle

sevinç karışımı tuhaf bir duyguyla sıkı sıkıya koltuğuma yapıştım. Doğa bilimlerinden bir meslektaşımın, sessiz, sakin bir İngiliz ormanında dolaşırken, ansızın, yiğit şövalyeler tarafından öldürülen korkunç solucanların orijinali olan kaygan ve iğrenç bir iktiyosaurusla karşılaşarak ya da söylencelerin ejderi pterodaktillerin güneşi karanttığını görerek korkudan donakalması gibi bir şeydi bu. Ama metanetli ve bilgili bir araştırmacı olduğumdan, böyle bir keşif düşüncesi içimi sevinçle doldurdu ve yazıyı gazeteden kesip, tuhaf ve önemli olaylarla ilgili koleksiyonumun ilk parçası olması kararıyla, eski yazı masamdaki bir çekmeceye koydum. O gece, bundan çıkarabileceğim sonuçları düşleyerek geç saatlere kadar oturdum; daha serinkanlı bir şekilde düşünmek de güvenimi sarsmadı. Ama meseleyi gerektiği gibi ele almaya başlayınca, her şeyi sağlam olmayan bir temel üzerine kuruyor olabileceğimi gördüm; gerçekler muhtemelen yerel fikirlere uygun olmalıydı; meseleye daha sakınımlı yaklaşmaya başladım. Ama gözetleme yerimde kalmaya ve çok sayıda düşünür ve araştırmacı ilgisizlik ve umursamazlıkla, belki de en önemli gerçeklerin farkına varmazken sadece benim uyanık kalıp, gözetlemeyi sürdürdüğüm düşüncesine dört elle sarılmaya karar verdim.

Çekmeceme yeni bir şey ilave edebilmem için yılların geçmesi gerekti; ikinci bulgu gerçekte çok değerli sayılmazdı; daha uzak bir yörede geçen, ilkinin tekrarı bir olaydı. Ama, yine de bir kazanımım olmuştu; çünkü bu ikinci olay da tıpkı

ilki gibi ıssız bir yerde meydana gelmişti ve benim bu konudaki kuramımı desteklemekteydi. Ama üçüncü parça benim için daha belirleyici nitelikteydi. Yine kuş uçmaz kervan geçmez bir yerde, tepelerin arasında yaşlı bir adam ölü bulunmuştu ve suç aleti adamın yanı başında bırakılmıştı. Burada da ortalığa söylentiler yayılmış, birçok tahmin ileri sürülmüştü; çünkü, ölüm aleti, en aşırı, en olanaksız kuşkuların dile getirilmesine neden olan, ağaç bir sapa bağırsakla bağlanmış ilkel bir taş baltaydı. Bir tür sevinçle, en vahşi tahminlerin yanlış yolda olduğuna inanmakla birlikte, soruşturmaya çağrılan yöre doktoruyla yazışmaya başladım. Zeki biri olan doktor şaşkınlık içindeydi. "Taşrada böyle şeylerden bahsedilmez ama," diye yazdı bana, "açıkçası, burada korkunç bir esrar var. Taş baltayı ele geçirdim ve onunla çok ilginç denemeler yaptım. Pazar günü öğleden sonra, ailem ve hizmetçiler yokken baltayı alıp arka bahçeye gittim, kavak çitinin yabancı gözlerden gizlediği bu bahçede denemeler yaptım. Kendine has bir dengesi olduğundan ve sürekli egzersiz sonucu ince bir ağırlık ayarı gerektirdiğinden midir, yoksa etkili bir darbenin ancak belirli bir kas becerisiyle indirilebilecek olmasından mıdır, bilmiyorum, ama sizi temin ederim ki, atletik yeteneklerim yüzünden büyük bir üzüntü duyarak döndüm eve. Tecrübesiz birinin çekiç kullanmaya çalışması gibiydi; uygulanan kuvvet sanki insanın kendisine geri dönüyordu; balta hiçbir etki yaratmadan yere düşerken şiddetle geriye savrul-

duğumu hissettim. Bir başka seferinde, denemeyi yöredeki usta bir oduncuyla tekrarladım; ama kırk yıldır eli balta tutan bu adam taş aletle hiçbir şey yapamadı ve her darbeyi çok gülünç bir şekilde ıskaladı. Kısacası, son derece saçma olmasaydı, yaşlı adamın öldürülmesinde kullanıldığı çok açık olan bu aletle dört bin yıldır etkili bir darbe indirilmemiş olduğunu söylerdim."

Anlaşılabileceği gibi, bunlar benim için az bulunur, değerli haberlerdi; hikâyenin tamamını duyup, talihsiz yaşlı adamın, bazı korkunç görünümlü tepelerde geceleri görülebilecek türden misli görülmemiş mucizeleri ima eden öyküler anlattığını ve bir sabah sözkonusu tepede kaskatı bulunduğunu öğrendikten sonra sınırsız bir sevinç duydum; çünkü, tahminleri artık arkamda bıraktığımı hissediyordum. Ama bir sonraki adımın hâlâ büyük bir önemi vardı. Yıllardan beri olağanüstü bir taş mühre sahiptim – sapından ıstampasına kadar uzunluğu beş, altıgen biçimli ıstampasının genişliği yaklaşık olarak üç santimetre olan mat siyah bir taş parçası. Bir bütün olarak, büyükçe, eski moda bir tütün baskısı görünümündeydi. Bu taş bana, onu eski Babil yakınlarında bir yerde bulduğunu söyleyen Doğu'daki bir temsilci tarafından gönderilmişti. Ama mührün üzerine kazılmış harfler benim için tam bir muammaydı. İlk bakışta gördüğüm bazı çarpıcı farklara karşın, çiviyazısına benziyordu ve bu ok-başlı yazıya şifre çözmenin bilinen tüm kurallarını uygulamam hiçbir işe yaramadı. Böyle bir muamma gururuma dokundu

ve hiç olmayacak zamanlarda kara mührü çekmeceden çıkararak büyük bir azimle, her harfi zihnime kazınıncaya kadar uzun uzun ve dikkatle inceledim; öyle ki, tek hata yapmadan yazıyı ezbere yazabilirdim. Günün birinde İngiltere'nin batısındaki bir mektup arkadaşımdan aşağıdaki mektubu ve beraberinde gönderdiği yazıyı aldığımda duyduğum büyük şaşkınlığı, o zaman, varın siz değerlendirin. Büyükçe bir kâğıdın üzerine Kara Mührün üzerindeki yazıların tıpatıp aynısı çizilmişti ve yazının üzerine arkadaşım şöyle yazmıştı: *Yazılar, Monmouthshire'da, Grey Hills'de kireçtaşı bir kayanın üzerinde bulundu. Yakın bir zamanda ve kırmızı toprakla yapılmıştı.* Yeniden mektuba döndüm. Arkadaşım şöyle yazıyordu: "Ekteki yazıyı size hak ettiği sakınımla gönderiyorum. Bir hafta önce kayanın yanından geçen bir çoban, orada hiçbir yazı ya da işaret bulunmadığına yemin ediyor. Harfler, işaret ettiğim gibi, kırmızı bir toprağın kayanın üzerine sürülmesiyle yapılmıştı ve ortalama boyları beşer santimetre kadardı. Harfler birazcık değişik de olsa, bana çivi yazısı gibi göründü; ama tabii ki, bu olanaksız bir şey. Bu, ya bir şaka ya da bu taraflarda bol bol bulunan çingenelerin işi olmalı. Sizin de bildiğiniz gibi, çingeneler birbirleriyle haberleşirken birçok hiyeroglif işareti kullanırlar. Burada cereyan eden oldukça acı bir olayla ilgili olarak iki gün önce sözkonusu taşı gördüm."
Tahmin edilebileceği gibi, derhal arkadaşıma yazarak, yazının kopyasını çıkardığı için teşekkür

ettim ve çok fazla ilgilenmiyormuş havalarında, sözünü ettiği olayın ayrıntılarını istedim. Kısaca anlatmak gerekirse, bir gün önce kocasını kaybeden Cradock adında bir kadının beş mil kadar ötede oturan kuzenine üzücü haberi vermek için yola çıktığını öğrendim. Kadın, Grey Hills'den geçen kestirme yolu seçmiş. O sıralar oldukça genç olan Bayan Cradock, akrabasının evine asla ulaşamamış. O gece, geç vakitlerde, sürüden ayrıldığı sanılan kayıp iki koyununu arayan bir çiftçi, elinde feneri ve yanında köpeğiyle Grey Hills'den geçmiş. Çiftçinin dikkatini, bir tür inleme, acıklı bir ağlama sesi olarak tarif ettiği bir gürültü çekmiş ve sesin geldiği tarafa yönelince, bir kireçtaşı kayanın yanında yere çömelmiş, gövdesini iki yana sallayarak iç paralayıcı bir sesle ağlayıp feryat eden Bayan Cradock'u görmüş, dediğine göre, kulaklarını tıkamasaymış oradan kaçıp uzaklaşırmış. Kadın eve götürülmesine karşı koymamış ve ihtiyaçlarını karşılamaya komşuları gelmişler. Kadıncağız bütün gece anlaşılmaz bir dilde kelimelerle karışık ağlayıp sızlayıp durmuş; sabahleyin gelen doktor onun delirmiş olduğunu söylemiş. Söylendiğine göre, bazen tam anlamıyla aklını kaçırmış biri gibi inleyerek, bazen ağır bir komaya girmiş gibi bir hafta yatağından çıkmamış; kocasını yitirmenin verdiği acıyla aklını oynattığını düşünmüşler ve bir süre, doktorlar yaşayacağına ihtimal vermemişler. Bu hikâyeyle çok yakından ilgilenmiş olduğumu söylemeye herhalde gerek yok; arkadaşımdan bu vakayla ilgili gelişmeleri zaman zaman

bana yazmasını istedim. Altı hafta kadar sonra kadıncağızın bazı yeteneklerini yavaş yavaş kullanmaya başladığını öğrendim; birkaç ay sonra da Jervase adıyla vaftiz edilen bir oğlan çocuğu dünyaya getirdi; çocuk, ne yazık ki, zekâ özürlüydü. Köylülerin bildiği gerçekler böyleydi; ama tüm bunların gerisinde çok iğrenç olayların yattığından kuşku duymayan ve akla getirdiği düşüncelerle beti benzi atmış olan benim için bunlar hiçbir şekilde yeterince ikna edici değildi; bu yüzden bilim adamı bazı dostlarıma bu olayların gerisindeki birtakım gerçekleri çıtlatma tedbirsizliğinde bulundum. Daha bu sözlerin ağzımdan döküldüğü an, bunları söylemiş ve hayatımın sırrını açığa vurmuş olmaktan büyük bir pişmanlık duydum; ama kızgınlıkla karışık bir rahatlamayla korkularımın yersiz olduğunu gördüm; çünkü, arkadaşlarım yüzüme karşı beni alaya alıp deli yerine koydular. Bu ahmakların arasında, bildiklerimi çölün kumlarına söylemiş kadar güvende olduğumu hissederek, doğal bir öfkeyle kendi kendime kıkırdadım.

Ama artık bu kadarını bildikten sonra, tamamını öğrenmeye karar verdim ve bütün çabalarımı kara mührün üzerindeki yazıların şifresini çözmeye yoğunlaştırdım. Yıllarca tüm boş zamanlarımın tek amacı bu bulmacanın çözümü oldu; zamanımın daha büyük bir bölümü, elbette, diğer işlere adanmıştı ve ancak ara sıra araştırmaya ayıracak bir haftam oluyordu. Bu ilginç araştırmanın tüm öyküsünü anlatacak olsam, bu, son derece sıkıcı olur, çünkü araştırma bir yığın can

sıkıcı başarısızlıkla doluydu. Eski yazılar konusundaki bilgimle, böylesi bir av için, her zaman kendi kendime dediğim gibi, yeterince donanımlıydım. Avrupa'nın, hatta dünyanın bütün bilim adamlarıyla mektuplaşıyordum ve o günlerde, ne kadar eski ve ne kadar karmaşık olursa olsun, herhangi bir yazının üzerine tuttuğum araştırma ışığına uzun süre direnebilebileceğine inanamıyordum. Yine de, başarıya ulaşmam tam on dört yılımı aldı. Her geçen yıl, mesleki yüküm arttı, boş zamanlarım azaldı. Bu durum, hiç kuşkusuz oldukça gecikmeye neden oldu; bununla birlikte, bugün dönüp de bu yıllara baktığımda, Kara Mühür konusundaki araştırmalarımın kapsamından hayrete düşüyorum. Çalışma odamı bir merkeze dönüştürdüm ve dünyanın her tarafından, bütün çağlardan eski yazıların örneklerini buraya topladım. Hiçbir şeyden habersiz kalmamaya, en ufak bir ipucunu değerlendirmeye kararlıydım. Ama yıllar geçip de, araladığım her sırrın boş çıkmasıyla umutsuzluğa düşmeye ve Kara Mührün, varlığına ilişkin başka hiçbir iz bırakmadan kaybolmuş bir ırktan –büyük bir felaket sonucu Atlantis gibi mahvolmuş, sırları okyanusun derinlikleri altında boğulmuş ya da bir tepenin altında kalmış bir ırktan– geriye kalmış tek yadigâr olup olmadığını merak etmeye başladım. Bu düşünce biraz hevesimi kırdıysa da, azimle araştırmalarımı sürdürdüm; ama artık eskisi kadar inançlı değildim. İmdadıma şans koştu. İngiltere'nin kuzeyinde önemlice bir kentte kalıyordum; bu fırsattan yararlanarak kentin

bir süre önce kurulmuş, saygın müzesini ziyaret ettim. Müzenin müdürü mektuplaştığım insanlardan biriydi; cevher sandıklarından birine beraberce bakarken bir numune dikkatimi çekti; görünüşü bana bir derceye kadar Kara Mührü anımsatan, kenar uzunluğu yaklaşık olarak on santimetre olan kare şeklinde kara bir taş. Çok fazla dikkat etmeden alıp, elimde çevirmeye başladım; o zaman büyük bir şaşkınlıkla alt yüzünün yazılı olduğunu gördüm. Arkadaşım olan müze müdürüne, yeterince sakin bir şekilde, bu taşın çok ilgimi çekmiş olduğunu ve birkaç günlüğüne onu otelime götürmeme izin verirse minnettar kalacağımı söyledim. Arkadaşım buna karşı çıkmadı; aceleyle odama koştum ve ilk bakışın beni yanıltmamış olduğunu gördüm. İki yazı vardı; biri, usulüne uygun çiviyazısı, diğeri Kara Mührün yazısı. Görevimin tamamlandığını hissettim. İki yazının aslına sadık kopyasını çıkardım ve Londra'daki çalışma odama gidip de mührü önüme koyduğumda büyük problemle artık baş edebileceğimi gördüm. Müzedeki numunenin üzerinde bulunan yazının yorumlanması da yeterince ilginç olmakla birlikte, bunun araştırmamla bir ilgisi yoktu; ama çevriyazımı bana Kara Mührün esrarı konusunda ustalık kazandırdı. Hesaplarımda tahmin de elbette önemli bir yer tutuyordu; bir idiyogramın anlamı bazı yerlerde yeterince açık olmuyor ve tekrar tekrar karşılaştığım mühürdeki bir işaret beni art arda birçok gece şaşırtmaya devam ediyordu. Ama sonunda ortada esrar diye bir şey kalmadı ve

tepelerin korkunç başkalaşımının anahtarını okudum. Daha son sözcüğü yazar yazmaz, tir tir titreyen parmaklarımla kâğıdı ufak ufak parçalar hâlinde yırtıp şöminenin kıpkızıl alevlerine fırlattım; kâğıdın alev alev yanıp kömürleştiğini gördüm; sonra, grileşen yanık kâğıdı ezip toz ettim. O andan itibaren bir daha o sözcükleri asla yazmadım ve insanın, yaratılmış olduğu balçığa yeniden nasıl dönüşeceğini, nasıl kertenkele ve yılan kılığına gireceğini anlatan tümceleri bir daha asla yazmayacağım. Yapacak sadece bir tek şey kalmıştı. Biliyor, ama görmek istiyordum; bir süre sonra, Green Hills'de, Bayan Cradock'la oğlu Jervase'ın oturduğu yere yakın bir ev alacaktım. Bu satırları yazmakta olduğum bu yerde cereyan eden açıklanamaz olayların hepsini, ayrıntılarıyla anlatacak değilim. Jervase Cradock'ta "küçük insanlar"ın kanından bir şeyler bulacağımı biliyordum ve daha sonraları onun bu ıssız topraklarda, ıssız köşelerde, akrabalarıyla bir defadan fazla karşılaşmış olduğunu öğrenecektim. Bir gün bahçeye çağrılıp da nöbet geçirmekte olan çocuğu Kara Mührün korkunç diliyle ıslık çalar gibi konuşur durumda görünce, korkarım ki, duyduğum sevinç, merhametime baskın çıktı. Çocuğun ağzından dünyanın sırlarının ve anlamını açıklamadığım için beni mazur görmenizi isteyeceğim korkunç "Ishakshar" sözcüğünün döküldüğünü duydum.

Ama işaret etmeden geçemeyeceğim bir olay var. Gecenin bir yarısı, derin sessizlikte, o çok iyi bildiğim ıslıklı hecelerle uyandım ve koşup zavallı

çocuğun odasına gittiğimde, onu, sanki şeytanların elinden kurtulmaya çabalıyor gibi ağzı köpürerek, kasılmalar içinde, yatağında debelenir durumda buldum. Çocuğu kendi odama götürdüm ve o, içindeki güce bedenini terk etmesi çağrısını yaparak zeminde kıvranırken lambayı yaktım. Yüzü gözlerimin önünde kararırken gövdesinin şişip bir iç lastiği gibi gerginleştiğini gördüm; sonra, dehşet içerisinde, Mührün talimatına göre yapılması gereken şeyi yaptım; vicdanımı bir yana bırakarak, ne olup bittiğini gözlemleyen bir bilim adamı oldum. Ama gözlerimin önündeki surat insan aklının alamayacağı kadar, hayal bile edilemeyecek derecede korkunçtu. Yerdeki bedenden bir şey çıktı ve odanın öte tarafına doğru kaygan, titrek bir dokunaç uzatarak, dolabın üzerindeki büstü tuttuğu gibi masamın üzerine koydu.

Nöbet sona erdiğinde, soğuk terler dökerek, kireç gibi bir benizle tir tir titreyerek odamda bütün gece volta attığım sırada kendi kendime boş yere akıl yürütmeye çalıştım. Sahiden doğaüstü bir şey görmemiş olduğumu; boynuzlarını çıkarıp geri çeken sümüklü böceğin, tanık olduğum şeyin küçük ölçekli bir örneğinden başka bir şey olmadığını kendi kendime defalarca tekrarladım; ama yine de, dehşet tüm usavurmaları paramparça edip, geceleyin cereyan eden bu olaya katıldığım için kendimden iğrenmeme yol açtı.

Söylenecek pek fazla şey kalmadı. Şimdi son denemeye ve karşılaşmaya gideceğim; çünkü, hiçbir şeyin eksik kalmamasına ve "küçük insan-

lar"la yüz yüze karşılaşmaya karar verdim. Kara Mühürle onun sırları konusundaki bilgilerimin bana yardımcı olacağını umuyorum, ama olur da yolculuğumdan dönmeyecek olursam, yazgımın korkunç olduğunu düşünmenin gereği yok.

Profesör Gregg'in açıklamasının sonunda Bayan Lally bir an sustuktan sonra aşağıdaki sözlerle kendi öyküsünü anlatmaya devam etti:

Profesörün ardında bıraktığı inanılmaz öykü işte böyleydi. Okumayı bitirdiğimde gecenin geç bir saatiydi, ama ertesi sabah Morgan'ı yanıma alarak, kayıp profesörden bir iz bulabilmek için Grey Hills'i araştırmaya gittik. Bu kır yolunun, orada burada, zamanın aşındırmasıyla fantastik insan ve hayvan figürleri biçimini almış koca koca kireçtaşı kayaların görüldüğü, ağaçsız yeşil ıssız tepeler arasından geçen bu yolun vahşi görünümünü betimleyerek sizi sıkmak istemiyorum. Nihayet saatler süren yorucu bir araştırmadan sonra size daha önce söylediğim şeyleri –saat, köstek, para kesesi ve yüzük– kaba bir parşömene sarılmış olarak bulduk. Morgan, paketi bağlamakta kullanılan bağırsaktan yapılma ipi kestiğinde, içindekilerin profesöre ait eşyalar olduğunu görerek gözyaşlarına boğuldum, ama parşömene Kara Mühürdeki harflerle yazılmış korkunç yazıyı görünce dehşetten donakaldım ve sanırım ilk defa işverenimin korkunç yazgısını kavradım.

Bütün bu anlattıklarıma şunu da ilave etmeliyim ki, olup bitenlerle ilgili olarak anlattıklarıma Profesör Gregg'in avukatı peri masalı gözüyle baktı

ve önüne koyduğum belgelere göz atmayı reddetti. Gazetelerde çıkan, Profesör Gregg'in boğulduğu ve cesedinin açık denize sürüklendiği yolundaki haberlerden sorumlu olan bu avukattır.

Bayan Lally sustu ve soran bakışlarla Bay Phillipps'e baktı. Bay Phillipps ise derin düşlere dalmıştı; en nihayet başını kaldırıp da akşam karanlığında sokaklarda süren koşuşturmayı, yemeğe yetişmek için acele eden kadın ve erkekleri, şimdiden müzikholleri kuşatmış kalabalıkları gördüğünde, gerçek hayatın tüm bu uğultusu ve acelesi gerçekdışı ve hayali göründü gözüne; tıpkı sabahleyin uyandıktan sonra anımsanan bir düş gibi.

Beyaz Tozun Öyküsü

Adım Leicester; seçkin bir topçu subayı olan babam Tümgeneral Wyn Leicester, beş yıl önce Hindistan'ın ölümcül ikliminde yakalandığı komplike bir karaciğer rahatsızlığına yenildi. Bir yıl sonra biricik kardeşim Francis, çok parlak bir üniversite yaşamından sonra, eve döndü ve hukuk denilen bilimde ustalaşmak kararlılığıyla inzivaya çekildi. Zevk namına her şeye son derece kayıtsızdı; çoğu insandan yakışıklı olmasına, sağda solda sorumsuzca sürten insanlara has bir neşeyle ve akıllıca konuşabilmesine karşın toplum hayatından uzak durdu; iyi bir hukukçu olabilmek için evin üst katındaki büyük bir odaya kapandı. Başlangıçta, günde on saatlik sıkı bir okuma rejimi benimsedi; doğuda günün ilk ışıklarının belirmesinden itibaren ikindiye kadar kitaplarıyla baş başa kalıyor, sanki bir anını bile boşa harcamak istemiyormuş gibi benimle birlikte ace-

leyle bir şeyler atıştırmak üzere yarım saatlik bir mola verip, karanlık çökerken kısa bir yürüyüşe çıkıyordu. Böylesine dur durak bilmeden çalışmanın sağlığını bozacağını düşündüğümden onu karınca duası gibi kitaplarından uzaklaştırmaya çalıştım; ama şevki kırılacağına büsbütün arttı ve günlük çalışma süresi uzadı. Onunla ciddiyetle konuştum, öğleden sonraları hiç değilse hafif bir roman okuyarak dinlenmesini önerdim; ama, o gülerek, eğlenmek ihtiyacı duyduğunda feodal imtiyazlarla ilgili bir şeyler okuduğunu söyledi; tiyatroya gitme ya da bir aylık bir tatile çıkma fikrineyse gülüp geçti. İyi göründüğünü, çalışmaktan perişan düşmüşe benzemediğini itiraf ettim, ama bu kadar anormal derecede çok çalışmanın eninde sonunda acısının çıkacağını biliyor ve bunda da yanılmıyordum. Gözlerinde gizli bir endişenin izleri okunmaya başlamış, üzerine sanki bir isteksizlik çökmüştü; sonunda sağlığının pek iyi olmadığını itiraf etti; dediğine göre baş dönmesi hissediyor ve zaman zaman geceleri gördüğü karabasanlar yüzünden soğuk terler dökerek uyanıyordu. "Kendime bakıyorum," dedi, "bunu kendine hiç dert etme; dün, bütün öğleden sonrayı bana verdiğin koltuğa kurulup bir kâğıda anlamsız şeyler çiziktirerek aylak aylak geçirdim. Hayır, hayır, çalışmada aşırılığa kaçmayacağım; bir, bilemedin iki haftada iyi olurum."
Ama, verdiği güvencelere karşın, sağlığının düzelmek yerine daha da kötüleştiğini görebiliyordum; salona umutsuzluk içinde bozuk bir suratla giriyor, ona baktığımda neşeli görünmeye çalışıyor-

du; bunları kötüye yoruyor, sergilediği öfkeli, sinirli hareketlerden ve anlamını çözemediğim bakışlarından zaman zaman korkuya kapılıyordum. Karşı çıkmasına rağmen onu doktora görünmeye razı ettim ve istemeye istemeye eski aile doktorumuzu çağırdı.

Dr. Haberden hastasını muayene ettikten sonra, bana yüreklendirici şeyler söyledi.

"Önemli bir şeyi yok," dedi, "belli ki, çok fazla okuyor, yemeğini çabucak yiyip alelacele yeniden kitaplarının başına dönüyor; bunun doğal sonucu olarak da biraz sindirim bozukluğu biraz da sinirsel rahatsızlığı var. Ama sanırım, daha doğrusu eminim, Bayan Leicester, bunu düzeltebiliriz. Onu iyileştirecek bir reçete yazdım. Bu yüzden endişelenmenize gerek yok."

Kardeşim ısrarla reçeteyi yakınlarımızdaki bir eczanenin hazırlamasını istedi. Burası, modern eczanelerin raf ve tezgâhlarına cıvıl cıvıl bir görüntü veren o ölçülü çekicilik ve hesaplı parıltıdan yoksun, eski moda tuhaf bir dükkândı; ama Francis yaşlı eczacıyı sever, onun eczalarının saflığına çok özen gösterdiğine inanırdı. İlaç söz verilen süre içerisinde hazırlanıp gönderildi ve kardeşimin öğlen ve akşam yemeklerinden sonra ilacını muntazam aldığını gördüm. İlaç, az bir miktarı bir bardak soğuk suda eritilen zararsız görünüşlü beyaz bir tozdu; eritildiğinde tortu ve renk bırakmıyordu. Başlangıçta, Francis ilacın faydasını görür gibi oldu; yüzündeki bezginlik ifadesi silinmiş, okuldan ayrıldığından beri olmadığı kadar hayat dolmuştu; neşeyle kendini

yenilemekten söz ediyordu; bana, zamanını boşa harcamış olduğunu itiraf etti.
"Hukuka haddinden fazla zaman ayırmışım," dedi gülerek, "beni tam zamanında kurtardın. Adalet bakanı bile olacak olsam, hayata boş vermemeliyim. Fazla gecikmeden seninle birlikte bir tatile çıkarız, Paris'e gider eğleniriz ve Bibliothèque Nationale'den de uzak dururuz."
Böyle bir olasılığın ortaya çıkması çok hoşuma gitti.
"Ne zaman gideriz?" diye sordum, "istersen ben öbür güne hazır olurum."
"Yo, sanırım bu çok erken olur, ben daha Londra'yı bile bilmiyorum; sanırım, insan öncelikle kendi ülkesinin eğlencelerini yeğlemelidir. Ama bir iki hafta içinde gidebiliriz, bu arada sen biraz çalışıp Fransızcanı tazele. Ben sadece Fransızca hukuk dilini biliyorum; bunun da pek işe yarayacağını sanmıyorum."
Sofradan kalkacağımız sırada Francis bir içki âleminde çok seçkin bir şarap içiyormuş gibi büyük bir gösterişle ilacını kana kana içti.
"Belli bir tadı var mı?" diye sordum.
"Hayır; bilmesem su içtiğimi sanırdım," diye yanıtladı, sonra sandalyesinden kalkıp bundan sonra ne yapacağına karar veremiyormuş gibi odayı arşınlamaya başladı.
"Salonda bir kahve içmeye ne dersin?" diye sordum, "Yoksa sigara içmeyi mi yeğlersin?"
"Hayır, sanırım, çıkıp şöyle bir dolaşacağım; güzel bir akşama benziyor. Güneş battıktan sonraki havanın şu parlaklığına bir bak! Sanki koca bir

kent tutuşmuş alev alev yanıyor ve aşağıda bir yerlerde karanlık evlerin üzerine sağanak hâlinde kan yağıyor. Evet, dışarı çıkacağım; gecikeceğimi sanmam, ama yine de anahtarımı alayım; döndüğümde sen yatmış olabilirsin, öyleyse şimdiden iyi geceler."

Kapıyı çekip çıktı; benekli hintkamışından bastonunu sallayarak sokak aşağı neşeyle yürüdüğünü görüp, böyle bir gelişme sağladığı için Dr. Haberden'e minnet duydum.

O gece, sanırım, kardeşim eve çok geç geldi, ama ertesi sabah keyfine diyecek yoktu.

"Temiz havayı içime çekerek ve sık uğranılan yörelerde karşılaştığım kalabalıklarla canlanarak," dedi, "nereye gittiğimi düşünmeden yürüyüp durdum. Sonra kaldırımın kalabalığında eski bir okul arkadaşıma, Orford'a rastladım, sonra – birlikte hoşça vakit geçirdik. Genç bir erkek olmanın ne anlama geldiğini hissettim; damarlarımda akan kanın diğer erkeklerinkiyle aynı olduğunu anladım. Orford'la bu gece için sözleştik; lokantada küçük bir parti veriyoruz. Evet, bir iki hafta vur patlasın çal oynasın eğleneceğim, sonra birlikte yolculuğa çıkarız."

Kardeşimin karakteri köklü bir şekilde değişmiş, birkaç gün içerisinde zevkten başka bir şey düşünmeyen biri olup çıkmıştı, Batı Yakasında o kaldırım senin bu kaldırım benim sürtüyor, lüks lokantalara, fantastik danslara gidiyordu; gözlerimin önünde şişmanlıyor ve artık Paris'in adını ağzına almıyordu; besbelli kendi cennetini Londra'da bulmuştu. Sevinmekle birlikte, endişeye kapılma-

dım dersem yalan olur; çünkü, duygularımı ifade edemiyorum ama, sanırım, neşesinde beni belirsiz bir şekilde tasalandıran bir şeyler vardı. Sonra yavaş yavaş değişmeye başladı, yine sabahın serinliğinde eve dönüyordu, ama eskiden olduğu gibi zevku sefadan söz etmiyordu ve birlikte kahvaltıya oturduğumuz bir sabah ansızın gözlerine baktığımda karşımda bir yabancı buldum.

"Ah' Francis!" diye bağırdım, "Ah! Francis! Francis! N'olmuş sana?" boğazımı paralayan hıçkırıklar sözlerimi yarıda kesti. Ağlayarak kendimi dışarı attım; çünkü, bir şey bilmiyor, ama yine de her şeyi biliyordum ve düşüncelerin tuhaf bir şekilde birbirini izlemesiyle dışarı çıktığı ilk akşamı, kızıla kesmiş gökyüzünü, alevler içindeki bir kenti anımsatan bulutları ve kan yağmurunu anımsadım. Belki de çok fazla zarar görmemiştir diye kendimi avutmaya çalışarak bu düşünceleri kafamdan uzaklaştırmaya çalıştım ve akşam yemeğinde Paris'te geçireceğimiz tatil için bir tarih vermesi konusunda onu sıkıştırmaya karar verdim. Yemekte havadan sudan söz ettik ve kardeşim hâlâ almaya devam ettiği ilacını içti. Tam konuya giriyordum ki, dilimin ucuna gelen sözcükler aklımdan uçup gitti; bir an için buz gibi ve dayanılmaz ağırlığı ile yüreğime çöken ve diri diri insanın üzerine çivilenen bir tabut kapağının dile gelmez dehşeti ile beni boğan şeyin ne olduğunu merak ettim.

Yemeği mumları yakmadan yemiştik; odanın alacakaranlığı yavaş yavaş yerini karanlığa bırakmış, duvarlar ve köşeler gölgeye karışmıştı. Otur-

duğum yerden sokağa bakarak Francis'e ne söyleyeceğimi düşünürken, gökyüzü, o çok iyi anımsadığımız akşam olduğu gibi kızarıp parlamaya başladı ve iki karanlık ev kümesi arasındaki boşlukta alevlerin korkunç gösterisi başladı – kızıla kesmiş sarmal bulutlar kıvranıyor, göğün derinlikleri yanıyor, dumanı tüten bir kentten yükseliyora benzeyen külrengi kütleler göğü dolduruyordu; yukarılarda alevlerin yakan kavuran dilinin kötücül ihtişamı, aşağıdaysa sanki bir kan gölü vardı. Bakışlarımı karşımda oturan kardeşime çevirdim; söyleyeceklerim dilimin ucuna gelmişti ki, masanın üstündeki elini gördüm. Kapalı tuttuğu elinin başparmağı ile işaret parmağı arasında madeni bir para büyüklüğünde, yama şeklinde, çürüğü andıran bir iz vardı. Tanımlayamadığım bir duygu, gördüğüm şeyin hiç de çürük olmadığını söylüyordu; insan eti tutuşup alev alabilse ve alev katran kadar kara olabilseydi gördüğüm şeye uygun düşerdi. Düşünmeden ya da kafamda sözcükler oluşturmadan bu görüntü içimi dehşetle doldurdu; ruhumun derinliklerinde bunun bir alamet olduğunu anladım. Kasvetli bir hal almış gökyüzü o an geceyarısı gibi karardı, ortalık yeniden aydınlandığında ıssız odada tek başımaydım; çok geçmeden de kardeşimin dışarı çıktığını duydum.
Vaktin geç olmasına aldırmadan şapkamı giyinip Dr. Haberden'e gittim ve onun büyük muayene odasında, doktorun yanında getirdiği mumun cılız ışığında, titreyen dudaklarla ve kararlılığıma karşın çatallaşan sesimle, kardeşimin ilacı alma-

ya başladığı günden, taş çatlasın yarım saat önce gördüğüm o korkunç şeye kadar olup biten her şeyi anlattım.

Anlattıklarım sona erince, doktor, yüzünde büyük bir acıma ifadesiyle bir dakika kadar bana baktı.

"Sevgili Bayan Leicester," dedi, "kardeşiniz için endişelendiğiniz ortada, eminim onun için üzülüyorsunuz. Söylesenize, doğru mu, değil mi?"

"Elbette onun için endişeleniyorum. Son bir iki haftadır huzur yüzü görmedim."

"Kuşkusuz, beynin ne acayip bir şey olduğunu biliyorsunuzdur!"

"Ne demek istediğinizi anlıyorum; ama yanılmış olduğumu sanmıyorum. Size anlattıklarımı gözlerimle gördüm."

"Elbette, elbette. Ama, bu akşamki son derece sıradışı günbatımına gözlerinizi dikip uzun uzun bakmıştınız. Tek açıklama bu. Bir de yarın gün ışığında bakarsınız. Ama elimden gelen yardımı esirgemeyeceğimi unutmayın. Ne zaman dara düşerseniz bana gelmekten ya da beni çağırtmaktan çekinmeyin."

Doktorun yanından pek teselli bulamadan, ne yapacağını bilemez bir durumda, karmakarışık bir kafayla, dehşet ve üzüntü içinde ayrıldım. Ertesi gün kardeşimle karşılaştığımda, kara alevin yamasını açıkça gördüğüm eline baktım hemen ve elinin bir mendille sarılı olduğunu gördüm büyük bir üzüntüyle.

"Eline n'oldu Francis?" diye sordum titremeyen bir sesle.

"Önemli bir şey değil. Dün gece parmağımı kestim, çok kötü kanadı. Ben de elimden geldiğince sardım."

"İstersen, düzgünce sarayım."

"Teşekkürler, hayatım, bu işimi görüyor. Kahvaltıya oturuyor muyuz? Kurt gibi açım."

Kahvaltıda onu dikkatle izledim. Hemen hemen hiçbir şey yiyip içmedi; benim bakmadığımı sandığı bir anda etini köpeğe attı. Gözlerinde o güne kadar görmediğim bir bakış vardı; bu bakışın pek insanca olmadığı düşüncesi aklımdan yıldırım gibi geçti. Önceki gece gördüğüm şeyin bir yanılsama, bir duyu aldanması değil, inanılmaz, korkunç bir şey olduğuna kesinlikle ikna oldum ve akşam olurken yeniden doktorun evine gittim. Doktor şaşırmış, inanmaz bir havayla başını salladı ve bir süre düşündü.

"Hâlâ ilaç içtiğini mi söylüyorsunuz? Peki ama neden, şikâyet ettiği tüm belirtiler çoktan ortadan kalkmıştı. İyileşmişken neden ilaç almaya devam ediyor? Ha, sırası gelmişken, ilacı nerede yaptırtmıştı? Sayce'in eczanesinde mi? Ben oraya hiç kimseyi göndermem; adamcağız gittikçe daha dikkatsizleşiyor. Benimle eczaneye kadar gelir misiniz? Onunla biraz konuşmak istiyorum."

Beraberce eczaneye gittik. Yaşlı Sayce, Dr. Haberden'i tanıyordu ve istediği her bilgiyi vermeye hazırdı.

Doktor yaşlı adama kurşunkalemle yazılmış bir kâğıt parçası uzatarak, "Yazdığım şu reçetedeki ilacı, sanırım, haftalardır Bay Leicester'a gönderiyorsunuz, değil mi?" dedi.

Eczacı, karasızlık içerisinde kocaman gözlüklerini taktı ve titreyen elleriyle kâğıdı gözlerine yaklaştırdı.
"Evet," dedi, "elimde bu ilaçtan çok az kaldı; pek fazla kullanılan bir şey değil; uzun süredir rafta bekliyordu. Bay Leicester ilaca devam edecekse biraz daha getirtmeliyim."
"İzninizle, şuna bir göz atabilir miyim?" dedi Dr. Haberden ve eczacı, doktora cam bir şişe verdi. Doktor, şişenin tıpasını çıkarıp içindekini kokladı ve yaşlı adama garip bir şekilde baktı.
"Nereden buldunuz bunu?" diye sordu, "Nedir bu? Bay Sayce, bu her şeyden önce benim yazdığım ilaç değil; etiketinde öyle yazsa da, bunun bir ilaç olmadığını size söylemeliyim."
Yaşlı adam belli belirsiz bir dehşet içerisinde, "Çoktandır elimdeydi," dedi, "her zamanki gibi Burbage'den getirttim; pek fazla yazılan bir ilaç değildir; yıllardır rafta bekliyordu. Görüyorsunuz ya, ne kadar az kalmış."
"Onu bana verseniz iyi edersiniz," dedi Dr. Haberden, "yanlış bir şeyler olduğundan korkuyorum."
Dikkatle kâğıda sarılmış ilaç şişesi doktorun koltuğunun altında, sessizce eczaneden çıktık.
Biraz uzaklaştıktan sonra, "Dr. Haberden..." dedim.
Doktor, üzüntüyle bana bakarak, "Evet?" dedi.
"Kardeşimin bir ayı aşkın bir süredir günde iki defa ne aldığını bana söyler misiniz, lütfen?"
"Doğrusunu isterseniz, Bayan Leicester, bilmiyorum. Evime vardığımızda bunu konuşuruz."

Dr. Haberden'in evine varıncaya kadar başka tek kelime konuşmadan hızlı hızlı yürüdük. Doktor, oturmamı istedikten sonra odayı arşınlamaya başladı; yüzü, görebildiğim kadarıyla, hiç de sıradan olmayan bir korkuyla bulutlanmıştı.

"Pekâlâ," dedi doktor en sonunda, "bütün bunlar çok tuhaf, kaygılanmakta yerden göğe kadar haklısınız; itiraf etmeliyim ki, benim içim de pek rahat değil. Dün gece ve bu sabah bana anlattıklarınızı bir yana bıraksak bile, Bay Leicester'ın benim hiç bilmediğim bir ilaçla bedenini doldurduğu bir gerçek. Söylediğim gibi, bu benim yazdığım ilaç değil; şişedeki şeyin ne olduğunu ise göreceğiz bakalım."

Şişenin paketini açtı ve birkaç beyaz toz tanesini dikkatle beyaz bir kâğıda döküp merakla inceledi.

"Evet," dedi, "sizin deyişinizle kinin sülfata benziyor; pul pul. Koklasanıza."

Şişeyi bana doğru uzattı, eğilip kokladım. Tuhaf, pis bir kokusu vardı; son derece keskin bir ağrıkesiciye benziyordu.

"Bunu tahlil ettirmeliyim," dedi Dr. Haberden, "tüm ömrünü kimya bilimine adamış bir arkadaşım var. Tahlilden sonra bir hareket noktamız olur. Hayır, hayır, öteki meseleyi hiç açmayın; hiç dinleyecek hâlim yok; beni dinlerseniz, siz de kafanıza takmayın."

O akşam, kardeşim akşam yemeğinden sonra, her zamankinin aksine, dışarı çıkmadı.

"Kendimi fazlasıyla eğlenceye kaptırdım," dedi tuhaf bir gülüşle, "eski yaşam tarzıma dönsem

iyi olacak. Biraz hukuk bu kadar yüksek dozda eğlencenin ardından tam bir dinlenme olacak." Sonra, kendi kendine sırıttı ve kısa bir süre sonra yukarıya, odasına çekildi. Eli hâlâ sargılar içindeydi.

Birkaç gün sonra Dr. Haberden uğradı.

"Size verecek özel bir haberim yok," dedi. "Chambers kent dışında, bu yüzden o madde hakkında bir şeyler öğrenebilmeye ben sizden fazla can atıyorum. Ama şimdi, Bay Leicester evdeyse, onu görmek istiyorum."

"Odasında," dedim, "geldiğinizi haber vereyim."

"Yok, yok, ben ona çıkayım; iki çift laflarız. Sanırım, bir hiç yüzünden epey patırtı çıkardık; toz ne olursa olsun, ona yaramışa benziyor."

Doktor üst kata çıktı; salonda dikeldiğim yerden, kapıyı çaldığını, kapının açılıp tekrar kapandığını duydum; sonra sessiz evde bir saat bekledim; saatin yelkovanı ve akrebi ağır ağır hareket ettikçe sessizlik sanki daha bir koyulaştı. Sonra, sertçe kapatılan bir kapının sesi duyuldu yukarıdan; Dr. Haberden aşağı geliyordu. Koridoru kat eden adımları duyuldu, sonra kapıda durakladı. Zor nefes alıyordum, küçük bir aynada benzimin kirece döndüğünü gördüm; doktor kapıyı açıp eşikte durdu. Gözlerinde tarifsiz bir korku okunuyordu; bir eliyle bir sandalyenin arkalığına tutunarak kendine gelmeye çalıştı; alt dudağı bir atınki gibi titriyordu, konuşmaya başlamadan önce yutkundu, kekeleyerek anlaşılmaz sözler geveledi.

"O adamı gördüm," diye söze başladı hırıltılı bir fısıltıyla, "son bir saati onun yanında geçirdim. Aman tanrım! Ve hâlâ hayattayım, hâlâ aklım başımda! Ben ki, hayatım boyunca ölümle haşır neşir oldum, dünyevi tapınağın yok olmaya yüz tutmuş kalıntılarıyla uğraştım; ama bu başka, bambaşka!" diyerek gözlerinin önündeki bir görüntüden gözlerini kaçırmak istiyormuş gibi elleriyle yüzünü kapattı.

"Beni bir daha çağırtmayın Bayan Leicester," dedi biraz sükunet bulunca, "benim bu evde yapabileceğim bir şey yok. Hoşça kalın."

Yıkılacakmış gibi basamakları inip evinin yolunu tuttuğunu seyrederken, adamcağız bu sabahtan beri on yıl yaşlanmış gibi geldi bana.

Kardeşim odasından çıkmadı. Zor tanıdığım bir sesle bana seslenerek, çok meşgul olduğunu söyledi ve yemeklerinin kapısının önüne bırakılmasını istedi; bu emri hizmetçilere verdim. O günden sonra adına zaman dediğimiz keyfi kavram benim için var olmaktan çıktı sanki; sürekli bir dehşet duygusu içinde yaşıyor, gündelik işleri hiç düşünmeden yürütüyor, hizmetçilerle ancak zorunlu oldukça, o da birkaç kelimeyle konuşuyordum. Ara sıra evden çıkıp, birkaç saat sokaklarda dolaştıktan sonra geri dönüyordum; ama ister evde ister dışarıda olayım, ruhum hep üst kattaki kapalı kapının önünde, korkudan titreyerek kapının açılmasını bekliyordu. Dediğim gibi, zamanın pek farkında değildim; ama sanırım Dr. Haberden'in ziyaretinin üzerinden iki hafta kadar geçmiş olmalıydı, dışarıda biraz do-

laşıp, azıcık kendime gelmiş ve hafiflemiş olarak eve dönüyordum. Nefis bir hava vardı; meydanda bir bulut gibi yüzen yeşil yaprakların belirsiz şekli ve çiçek kokularıyla mest olmuştum; kendimi daha mutlu hissediyor, daha canlı yürüyordum. Üstü kapalı bir yük arabasının geçmesini beklemek üzere evin karşısındaki kaldırımın kıyısında oyalanırken evin pencerelerine bakacak oldum; bakar bakmaz da en derin girdapların uğultusunu hissettim kulaklarımda, yüreğim göğüs kafesimde çılgınca çarpmaya başladı; ne idüğü belirsiz korkuların ve dehşetin pençesinde donakaldım. Düşmemek için karanlık, gölgeli vadiden, koyu karanlığın katmanları arasına elimi körlemesine uzatırken, ayaklarımın altındaki taşlar yerlerinden oynayıp yuvarlandı, toprak ayaklarımın altından kaydı sanki. Başımı kaldırıp kardeşimin çalışma odasının penceresine doğru bakmıştım; işte tam o anda jaluzi kenara çekilmiş ve canlı bir şey dik dik dışarı bakmıştı. Yo, bu gördüğüm bir yüz değildi; insana benzer hiçbir yanı yoktu; sadece canlı bir şey: Alev alev yanan bir çift göz bana bakıyordu; tüm kötülük ve iğrenç kokuşmuşlukların sembolü olan bu gözler benim korkum kadar şekilsiz bir şeyin ortasındaydı. Dile gelmez ıstırap ve korkular içinde, sıtma nöbetine yakalanmış gibi, korkudan zangır zangır titreyerek olduğum yerde kalakaldım; beş dakika kadar parmağımı kıpırdatacak gücü bulamadım kendimde. Kapıdan içeri girer girmez doğru üst kata koşup, kardeşimin kapısını çaldım.

"Francis, Francis!" diye haykırdım, "Tanrı aşkına cevap ver. Odandaki o korkunç şey de ne? At onu başından, Francis! Uzaklaştır onu kendinden."

Yavaş ve beceriksizce sürünen adımları, konuşmaya çalışan birinin boğuk, çağıltılı sesini ve nihayet anlamakta güçlük çektiğim bozuk, kısık bir sesle söylenen sözleri duydum.

"Burada bir şey yok," dedi ses. "Lütfen beni rahatsız etme. Bugün kendimi pek iyi hissetmiyorum."

Dehşet içinde, çaresiz dönüp uzaklaştım. Yapabileceğim bir şey yoktu; Francis'in neden bana yalan söylediğini merak ediyordum; çünkü, çok kısa bir an bile olsa camın gerisindeki o şeyi açıkça görmüştüm: Dünyada yanılmış olamazdım. Ateşten gözlerini dikmiş bana bakan o korkunç şeyden önce başka bir şeyi daha görmüş olduğumun bilincinde sessizce oturdum. Birden anımsadım; tam başımı kaldırdığım anda jaluzi geriye çekilmişti; onu hareket ettiren şeyi bir an için görmüştüm ve anımsadığım bu iğrenç şeyin sonsuza kadar beynime kazınmış olduğunu biliyordum. Bu şey bir el değildi; jaluziyi kavrayan parmakları yoktu; kapkara küt bir şey jaluziyi kenara itmişti. Dehşetin karanlık dalgaları üzerime çullanıp beni uçurumun derinliklerine sürüklemeden önce bir canavar pençesinin çürüyen hatları ve beceriksiz hareketleri duyularımı kavurmuştu. Kardeşimin odasında yaşayan bu korkunç yaratığı düşününce beynim durayazdı; tekrar odasının kapısına gidip kardeşime seslendim,

ama hiçbir yanıt gelmedi. O gece hizmetçilerden biri gelip, kardeşimin kapısının önüne düzenli bir şekilde bırakılan yemeklere üç gündür el sürülmediğini fısıltıyla anlattı; hizmetçi kapıyı çalmış, ama bir yanıt alamamış; benim de fark ettiğim ayak sürüme sesini duymuş. Günler birbirini kovaladı ve kardeşimin kapısına düzenli bir şekilde bırakılan yemeklere hâlâ el sürülmüyordu; tekrar tekrar kapıyı çalıp seslenmeme karşın yanıt alamıyordum. Hizmetçiler benimle konuşmaya başladılar; onlar da benim kadar korkmuşa benziyorlardı; aşçı kadın, kardeşim odasına kapandığı ilk günlerde, onun geceleri odasından çıkıp evin içinde dolaştığını duyuyormuş ve dediğine göre, bir gece salon kapısının açılıp kapandığını duymuş, ama günlerdir ses seda duymuyormuş. Sonunda kıyamet koptu; akşamın karanlığı çöküyordu, kararmaya yüz tutan kasvetli odada oturduğum sırada, birden canhıraş bir feryat sessizliği yırttı; korku içinde merdivenlerden aşağı seğirten ayak seslerini duydum. Bekledim; beti benzi atmış hizmetçi kız korka korka içeri girip tir tir titreyerek karşıma çıktı.
"Ah, Bayan Helen!" diye fısıldadı, "Tanrı aşkına Bayan Helen, ne oldu? Şu elime bakın bir hanımım, elime bakın!"
Onu pencerenin yanına çektiğimde, elinde kara ve ıslak bir leke olduğunu gördüm.
"Seni anlamıyorum," dedim, "açıklamada bulunur musun?"
"Şimdi sizin odanızı düzeltiyordum," diye başladı söze. "Yatak örtüsünü örtüyordum, birden

elime bir şey damladı, başımı yukarı kaldırdım; ne göreyim, tavan simsiyah ve üzerime damlıyor."
Ona ters ters bakıp, dudaklarımı ısırdım.
"Benimle gel," dedim, "şamdanını da yanına al."
Yatak odam, kardeşimin odasının altındaydı, odaya girerken korkudan titremekte olduğumu hissettim. Tavana baktım, kapkara ıslak bir leke gördüm; üzerinde kara damlacıklar birikmişti ve karbeyazı yatak örtüleri üzerinde göllenen iğrenç bir sıvıyla sırılsıklam olmuştu.
Yukarı koşup kapıyı yumruklamaya başladım. "Ah! Francis, Francis, sevgili kardeşim," diye haykırdım, "sana ne oldu?"
Kapıyı dinledim; boğuk bir gürültüden, kaynayan bir suyun fokurtusundan, bir kusma sesinden başka ses duyulmuyordu; daha yüksek sesle haykırdımsa da, bir yanıt alamadım.
Daha önce söylediklerine aldırmadan Dr. Haberden'e gidip, yanaklarımdan sicim gibi akan gözyaşlarıyla olanları anlattım; doktor haşin bir ifadeyle beni dinledi.
"Elimden bir şey gelmez ama," dedi en sonunda, "babanızın hatırı için sizinle geleceğim."
Beraber çıktık; haftalardır süren kuraklık ve sıcakla sıkıntılı sokaklar karanlık ve ıssızdı. Gaz lambalarının ışığında doktorun yüzünün kireç gibi beyaz olduğunu gördüm; eve vardığımızda elleri titriyordu.
Hiç duraksamadan, doğru yukarı çıktık. Ben lambayı tutarken, doktor kararlı bir sesle bağırdı, "Bay Leicester, beni duyuyor musunuz? Sizi

görmekte ısrar ediyorum. Hemen bana cevap verin."

Hiçbir yanıt gelmedi, ama her ikimiz de daha önce sözünü ettiğim boğulma sesini duyduk.

"Bay Leicester, sizi bekliyorum. Ya hemen kapıyı açarsınız ya da kırarım." Sonra, çın çın öten ve duvarlarda yankılanan bir sesle üçüncü defa bağırdı: "Bay Leicester! Size son defa kapıyı açmanızı emrediyorum."

"Pekâlâ," dedi doktor, ağır bir sessizlikle geçen bir süreden sonra, "boşuna zaman harcıyoruz burada. Rica etsem, demir çubuğa benzer bir şey getirir miydiniz bana?"

Eski eşyaları koyduğumuz küçük arka odaya koşarak, doktorun işine yarayabileceğini düşündüğüm, kesere benzer ağır bir alet buldum.

"Çok güzel," dedi doktor, "sanırım, bu işimi görür." Anahtar deliğinden, "Sizi uyarıyorum Bay Leicester," diye bağırdı, "odanıza zorla girmek üzereyim."

Sonra keserin ağzını kapının arasına sokup kanırttığını ve uygulanan bu kuvvetle kapının çatlayıp yarılmaya başladığını duydum; kapı ansızın büyük bir çatırtıyla parçalanıp açıldı. Aynı anda da korku dolu bir çığlıkla şaşkınlık içinde geri sıçradık, çünkü karanlıktan kopup bize ulaşan, ne dediği anlaşılmaz bu ses, bir insan sesinden çok bir canavarın kükremesini andırıyordu. Doktor, "Lambayı tutun," dedi ve içeri girip odaya çabucak bir göz attık.

"İşte orada," dedi doktor çabuk çabuk soluklanarak, "bakın şu köşede."

Gösterdiği yere baktım; dehşet, yüreğimi kıpkızıl bir demir gibi dağladı. Zeminde, gözlerimizin önünde eriyerek şekil değiştiren, koyu yağ kabarcıklarıyla fokur fokur kaynayan, katran gibi son derece iğrenç, pis kokulu, kara, kokuşmuş, ne sıvı ne de katı bir kütle vardı. Bu kütlenin ortasında alev alev iki nokta göz gibi parlıyordu ve kıvranan, kıpırdayan uzuvlar gördüm; bir zamanlar kol olması gereken bir şey hareket edip yukarı kalktı. Doktor ilerleyip demir çubuğu kaldırarak yanan noktalara vurdu; silahını kütlenin içine daldırdı ve duyduğu iğrenmenin verdiği öfkeyle tekrar tekrar vurdu.

Bir iki hafta sonra, yaşadığım şoku biraz atlattığımda, Dr. Haberden beni görmeye geldi.

"Müşterilerimi devrettim," dedi, "ve yarın uzun bir deniz yolculuğuna çıkıyorum Bir daha İngiltere'ye döner miyim, bilmiyorum; herhalde California'da biraz toprak alıp, ömrümün geri kalanını orada geçiririm. Sana bu paketi getirdim, kendini hazır hissettiğinde açıp okuyabilirsin. İçinde, Dr. Chambers'in kendine verdiğim madde konusundaki raporu var. Hoşça kalın Bayan Leicester, hoşça kalın."

Doktor gittiğinde zarfı açtım ve dayanamayıp içindekileri okumaya başladım. İşte elyazmaları burada; izniniz olursa analttığı şaşırtıcı öyküyü size okumak isterim.

Azizim Haberden, *diye başlıyordu mektup*, bana gönderdiğin beyaz toz konusundaki sorularını yanıtlamada mazur görülemeyecek kadar geciktim. Doğruyu söylemek gerekirse, bir süre,

nasıl bir yol tutmam gerektiği konusunda tereddüt geçirdim; çünkü, teolojide olduğu gibi doğal bilimlerde de bağnaz ve ortodoks standartlar vardır ve biliyordum ki, sana gerçeği anlatacak olsaydım, bir zamanlar çok değer verdiğim köklü önyargılara karşı saygısızlık etmiş olurdum. Bununla birlikte, sana karşı açık olmaya karar verdim, şimdi de kısa bir kişisel açıklama yapmam gerekiyor.

Haberden, sen beni çok uzun zamandır bir bilim adamı olarak tanımaktasın. Mesleğimiz üzerine ve gerçeğe maddi alanlardaki deney ve gözlemin bildik yolu dışındaki yollardan ulaşmak isteyenlerin ayaklarının dibinde açılan umutsuz uçurumlar üzerine seninle sık sık konuştuk. Görülmeyenle azıcık uğraşan ve duyuların, belki de, bilginin ebedi ve nüfuz edilemez sınırları, bugüne kadar hiçbir insanın ötesine geçmemiş olduğu ebedi duvar olmayabileceğini çekine çekine ima eden bilim adamlarından bahsederken duyduğun küçümsemeyi anımsıyorum. Günün "okült" çılgınlıklarına, acınası hilelerle ve ruh çağırma seanslarında başvurdukları yollarla sefil Londra sokaklarının ayaktakımına has bir sahtekârlıktan başka bir şey olmayan, değişik adlar almış –mesmerizm, ispirtizma, cismanileştirme, teosofi– çılgınlıklara içtenlikle –ve haklı olarak– gülmüştük. Ama söylediğim her şeye rağmen, sözcüğün alışıldık anlamıyla bir materyalist olmadığımı sana itiraf etmeliyim. Esneklikten uzak eski kuramın son derece ve tamamen yanlış olduğuna kanaat getireli –kanaatten söz ediyorum, oysa,

ne kadar kuşkucu olduğumu anımsarsın– çok uzun yıllar oluyor. Bu itiraf belki de seni yirmi yıl önce yapılmış olsaydı inciteceği kadar incitmeyecektir; çünkü, sanıyorum ki, pozitif bilimlerle uğraşan bilim adamlarının zaman zaman hiç de aşkın varsayımlardan aşağı olmayan varsayımlar ileri sürdüklerini fark etmemiş olamazsın ve günümüzün hiçbir ünlü kimyagerinin veya biyologunun, bence "insan bilimlerinin bütün dalları, kaynağına ve temel ilkelerine kadar izlenecek olursa, gizemler içinde kaybolur" anlamına gelen, Skolastiklerin "*Omnia exeunt in mysterium*" özlü sözünün altına imza atmakta duraksayacağını sanmıyorum. Beni bu sonuçlara ulaştıran meşakkatli adımların ayrıntılarıyla seni tedirgin etmek istemiyorum; birkaç basit deney, o zamanki bakış açımdan kuşku duymama yol açtı ve nispeten basit durumlardan doğan bir dizi düşünce beni uzaklara sürükledi; evrenle ilgili eski düşüncelerim yok oldu; şimdi parıltısı Darien'in zirvelerinden ilk defa görülen okyanusun sonsuz dalgaları kadar tuhaf ve huşu verici bir dünyadayım. Artık biliyorum ki, duyunun nüfuz edilemez olarak görülen, göklerin üzerinde bir heyula gibi yükselen, derinliklerin temelini oluşturan ve sonsuzaca kapalı kalacağı sanılan duvarları, bizim sandığımız gibi asla aşılamaz engeller olmayıp araştırmacının önünde eriyen ipincecik ve hayali bir perdeden, dereciklerin üzerinde sabahları ortaya çıkan ince bir sisten başka bir şey değilmiş. Senin hiçbir zaman materyalizmini en ileri uçlara vardırmadığını biliyorum; sen genel yad-

sımayı kanıtlamaya kalkışmadın, çünkü mantığın seni böylesi saçmanın saçması şeylerden uzak tuttu; ama söylediğim her şeyi düşünce alışkanlıklarına yabancı ve itici bulacağına eminim. Bununla birlikte, Haberden, sana söylediğim her şey gerçeğin ta kendisi, ortak dilimizle söyleyecek olursak, deneyle doğrulanmış, tek ve bilimsel gerçek. Ve evren bizim düşlediğimizden daha muhteşem, daha korkunç. Tüm evren, dostum, muazzam bir kutsal ayin; dışı maddeyle perdelenmiş, gizemli, dile gelmez bir güç ve enerji; insan, güneş, diğer yıldızlar, kır çiçekleri, deney tüpündeki kristal, bunların her biri maddi olduğu kadar da manevi olup bir iç işleyişe tabiler.

Tüm bunlarla nereye varmak istediğimi belki merak ediyorsundur, Haberden, ama sanırım azıcık düşünmek bunu aydınlığa çıkarır. Böyle bir bakış açısından her şeyin görünüşünün değişeceğini, bizim inanılmaz ve saçma bulduğumuz şeylerin yeterince olası olduğunu anlarsın. Kısacası, efsane ve inançlara başka bir gözle bakmalı ve sadece masal olarak görülen öyküleri kabul etmeye hazır olmalıyız. Bu, aslında büyük bir istek değil. Buna rağmen, çağımızın bilimi büyük bir ikiyüzlülükle bunu kabule yanaşacaktır; cadılığa inanmamanız gerektiği doğru, ama ipnotizmaya inanabilirsiniz; hortlakların modası geçti ama telepati kuramı üzerine edilecek çok laf var. 'Batıl inanca Yunanca bir ad ver, sonra da ona inan' neredeyse bir atasözü olmalı.

Kendimle ilgili bu kadar açıklama yeter. Haberden, sen bana, bir eczacı tarafından hastaların-

dan birine verilen pul pul beyaz bir tozla dolu, ağzı kapalı küçük bir şişe gönderdin. Bu tozu tahlil edememiş olmana hiç şaşırmadım. Bu, çağdaş bir eczanede bulunacağına asla ihtimal vermediğim, yüzlerce yıl önce çok az kişinin bildiği bir maddedir. Adamın anlattığı öykünün doğruluğundan kuşkulanmak için bir neden yok; o, hiç kuşkusuz, dediği gibi, senin yazdığın tozu bir ecza deposundan almış ve onu yirmi yıl, belki de daha fazla rafında tutmuş olmalı. Burada, şans ve tesadüf dediğimiz şey işe karıştı; tüm bu yıllar boyunca şişenin içindeki kimyasal madde art arda gelen birçok sıcaklık değişikliğine, muhtemelen 40° ile 80° arasında değişen sıcaklıklara maruz kaldı. Düzensiz aralıklarla, değişik şiddet ve sürelerle tekrarlanan bu değişiklikler son derece karmaşık ve hassas bir sürecin başlamasına yol açtı; öyle ki, modern bilimsel aygıtların en doğru bir şekilde kullanımıyla bile benzer bir sonucun elde edilebilip edilemeyeceğinden kuşkuluyum. Gönderdiğin beyaz toz, reçeteye yazdığın ilaçtan çok farklı bir şey; bu madde, *Vinum Sabbati*'nin, yani Şabbat şarabının hazırlandığı tozdur. Kuşkusuz Cadıların Şabbatı hakkında bir şeyler okumuş ve atalarımızı dehşet içinde bırakan öykülere, kara kedilere, süpürge sopalarına ve bazı yaşlı kadınların inekleri aleyhine verilen ölüm cezalarına gülmüşsündür. Ben hakikati bildiğimden, böylesi gülünç şeylere inanılmasının aslında iyi bir şey olduğunu düşünmüşümdür sık sık; çünkü bunlar, herkesin bilmesinin uygun olmayacağı çok

şeyi gizlemeye yaramaktadır. Bununla birlikte, eğer merak eder de Payne Knight'ın monografisinin ekini okuyacak olursan, yazarın çok yerinde bir düşünceyle tüm bildiklerini yayımlamamış olmasına rağmen, hakiki Şabbatın çok farklı bir şey olduğunu anlarsın. Hakiki Şabbatın sırları, çok uzak zamanların Ortaçağa kadar yaşamış sırları, Ari ırk Avrupa'ya ayak basmadan çok önce var olmuş şeytani bilimlerin sırlarıydı. Sahte vaatlerle ayartılıp evlerinden çıkarılan kadınlar ve erkekler şeytani niteliklere sahip varlıklarca karşılanıp, bu varlıkların yol göstericiliğinde, sadece üyeliğe kabul edilmiş kişilerce bilinen, başka hiç kimsenin bilmediği ıssız bir yere götürülüyorlardı. Şabbat ayininin yapıldığı bu yer belki kıraç ve rüzgârlara açık bir tepedeki bir mağara, belki büyük bir ormanın en kuytu köşesiydi. Burada, gecenin en karanlık saatinde, *Vinum Sabbati* hazırlanır ve bu fena şarap hemen bardaklara doldurulup yeni katılanlara ikram edilir ve onlar da cehennemi bir ayine katılırlardı; eski bir yazarın gayet güzel ifade ettiği gibi, *sumentes calicem principis inferorum.* Ve şaraptan içenlerin her biri, ansızın, düşlenemeyecek kadar heyecan verici zevkleri tattırmak ve Şabbat düğününü zifafla tamamlamak üzere kendini bir kenara çağıran dünyevi olmayan çekicilikte, göz kamaştırıcı bir eş bulurdu yanı başında. Bu şeyler hakkında yazmak kolay değil, çünkü, aslında güzelliğiyle insanı ayartan bu hayal, bir varsanı olmayıp, söylemesi korkunç geliyor ama, insanın kendisiydi. Birkaç beyaz toz

zerreciğinin bir bardak suya atılmasıyla hazırlanan Şabbat şarabının gücüyle yaşam evi parçalanır, insanın üçlü birliği çözülürdü ve asla ölmeyen, hepimizin içinde uyuyan solucan elle tutulur, dışsal bir varlığa dönüşür, ete kemiğe bürünürdü. Ve sonra, tam geceyarısı, ilk düşüş tekrarlanır, Cennet Bahçesi'ndeki Ağaç söylencesinde üstü kapalı bir şekilde ifade edilen korkunç şey yeniden yapılırdı. Böyleydi *nuptiœ Sabbati.*
Daha fazla şey söylememeyi tercih ederim; Haberden, sen de benim kadar bilirsin ki, hayatın yasalarından en önemsizlerinin bile çiğnenmesi cezasız kalamaz ve zorla girilerek tapınağın en kutsal yerlerinin kirletildiği böyle korkunç bir hareketin ardından korkunç bir intikam geldi. Çürümeyle başlayan, çürümeyle sona erdi.

Bu satırların altına Dr. Haberden şöyle yazmıştı:

Yukarıda anlatılanların hepsi, ne yazık ki, tamamen doğru. Kardeşiniz, kendisini odasında ziyaret ettiğim sabah, bana hepsini itiraf etti. Dikkatimi ilk önce sarılı eli çekti; bana elini göstermeye zorladım. Gördüğüm şey, benim gibi yıllarını tıbba vermiş bir adamın bile midesini altüst etti, dinlemek zorunda kaldığım hikâye ise inanamayacağım kadar korkunçtu. Tüm bunlar, doğada böylesi iğrençliklerin bulunmasına izin veren Tanrı'dan kuşkulanmaya itti beni ve eğer sonunu bizzat görmemiş olsaydınız, size bunlara inanmamanızı söylerdim. Sanırım benim günle-

rim sayılı, ama siz gençsiniz ve tüm bunları unutabilirsiniz.

Joseph Haberden, Tıp Doktoru

İki üç ay kadar sonra, gemisinin İngiltere'den ayrılmasının üzerinden kısa bir süre geçmişti ki, Dr. Haberden'in denizde öldüğünü duydum.

Ateş Piramiti

1. Ok başı

"Perili mi dediniz?"

"Evet, perili. Üç yıl önce sizi gördüğümde, batıdaki yerinizin çepeçevre eski ormanlarla, kubbeli vahşi tepelerle ve engebeli bir araziyle çevrili olduğunu anlattığınızı unuttunuz mu? Londra'nın telaşlı uğultusunu ve trafiğin gürültüsünü dinleyerek masamda otururken bu manzara, büyüleyici bir resim gibi hiç aklımdan çıkmadı. Sahi, ne zaman geldiniz kente?"

"Doğruyu söylemek gerekirse, Dyson, trenden henüz indim. Bu sabah erkenden istasyona gidip 10.45 trenini yakaladım."

"Bana uğramış olmanıza çok sevindim. Son karşılaşmamızdan bu yana ne yaptınız bakalım? Henüz bir Bayan Vaughan yok, sanırım?"

"Yok," dedi Vaughan, "sizin gibi bir münzeviyim hâlâ. Sağda solda sürtmekten başka bir şey yapmadım."

Vaughan piposunu yakmış, bir koltuğa oturmuştu; yerinde duramıyor, boyuna kıpırdanıyor, şaşkın ve huzursuz, etrafına göz gezdiriyordu. Konuğu içeri girip, bir koluyla şefkatle çalışma masasına yaslanıp elyazması yığınına dokunduğunda Dyson sandalyesini döndürmüştü.

"Siz hâlâ aynı işle mi meşgulsünüz?" dedi Vaughan, kâğıt yığınlarını ve ağzına kadar dolu çekmeceleri işaret ederek.

"Evet, fuzuli bir edebiyat uğraşı, simya gibi aslı esası olmayan ve bir o kadar da eğlenceli bir uğraş. Her neyse, herhalde bir süre kalmak için gelmişsinizdir kente; bu gece ne yapalım?"

"Şey, ben daha çok, birkaç gün geçirmek üzere benimle batıya gelmenizi isterdim; eminim bu size çok iyi gelecektir."

"Çok kibarsınız, Vaughan, ama Londra, eylülde bırakılmayacak kadar güzeldir. Doré, geçen gece gördüğüm Oxford Street'ten daha güzel ve daha gizemli bir şey resmedemezdi; alev alev bir günbatımı ve sıradan bir caddeyi 'uzaklardaki bir hayal kentine' giden bir yola dönüştüren mavi sis."

"Yine de, benimle gelmenizi isterdim. Tepelerimizde dolaşmaktan çok hoşlanırdınız. Bu şamata gece gündüz sürer mi? Bu durum beni çok şaşırtıyor? Bu gürültüde nasıl çalıştığınızı merak ediyorum. Ormanın ortasındaki eski evimin huzurlu ortamında çok eğleneceğinizden eminim."

Vaughan yeniden piposunu yaktı ve ikna çabalarının bir işe yarayıp yaramadığını görmek için endişeyle Dyson'a baktı; ama bilim adamı, gü-

lümseyerek ve içinden caddelere bağlılık yemini ederek, başını salladı.
"Beni ayartamazsınız," dedi Dyson.
"Haklı olabilirsiniz. Belki de size taşranın huzurundan söz etmem yanlıştı. Orada bir facia meydana geldiğinde, bu tıpkı havuza atılan bir taş gibi etki yapar; su sanki bir daha hiç durulmayacakmış gibi, karışıklık dalgaları genişler de genişler."
"Sizin olduğunuz yerde hiç facia yaşandı mı?"
"Bunu söylemek biraz zor. Ama bir ay kadar önce olan bir olay beni oldukça rahatsız etti; kelimenin alışıldık anlamıyla bir facia sayılabilir de, sayılmayabilir de."
"Nasıl bir olaydı?"
"Kızın biri oldukça gizemli sayılabilecek bir şekilde ortadan kayboldu. Kızın ailesi, *Trevor*lar, hâli vakti yerinde çiftçiler ve ailenin büyük kızı olan Annie tam bir köy güzeliydi. Kız, gerçekten de dikkati çekecek bir güzelliğe sahipti. Bir gün, Annie, kendi toprağını ekip biçen bir dul olan teyzesini ziyaret etmeyi düşündü; iki ev birbirinden beş altı mil uzaklıktaydı; Annie, annesiyle babasına, tepelerin üzerinden geçen kestirme yoldan gideceğini söyleyerek yola çıktı. Kız ne teyzesinin yanına ulaşabildi ne de bir daha onu gören oldu. Birkaç kelimeyle olay böyle."
"Ne kadar olağanüstü bir şey! Sakın, tepelerde kullanılmayan bir maden ocağı olmasın? Uçurum falan gibi korkunç bir şeye rastlamadınız ya?"
"Hayır, kızın tutmuş olması gereken yolun üzerinde hiçbir tuzak falan yok; bu yol, vahşi görünüşlü, çıplak tepelerden geçen, yol demeye bin

şahit ister bir patika. İnsan, bu patikada hiçbir allahın kuluna rastlamadan millerce gidebilir, ama tamamen emniyetlidir."

"Peki bu konuda insanlar ne diyor?"

"Kendi aralarında, saçma sapan konuşuyorlar. Benimki gibi sapa bölgelerde, İngiliz rençberler bir bilseniz ne kadar batıl inançlıdırlar. İrlandalılardan beterdirler, bir de ağzı sıkıdırlar ki, sorma."

"Peki ama, ne diyorlar?"

"Zavallı kızcağız sözde 'perilerle gitmiş' ya da 'periler tarafından alınmış'. İşte böyle ipe sapa gelmez şeyler!" diye devam etti Vaughan, "durum gerçek bir facia olmasa, insan bunlara güler."

Dyson ilgilenmişe benziyordu.

"Evet," dedi, "elbette 'periler' bugünlerde kulağa oldukça tuhaf geliyor. Peki polis ne diyor? Sanırım, onlar bu peri varsayımını kabul etmiyorlardır?"

"Hayır, ama polis bu işte oldukça kabahatli gibi görünüyor. Benim korktuğum şey, Annie Trevor'ın yolda bazı serserilerin eline düşmesi ihtimali. Castletown, bildiğiniz gibi, büyük bir liman ve yabancı gemicilerin en berbatları zaman zaman gemilerinden kaçıp kırlarda serserilik ediyorlar. Garcia adlı bir İspanyol gemicinin beş para etmez birtakım şeyleri yağmalamak için bütün bir aileyi katletmesinin üzerinden çok uzun yıllar geçmedi. Bu adamların bazılarına insan bile denmez ve ben kızcağızın başına fena bir iş gelmiş olmasından müthiş korkuyorum."

"Peki, kırlarda dolaşan yabancı bir gemici gören kimse var mı?"

"Hayır, kesinlikle yok; taşralılar görünüş ve kıyafeti azıcık sıradışı olanları hemen fark ederler. Yine de, benim kuramım akla yakın tek açıklama gibi görünüyor."

"Üzerinde duracak kadar veri yok," dedi Dyson düşünceli bir şekilde. "Sanırım, bir aşk meselesi ya da buna benzer bir şey yoktur?"

"Hayır, bununla ilgili en ufak bir ipucu yok. Annie hayatta olsaydı, annesini haberdar etmenin bir yolunu, eminim, bulurdu."

"Elbette, elbette. Yine de kızın hayatta olması, ama henüz dostlarıyla ilişki kurma fırsatı bulamamış olması da pekâlâ olası. Bütün bunlar sizi oldukça rahatsız etmiş olmalı."

"Elbette rahatsız etti; gizemlerden, özellikle de bir dehşeti gizliyor olabilecek gizemlerden nefret ederim. Ama açık sözlü olmak gerekirse, Dyson, bir itirafta bulunmak istiyorum; ben buraya tüm bunları anlatmak için gelmedim."

"Elbette, değil," dedi Vaughan'ın rahatsız tavırlarına şaşan Dyson. "Siz buraya daha neşeli konularda çene çalmaya geldiniz."

"Hayır, öyle de değil. Size anlattığım şey bir ay kadar önce oldu, beni şahsen etkileyen bir şey ise son birkaç gün içinde oldu ve doğruyu söylemek gerekirse, kente, bana yardım edebileceğiniz düşüncesiyle geldim. Son karşılaşmamızda bana anlattığınız ilginç vakayı anımsıyorsunuzdur, şu gözlük imalatçısı hakkında bir şeydi."

"Ah, elbette anımsıyorum. O zaman göstermiş olduğum ferasetten çok gururlanmış olduğumu biliyorum; polisin, bugün bile, neden öyle garip

sarı gözlüklere gereksinim duyulduğu konusunda hiçbir fikri yok. Ama, Vaughan, gerçekten çok kötü görünüyorsunuz, umarım ciddi bir şey yoktur?"

"Hayır, sanırım biraz abartıyorum ve yeniden güvenimi kazanmama yardım etmenizi istiyorum. Ama olanlar çok tuhaf."

"Peki ne oldu?"

"Eminim, bana güleceksiniz, ama öyküm şöyle. Arazimden, daha doğrusu, mutfak bahçesinin duvarı dibinden geçen bir yol olduğunu söylemeliyim. Pek fazla insanın kullandığı bir yol değildir; ara sıra oduncunun biri oradan geçmeyi yeğler ve köyden okula giden beş altı çocuk günde iki sefer bu yoldan geçerler. Birkaç gün önce kahvaltıdan önce oralarda dolaşıyordum, bir ara bahçe duvarındaki büyük kapının tam yanında, pipomu doldurmak için duracak oldum. Orman, size söylemeliyim ki, duvarın birkaç adım yakınına kadar gelir ve size sözünü ettiğim yol ağaçların gölgeleri arasından geçer. Pipomdan nefesler çekerken, tatlı tatlı esen yelden korunmak için, gözlerim yerde, orada durdum. Sonra bir şey dikkatimi çekti. Tam duvarın dibinde, kısa çimenlerin üzerinde çok sayıda çakmaktaşı belli bir şekil oluşturacak şekilde dizilmişti; şöyle bir şey." Bay Vaughan bir kalem alarak bir kâğıt parçasının üzerine birkaç darbeyle bir şekil çizdi.

"Görüyorsunuz ya," diye devam etti Vaughan, "kâğıdın üzerinde gösterdiğim gibi, birbirine eşit aralıklarla düzenli hatlar hâlinde dizilmiş, sanırım,

on iki çakmaktaşı vardı. Bunlar uçları sivri taşlardı ve sivri uçların hepsi aynı yöne bakıyordu."

"Evet," dedi Dyson, pek fazla ilgilenmeden, "herhalde sözünü ettiğiniz çocuklar okuldan dönerken orada oynamış olmalılar. Çocuklar, biliyorsunuz, midye kabuklarıyla, çakmaktaşlarıyla, çiçeklerle ya da yolda ne bulurlarsa onlarla böyle şeyler yapmaya bayılırlar."

"Ben de öyle düşündüm; bu çakmaktaşlarının bir desen oluşturacak şekilde dizilmiş olduklarını gördüm ve yoluma devam ettim. Ama, ertesi sabah yine aynı yoldan geçerken, ki bu benim her zaman yaptığım bir şeydir, yine aynı yerde çakmaktaşlarıyla yapılmış bir desen buldum. Bu seferki gerçekten ilginç bir desendi; hepsi bir merkeze doğru uzanan, tekerlek parmakları gibi bir şey ve merkezinde kâse gibi bir şey vardı; hepsi de, anlayacağınız gibi, çakmaktaşlarıyla yapılmıştı."

"Haklısınız," dedi Dyson, "oldukça tuhaf görünüyor. Ama, taşlarla yapılan bu tuhaflıktan şu sizin yarım düzine okul çocuğunuzun sorumlu olduğu hâlâ düşünülebilir."

"Meseleyi çözmeye karar verdim; çocuklar her sabah kapının önünden beş buçukta geçerler, saat altıda oradan geçtim ve taşları sabah bıraktığım gibi buldum. Ertesi gün yediye çeyrek kala ayaktaydım ve her şeyin değişmiş olduğunu gördüm. Çimenlerin üzerine taşlardan bir piramit yapılmıştı. Bir buçuk saat sonra çocukların gelmekte olduklarını gördüm; çocuklar oradan sağa sola bakmadan geçtiler. Akşam çocukların evle-

rine dönüşlerini izledim ve bu sabah altıda kapıya vardığımda beni bekleyen yarım ay gibi bir şey buldum."

"Demek ki dizi şöyle devam ediyor: İlkin, düzenli çizgiler, sonra tekerlek parmağı ve ortasında bir kâse, daha sonra piramit ve nihayet bu sabah da yarım ay. Sıra böyle değil mi?"

"Evet, böyle. Ama bilseniz bundan ne kadar rahatsız oldum. Çok saçma gelecek ama, burnumun dibinde bir tür haberleşme yapıldığını düşünmeden edemiyorum; bu da çok rahatsız edici bir şey."

"Ama korkmanızı gerektiren ne var? Düşmanınız var mı?"

"Yok, ama bazı değerli sofra takımlarım var."

"O zaman hırsızlıktan mı korkuyorsunuz?" dedi Dyson, çok ilgilendiğini vurgulayan bir ses tonuyla. "Ama komşularınızı tanıyorsunuzdur. Aralarında kuşkulanılacak birileri var mı?"

"Bildiğim kadarıyla yok. Ama gemiciler konusunda size anlattıklarımı anımsarsınız."

"Hizmetçilerinize güveniyor musunuz?"

"Kesinlikle. Sofra takımı hazine odasında muhafaza ediliyor. Eskiden beri ailede çalışan kethüdadan başka anahtarın yerini bilen yok. Bu cihetten korkacak bir şey yok. Ama çok miktarda gümüşüm olduğunu herkes biliyor ve taşralılar dedikoduya çok düşkündürler. Bu şekilde gümüşlerin varlığı hiç istenilmeyecek kişilerin kulağına ulaşmıştır."

"Evet ama bu hırsızlık kuramında aklıma yatmayan bir şeyler olduğunu itiraf etmeliyim. Kim,

kime işaret veriyor? Bu açıklama bana pek kabul edilebilir gibi görünmedi. Sofra takımı ile çakmaktaşı işaretler ya da her ne iseler, onlar arasında bir bağlantı kurmanızın nedeni nedir?"

"Kâsenin şekli," dedi Vaughan, "II. Charles döneminden kalma çok büyük ve çok değerli bir punç kâsesine sahip bulunuyorum. Kabartmaları gerçekten nefis ve bu şey dünya kadar para eder. Size tanımladığım şekil tam olarak bu kâsenin biçimindeydi."

"Gerçekten tuhaf bir tesadüf. Peki diğer şekillere ya da desenlere ne demeli; piramite benzer bir şeyiniz yok, değil mi?"

"Oh, bunu daha da tuhaf bulacaksınız. Tesadüf bu ya, punç kâsem nadir bir kepçe takımıyla birlikte piramit biçiminde maun bir kutuda duruyor. Kutunun dört yanı tepeye doğru eğimle, daralarak yükseliyor."

"İtiraf ederim ki, bütün bunlar fazlasıyla merakımı çekti," dedi Dyson. "O halde, devam edelim. Diğer işaretlere ne diyorsunuz; Ordu diyebileceğimiz ilk işaretle Hilal ya da Yarım Ay'a?"

"O ikisine bir anlam veremedim. Ama, gördüğünüz gibi, yine de endişelenmemi gerektirecek nedenler var. Bu eski sofra takımının herhangi bir parçasını yitirmek beni fazlasıyla üzer; onlar kaç kuşaktır ailemin. Bazı alçakların beni soymaya niyetlendikleri ve her gece aralarında işaretlerle haberleştikleri fikrini aklımdan çıkaramıyorum."

"Doğrusunu söylemek gerekirse," dedi Dyson, "ben de bir anlam veremedim; ben de sizin kadar

karanlıktayım. Kuramınız, elbette ki mümkün olan tek açıklama gibi görünüyor, ama üstesinden gelinmesi gereken çok büyük güçlükler var."
Sandalyesinde geriye yaslandı ve iki adam bu kadar tuhaf bir problem karşısında şaşkınlığa düşmüş vaziyette kaşlarını çatarak birbirlerine baktılar.
"Aklıma gelmişken," dedi uzun bir suskunluktan sonra Dyson, "sizin oraların jeolojik oluşumu nedir?"
Bay Vaughan bu soruya çok şaşmışa benziyordu.
"Eski kırmızı kumtaşı ve kireçtaşı, sanırım," dedi. "İçerisinde kömür bulunan tabakaların ötesindeyiz, biliyorsunuz."
"Kumtaşında da, kireçtaşında da çakmaktaşı olmadığı kesin."
"Hayır, civarda hiç çakmaktaşı görmedim. Bunun bana biraz tuhaf geldiğini itiraf ederim."
"Bence de tuhaf! Bu çok önemli. Yeri gelmişken, desenleri yapmada kullanılan çakmaktaşlarının boyları ne kadardı?"
"Birini yanımda getirmiş bulunuyorum; bu sabah aldım onu."
"Yarım Ay'dan mı?"
"Evet. İşte."
Ucuna doğru incelen yedi sekiz santimetre uzunluğunda küçük bir çakmaktaşı uzattı.
Vaughan'ın elinden çakmaktaşını alırken Dyson'ın yüzü heyecanla ışıldadı.
"Memleketinizde," dedi kısa bir an sessiz kaldıktan sonra, "bazı ilginç komşularınız var. Kafalarında sizin punç kâsenizle ilgili bir tasarı olabile-

ceğini pek sanmıyorum. Bunun antikitenin çok eski devirlerine ait bir çakmaktaşı ok–ucu, hem de eşsiz türde bir ok–ucu olduğunu biliyor musunuz? Dünyanın her tarafından ok–ucu numuneleri gördüm; ama bunu çok özel kılan bazı özellikleri var."

Piposunu masanın üzerine bırakıp bir çekmeceden bir kitap çıkardı.

"Castletown'a giden 5.45 trenine yetişecek kadar zamanımız var," dedi.

2. Duvardaki Gözler

Bay Dyson, dağ havasını derin derin içine çekti ve çevresindeki manzarayı büyülenmişçesine seyre daldı. Sabahın çok erken saatleriydi ve evin önündeki taraçada duruyordu. Vaughan'ın ataları, evi büyük bir tepenin alt yamacında üç taraftan çevreleyen eski ve sık ağaçlı bir ormanın duldasında inşa etmişlerdi; güneybatı yönündeki dördüncü taraf, bir derenin gizemli kıvrımlar çizerek aktığı, koyu renkli ve parıl parıl yanan kızılağaçların dereyi göz alabildiğine izlediği bir vadiye doğru hafif bir meyille uzanıyordu. Bu korunaklı yerdeki taraçada hiç esinti yoktu ve daha uzaklardaki ağaçlar da kıpırtısızdı. Bir tek ses bozuyordu sessizliği; Dyson, aşağılarda bir yerde derenin çağıldadığını, berrak ve parıldayan suyun taşlara çarparak dalgalandığını, derin karanlık havuzlara dalarken fısıldayıp mırıldandığını duyuyordu. Akıntının öte yanında,

evin hemen alt tarafında, Ortaçağdan kalma kemerli, payandalı, gri renkli bir taş köprü görülüyordu. Köprünün öte tarafında, yer yer koyu renkli ağaçlarla ve ağaç yüksekliğinde çalılarla kaplı, aralarında gri renkli çimen keseklerinin ve kimi yerleri solup altın rengine bürünmüş küme küme büyük eğrelti otlarının göze çarptığı, kale burcunu andıran yüksek tepeler yeniden yükseliyordu. Dyson kuzeye ve güneye çevirdi bakışlarını; yine tepelerin oluşturduğu duvarı, yaşlı ormanları ve aralarını dolduran buharı gördü; kurşuni bir gökyüzü altında sessiz ve büyülü bir havada her şey gri ve kasvetli görünüyordu. Bay Vaughan'ın sesi sessizliği bozdu.

"Bu kadar erken kalkamayacak kadar yorgun olacağınızı sanıyordum," dedi. "Görüyorum ki, manzaranın tadını çıkarıyorsunuz. Çok nefis değil mi? Ama yaşlı Meyrick Vaughan'ın evi inşa ederken manzarayı düşünmüş olduğunu pek sanmıyorum. Acayip, gri, eski bir yer, değil mi?"

"Evet, ama çevreye ne kadar da uyuyor! Gri tepelerle aşağıdaki gri köprünün bir parçası gibi görünüyor."

"Korkarım ki, sizi aldatıcı görünüşler yüzünden buraya getirdim, Dyson," dedi Vaughan, taraçada aşağı yukarı yürümeye başladıklarında. "Oraya bu sabah da gittim; ne işaret vardı ne de bir şey."

"Öyle mi? Bir de beraber gidelim, bakalım."

Çobanpüskülü fundalıkları arasındaki patikadan çayır boyunca yürüyüp evin arkasına dolandılar. Orada, Vaughan, vadi aşağı giden ve orma-

nın ötesinde dağlara doğru tırmanan yolu işaret etti; şimdi bahçe duvarının dibinde kapının yanındaydılar.

"İşte burasıydı," dedi Vaughan, çimen kesekleri arasında bir noktayı işaret ederek. "Çakmaktaşlarını ilk gördüğüm gün tam sizin durduğunuz yerde duruyordum."

"O gün, benim adlandırmamla, Orduyu, sonra Kâseyi, sonra Piramiti, dün de Yarım Ayı buldunuz. Ne tuhaf bir taşmış şu," diye devam etti, duvarın dibindeki çimenler arasından dışarı fırlamış eski bir kireçtaşı bloku işaret ederek, "cüce bir sütuna benziyor, ama sanırım doğal olmalı."

"Ah, evet, sanırım öyle olmalı. Ama yine de başka bir yerden buraya getirilmiş olduğunu düşünüyorum; çünkü, bizim altımız kırmızı kumtaşı. Herhalde, daha eski bir binada temeltaşı olarak kullanılmıştır."

"Çok muhtemel." Dyson bakışlarını yerden duvara ve bulundukları yeri güpegündüz karartan sık ağaçlı ormana doğru çevirerek çevresini dikkatle gözetliyordu.

"Şuraya bak," dedi Dyson sonunda, "bu sefer kesinlikle çocukların işi olmalı. Şuna bak."

Dyson aşağı doğru eğilmiş, yıllanmış tuğla duvarın donuk kırmızı yüzeyine dikkatle bakıyordu. Vaughan yaklaşıp, Dyson'ın parmağıyla gösterdiği yere baktı ve koyu kırmızı tuğla yüzeyindeki soluk bir işareti güçbela seçebildi.

"Nedir bu?" dedi, "ben pek anlam veremedim."

"Daha yakından bakın. Görmüyor musunuz, bir insan gözü çizilmeye çalışılmış?"

"Şimdi anladım, ne demek istediğinizi. Gözlerim çok keskin değil. Evet, evet, kuşkusuz dediğiniz gibi, bir göz yapılmak istenmiş. Çocuklar okulda öğrenmiş olmalılar böyle göz çizmeyi."

"Ama oldukça tuhaf bir göz. Nasıl da bademe benziyor; fark ettiniz mi? Tam bir Çinli gözü."

Dyson, gözleriyle duvarı yeniden taradı ve daha iyi inceleyebilmek için dizlerinin üzerine çökerek yetkinleşmemiş sanatçının eserine uzun uzun baktı.

En sonunda, "Bu kuş uçmaz kervan geçmez yerde bir çocuğun bir Moğol gözü çizmeyi nasıl akıl etmiş olduğunu bilmeyi çok isterdim," dedi. "Biliyorsunuz, sıradan bir çocukta göz izlenimi çok farklıdır; çocuk genellikle bir çember ya da çembere yakın bir şey çizer, ortasına bir nokta koyar. Hiçbir çocuğun gözün aslında böyle olduğunu hayal edeceğini düşünemiyorum; geleneksel olarak çocuk sanatı böyledir. Ama bu badem gözlü şekil beni son derece şaşırttı. Belki de, bakkal dükkanındaki bir çay kutusunun üzerinde bulunan yaldızlı Çinli adam resminden çıkarmıştır. Bunu da pek sanmıyorum ya."

"Peki ama bunun bir çocuk tarafından yapıldığından neden bu kadar eminsiniz?"

"Neden olacak, yüksekliğine bir baksanıza. Bu eski moda tuğlaların yüksekliği olsa olsa beş santimetredir ve yerden itibaren, tabir caizse, krokiye kadar yirmi sıra var; bu da yaklaşık olarak bir metre kadar eder. Şimdi, düşünün ki, bu duvarın üzerine bir şey çizeceksiniz. Kaleminiz tam olarak gözünüzün hizasında bir yere değe-

cektir; bu da bir buçuk metreden fazla bir yüksekliğe eşittir. Bundan, çok basit bir akıl yürütmeyle, duvarın üzerindeki gözün on yaşlarında bir çocuk tarafından çizildiği sonucu çıkar."

"Haklısınız, ben bunu düşünmemiştim. Bunu kesinlikle çocuklardan biri yapmış olmalı."

"Sanırım öyle, ama yine de, dediğim gibi, şu iki çizgide ve gözbebeğinde çocukça olmayan çok garip bir şey var; görüyor musunuz, neredeyse oval. Bence bu şeyin çok eski, tuhaf bir havası ve pek hoş olmayan bir biçemi var. Aynı el tarafından çizilmiş yüzün tamamını görseydik, bundan hiç hoşlanmayacağımızı düşünmeden edemiyorum. Bununla birlikte bu çok saçma ve araştırmalarımızda daha fazla ilerleme kaydedemiyoruz. Çakmaktaşlarının böyle birdenbire ardının kesilmesi çok tuhaf."

İki adam eve doğru yürüdü; verandaya girdikleri anda kurşuni gökyüzünde bulutlar aralanıp ötelerdeki boz tepelere gün ışığı düştü.

Dyson bütün gün derin düşünceler içerisinde evin etrafındaki tarlalarda ve ormanlarda gezinip durdu. Aydınlatmaya niyetlendiği durumların önemsizliği onu tam anlamıyla şaşırtıyordu ve ara sıra çakmaktaşı ok-ucunu cebinden çıkararak evirip çeviriyor, büyük bir dikkatle inceliyordu. Bu şeyde, müzelerde ve özel koleksiyonlarda gördüğü numunelerden tamamen farklı bir şeyler vardı; bir defa şekli çok değişikti, kenarları boyunca, bir süs olduklarını düşündüren iğne deliği gibi küçük noktalar vardı. Dyson, böyle uzak bir yerde böyle şeylere kim sahip

olabilir ve bu çakmaktaşlarına sahip olan kim onları Vaughan'ın duvarının dibinde böyle fantastik resimler yapmada kullanır diye düşündü. Bütün bu işin saçmanın daniskası olması, fena halde zoruna gidiyordu ve aklına gelen bütün kuramların birbiri ardına çöpü boylaması üzerine, ilk trenle Londra'ya dönmemek için kendini zor tuttu. Vaughan'ın çok değer verdiği gümüş sofra takımını görmüş ve koleksiyonun en değerli parçası olan punç kâsesini büyük bir dikkatle incelemişti; gördüklerinden ve kethüda ile yaptığı görüşmeden sonra, Dyson, kasanın soyulması gibi bir tertibin olmadığına kesinlikle ikna oldu. İçinde kâsenin muhafaza edildiği, yüzyılın başından kalma sağlam maun kutu bir piramiti fazlasıyla andırıyordu; Dyson, başlangıçta, beceriksiz dedektif tavrını benimseyecek gibi olduysa da biraz daha aklı selimle düşününce hırsızlık varsayımının kesinlikle sözkonusu olamayacağına ikna oldu ve daha tatmin edici olasılıkların peşine düştü. Vaughan'a civarda çingene olup olmadığını sorup, Romanların yıllardır yörede görülmedikleri yanıtını aldı. Bu yanıt Dyson'ı oldukça hayal kırıklığına uğrattı, çünkü çingenelerin arkalarında garip hiyeroglifler bırakma alışkanlıkları olduğunu biliyordu; sonra aklına gelen bir fikirle sevince boğuldu. Soruyu sorduğunda, eski moda ocağın yanında, Vaughan'ın tam karşısında oturuyordu; kuramının yıkıcılığından ürkerek arkasına yaslandı.
"Tuhaf ama," dedi Vaughan, "çingeneler bizi burada hiç rahatsız etmezler. Ara sıra çiftçiler

uzak tepelerde ateş yakıldığına dair izler bulurlarsa da, bu ateşleri kimin yaktığı konusunda kimse bir şey bilmiyor."

"Herhalde çingenelerin işi olmalı?"

"Hayır, böylesi yerlerde çingenelerin işi olmaz. Kalaycılar, çingeneler ve her türden gezginler yollardan ve çiftliklerden pek uzaklaşmazlar."

"Öff, hiçbir anlam veremiyorum. Bu öğleden sonra çocukların geçtiğini gördüm; dediğiniz gibi sağa sola bakmadan doğruca yollarına gittiler. Bu durumda, demek oluyor ki, duvarda başka göz resmi olmamalı."

"Hayır, bugünlerde çocukların yolunu çevirip, resmi yapanın kim olduğunu öğrenmeliyim."

Ertesi sabah, Vaughan, her zamanki yolunu izleyerek çayırı geçip evin arkasına dolandı ve Dyson'ı bahçe kapısının yanında kendisini bekler durumda buldu; Dyson çok heyecanlı olmalıydı, deli gibi el kol hareketleri yaparak Vaughan'ı yanına çağırdı.

"Ne var," diye sordu Vaughan, "yine mi çakmaktaşı yoksa?"

"Hayır, ama şuraya, duvara bak. Şuraya. Görmüyor musunuz?"

"O gözlerden bir tane daha!"

"Evet. Gördüğünüz gibi, ilkinden az öteye, aynı hizaya, ama azıcık daha aşağıya çizilmiş."

"İnsan ne halt etmeye böyle bir şey yapar ki? Çocuklar yapmış olamaz; dün akşam bu resim burada yoktu ve çocuklar da başka bir saatte buradan geçmezler. Ne anlama geliyor şimdi bu?"

"Sanırım bütün bunların gerisinde bizzat şeytanın kendisi yatıyor," dedi Dyson. "İnsan, bu şeytani badem gözleri çizenlerle çakmaktaşı ok-ucundan işaretleri bırakanların aynı kişiler olduğu sonucuna varmaktan kendini alamıyor ve bu sonucu çıkarmak bizi nerelere götürür tanrı bilir. Kendi payıma ben hayal gücümü sıkı sıkıya dizginlemeliyim, yoksa çıldıracağım."

"Vaughan," dedi Dyson, duvarın yanından ayrılırlarken, "çakmaktaşlarıyla yapılan şekiller ve duvara çizilen gözlerle igili bir husus –çok önemli bir husus– dikkatinizi çekti mi?"

"Neymiş bu?" diye sordu, yüzüne bilinemezden duyulan korkunun gölgesi düşen Vaughan.

"Şu: Ordu, Kâse, Piramit ve Yarım Ay işaretlerinin geceleyin yapılmış olması gerektiğini biliyoruz. Büyük bir olasılıkla, geceleyin görünmeleri istenmişti. Aynı akıl yürütmenin duvardaki göz resimleri için de geçerli olduğunu sanıyorum."

"Nereye gelmek istediğinizi tam olarak çıkaramadım."

"Geceleri çok karanlık ve geldiğimden beri gördüğüm kadarıyla da çok bulutlu. Dahası, bu burnumuzun dibine kadar sokulan ağaçlar, bulutsuz bir gecede bile duvarı gölgeler içinde bırakır."

"Eee?"

"Dikkatimi çeken şuydu. Ormanın koyu karanlığında ok-uçlarını böylesine karışık bir şekilde dizen, sonra yüzlerine gözlerine bulaştırmadan, tek yanlış çizgi çizmeden duvarın yüzüne bu gözleri yapan kişilerin, her kim iseler, çok keskin gözleri olmalı."

"Yıllarca zindanda kalan insanların, karanlıkta da görebildiklerini okumuştum," dedi Vaughan.
"Evet," dedi Dyson, "*Monte Cristo*'da papaz vardı. Ama o çok özel bir durumdu."

3. Kâsenin Peşinde

Evin yakınlarına, yolun dirsek yaptığı yere geldiklerinde, "Şapkasına dokunarak sizi selamlayan o yaşlı adam kimdi?" diye sordu Dyson.
"Ha, o mu? Yaşlı Trevor. Zavallı adamcağız ne kadar da çökmüş."
"Kim bu Trevor?"
"Anımsamıyor musunuz? Yanınıza geldiğim gün, beş hafta önce açıklanamaz bir şekilde kaybolan Annie Trevor adında bir kızdan söz etmiştim size. İşte onun babası."
"Tamam, şimdi anımsadım. Doğrusunu söylemek gerekirse tamamen aklımda çıkmış. Peki, kızdan hâlâ bir haber yok mu?"
"En ufak bir haber yok. Polis bu konuda çok hatalı."
"Bana anlattığınız ayrıntılara, korkarım ki, pek fazla dikkat etmemişim. Kız hangi yoldan gitmişti?"
"Kızın tuttuğu yol, evin üst tarafındaki çorak tepenin üzerinden geçiyor; yolun buraya en yakın noktası iki mil kadar olmalı."
"Dün gördüğümüz, şu birkaç hanelik küçük köyün yakınından mı geçiyor?"
"Çocukların geldiği Croesyceiliog'u mu kastediyorsunuz? Hayır, daha kuzeyden geçiyor."

“Hiç o taraflara gitmedim.”

Eve girdiklerinde, Dyson, odasına kapanıp kuşkulu derin düşüncelere daldı; bir süredir aklına üşüşen, belirli bir şekle sokamadığı fantastik düşüncelerin gölgesi giderek koyulaşıyordu. Açık pencerenin yanında oturmuş, vadiye doğru bakıyor ve bir resimdeymiş gibi kıvrıla kıvrıla akan dereyi, gri köprüyü ve ötesinde yükselen tepeleri görüyordu; hepsi de kıpırtısızdı, ne rüzgâr esiyor ne yaprak kıpırdıyordu; akşam güneşi eğreltiotlarını alev alev bir ışığa boğuyor, aşağılarda, derenin üzerinden bembeyaz, hafif bir sis yükseliyordu. Gün kararır, kale burcunu andıran tepeler bir heyula gibi belirir ve ormanı kasvetli koyu gölgeler basarken, Dyson, pencerenin önünde oturdu ve kafasında oluşan düşünce ona artık eskisi kadar olanaksız görünmemeye başladı. Gecenin geri kalan kısmını, Vaughan'ın dediklerini işitmeden, bir düş içerisinde geçirdi ve şamdanını aldığında, arkadaşına iyi geceler demeden önce bir an duraladı.

“İyi bir uyku çekmek istiyorum,” dedi. “Yarın yapacak epeyce işim var.”

“Bir şeyler mi yazacaksınız?”

“Hayır, Kâseyi arayacağım.”

“Kâseyi mi? Yani, benim punç kâsemi mi demek istiyorsunuz? O, kutusunda emniyette.”

“Punç kâsenizi kastetmedim. İnanın bana, sofra takımınız hiçbir zaman tehdit altında olmadı. Hayır, varsayımlarımla sizi rahatsız etmeyeceğim. Hem zaten, çok geçmeden varsayımın ötesinde bir şeyler olacak elimizde. İyi geceler, Vaughan.”

Ertesi gün, Dyson, kahvaltıdan sonra yola koyuldu. Bahçe duvarının yanından geçen yolu tuttu ve tuğlalar üzerine belli belirsiz resmedilmiş o tuhaf badem gözlerin sayısının sekize çıkmış olduğunu fark etti.

"Altı günümüz daha var," dedi kendi kendine ve kafasında oluşturduğu kuramı düşününce, kesin inancına rağmen, böylesine çılgınca ve inanılmaz bir hayal karşısında ürküye kapıldı. Koyu gölgeler içindeki ormana vurdu ve nihayet çıplak yamaca geldi; Vaughan'ın belirttiği hususları dikkate alarak sürekli kuzeye doğru kaygan çimler üzerinde tırmanıp durdu. Tırmanmasını sürdürürken, ona, sanki insan yaşamının ve alışılageldik şeylerin dünyasının üzerinde bir yüksekliğe çıkıyormuş gibi geldi; sağ tarafına, meyve bahçesinin kıyısına doğru baktığında bir sütun gibi yükselen açık mavi bir duman gördü, okula giden çocukların geldiği küçük köy vardı orada ve tek hayat belirtisi orada görünüyordu; çünkü, Vaughan'ın eski gri evini orman gözlerden gizlemişti. Zirveye yaklaştıkça, arazinin ıssızlığını ve yabansılığını daha iyi kavrıyordu; kurşuni gökyüzünden ve kurşuni tepelerden başka bir şey yoktu; yüksek, engin bir ova sanki ta sonsuzluğa uzanıyordu; sağ tarafta, çok çok uzaklarda dorukları mavi bir dağ zayıf bir ışıkla parıldıyordu. En sonunda patikaya ulaştı; güçbela fark edilebilen bir iz. Yolun yönünden ve Vaughan'ın anlattıklarından, bunun kayıp kız Annie Trevor'ın tuttuğu yol olması gerektiğini çıkardı. Yol kenarındaki, çimenlerin arasından fırlamış kasvetli,

çirkin ve Güney Denizlerinin bir mabudu kadar ürkütücü görünüşlü koca koca kireçtaşı kayaları seyrederek çıplak tepeye doğru tırmanışını sürdürdü ve birden, aradığı şeyi bulmuş olmasına karşın, hayretler içerisinde durdu. Zemin, neredeyse birdenbire, her yönden basamak basamak aşağı doğru meyletmişti ve Dyson, bir Roma amfiteatrı olabilecek daire şeklinde bir çukura bakmaktaydı; çukurun kenarını çirkin görünüşlü koca kireçtaşı kayaları bir duvar gibi çepeçevre sarıyordu. Dyson, çukurun kenarını dolaşarak taşların konumlarını dikkatle inceledikten sonra yeniden evin yolunu tuttu.
"Bu," diye düşündü kendi kendine, "ilginçten de öte bir şey. Kâseyi keşfettik, ama piramit nerede?"
Eve geri döndüğünde, "Azizim Vaughan," dedi, "size Kâseyi bulmuş olduğumu söyleyebilirim; ama şimdilik söyleyebileceklerim bu kadar. Önümüzde, hiçbir olay olmadan geçecek tam altı gün var; bu arada ise, yapılacak bir şey yok."

4. Piramitin Sırrı

Bir sabah, Vaughan, "Şimdi, bahçenin etrafını dolaşmaktan geliyorum," dedi, "şu şeytani gözleri saydım ve tam on dört tane olduklarını gördüm. Tanrı aşkına, Dyson, bütün bunların ne anlama geldiğini bana anlatsana."
"Böyle bir şeye kalkışmayacağım için özür dilerim. Şunu ya da bunu tahmin etmiş olabilirim, ama ilke olarak hep tahminlerimi kendime sak-

larım. Ayrıca, olayları önceden sezinlemenin de pek bir yararı yok; hiçbir olay olmadan geçirecek altı günümüz olduğunu söylediğimi anımsıyor musunuz? Bugün altıncı gün, aylak geçirebileceğimiz günlerin de sonuncusu. Bu gece birlikte bir gezintiye çıkmayı tasarlıyorum."

"Gezintiye çıkmak mı? Eyleme geçmekten bunu mu kastediyorsunuz?"

"Bu gezinti size çok ilginç şeyler gösterebilir. Daha açık söylemek gerekirse, bu gece tepeye tırmanmak için saat tam dokuzda benimle birlikte evden çıkmanızı istiyorum. Bütün geceyi dışarıda geçirebiliriz, bu yüzden sıkı giyinseniz ve yanınıza biraz konyak alsanız iyi edersiniz."

Garip olaylar ve garip tahminlerden kafası karışmış olan Vaughan, "Bu bir şaka mı?" diye sordu.

"Hayır, söylediklerimde en ufak şaka yok. Ama yanılmıyorsam, bulmacanın çok ciddi bir açıklamasını bulabiliriz. Eminim, benimle geliyorsunuz?"

"Pekâlâ. Hangi yöne gitmek istiyorsunuz?"

"Bana sözünü ettiğiniz patikadan, Annie Trevor'ın gittiği varsayılan yoldan gideceğiz."

Kızın adından söz edilmesi üzerine Vaughan'ın benzi attı.

"Bu izin peşinde olduğunuzu bilmiyordum," dedi. "Sizin, çakmaktaşlarıyla yapılan şu düzenlemeler ve duvardaki gözlerle ilgili işin peşinde olduğunuzu sanıyordum. Daha fazla söylenmenin yararı yok, ama sizinle geleceğim."

O gece, saat dokuza çeyrek kala iki adam yola çıkıp ormanın içindeki patikadan geçerek tepeye

giden yolu tuttular. Karanlık ve sıkıntılı bir geceydi; gökyüzü kara bulutlarla örtülü, vadi sisler içerisindeydi ve yürüdükleri yol gölgeler içinde son derece kasvetliydi; pek konuşmuyor, tekinsiz sessizliği bozmaya korkuyorlardı. Sonunda dik yamaca geldiler ve ormanın eziciliği yerini çimenlik büyük loş alanlara bıraktı ve daha yükseklerdeki fantastik kireçtaşı kayaları karanlıkta içlerini dehşetle doldurdu; dağların arasından denize doğru iç çeker gibi esen rüzgâr yüreklerinin buz kesmesine neden oldu. Sanki saatlerdir yürümekteydiler, tepelerin donuk siluetleri önlerinde uzanıyor, haşin görünüşlü kayalar, karanlıkta, olduklarından daha büyük ve korkunç görünüyordu; Dyson birden arkadaşına yaklaştı, soluğunu tutarak fısıldadı:

"Burada," dedi, "yere uzanıp bekleyeceğiz. Henüz bir şey olduğunu sanmıyorum."

"Burayı biliyorum," dedi Vaughan bir süre sonra. "Gündüzleri defalarca geldim. Yöre halkı buraya gelmeye korkar; perilerin şatosu ya da öyle bir şey kabul ediliyor. Ama, ne demeye geldik buraya?"

"Biraz daha alçak sesle konuşun," dedi Dyson, "duyulacak olursak bizim için iyi olmaz."

"Duyulmak mı, burada mı? Üç mil yakınımızda bir tek allahın kulu yok."

"Muhtemelen yoktur, hatta kesinlikle yoktur demeliyim. Ama daha yakınımızda biri olabilir."

Vaughan, Dyson'a ayak uydurarak, fısıltıyla, "Sizi hiç anlamıyorum," dedi, "ama niçin geldik buraya?"

"Bakın, şu önümüzde gördüğümüz oyuk, Kâsedir. Sanırım, fısıltıyla bile konuşmasak iyi ederiz."

Yüzleriyle Kâse arasında kayalar bulunacak şekilde boylu boyunca çimenlerin üzerine uzandılar; Dyson ara sıra koyu renkli, yumuşak şapkasını alnından yana iterek çabucak Kâseye göz atıyor ve hemen başını geri çekiyordu; uzun süre bakmaya cesaret edemiyordu. Ara sıra da kulağını yere dayayıp dinliyordu; böylece saatler geçti, karanlık iyice koyulaştı; rüzgârın hafif bir iç çekişi andıran sesi, duyulan tek sesti.

Sessizliğin ve belirsiz bir dehşeti beklemenin ağırlığıyla Vaughan'ın sabrı tükendi; çünkü olup biteni anlamasının hiçbir yolu yoktu ve sonunda tüm bu gece nöbetini sıkıcı bir maskaralık olarak görmeye başladı.

Dyson'a, "Bu iş daha ne kadar sürecek?" diye fısıltıyla sordu; sarfettiği dikkatin verdiği ıstırapla soluğunu tutan Dyson, ağzını Vaughan'ın kulağına yaklaştırdı ve her hece arasında duraklayarak, papazın korkunç laflar söylerkenki ses tonuyla, "Dinler misiniz?" dedi.

Vaughan elleriyle toprağa yapıştı ve neyi dinlemesi gerektiğini merak ederek boynunu uzattı. Başlangıçta bir şey duymadı; sonra Kâseden çok hafif, yumuşak bir ses geldi; güçbela duyulan bir ses; birinin dilini üst damağına değdirerek soluğunu bırakması gibi bir ses. Sabırsızlıkla dinlemeye devam etti, o sırada gürültü giderek arttı ve aşağılarındaki kuyu hararetle kaynıyormuş gibi tiz ve korkunç bir ıslık sesine dönüştü; daha

fazla böyle gergin bir durumda beklemeye dayanamayan Vaughan, Dyson'ı taklit ederek şapkasıyla yüzünü yarı gizledi ve aşağıdaki çukura bakmaya başladı.
Kâse, gerçekte, cehennem kazanı gibi kaynıyordu. Kâsenin kenarlarında ve dibinde, ayak sesi çıkarmadan ve dur durak bilmeden ileri geri koşuşturan belirsiz şekiller, öteye beriye çarpıyor, kıvranıyor, şurada burada öbek öbek toplanıyor; yılan tıslamasını andıran korkunç bir ıslık sesiyle birbirleriyle konuşuyorlardı; Vaughan'ın duyduğu ses buydu. Şirin çimenler ve cansız toprak birdenbire kıvır kıvır kıvranan birtakım iğrenç yaratıklarla hayat bulmuştu. Dyson'ın parmaklarının dokunuşunu hissetmesine karşın, Vaughan kendini geri çekemiyordu; merakla, bu kaynaşıp duran, bir o tarafa bir bu tarafa atılan kütleyi seyrediyordu; insan yüzüne ve organlarına benzer bir şeyler gördüyse de, kaynaşan bu kalabalık içerisinde insan bulunamayacağı kesin inancıyla ruhunun derinliklerine kadar sarsıldığını hissetti. Dehşetten donakalmış bir vaziyette seyretmeye devam etti ve en sonunda iğrenç şekiller, çukurun ortasında ne olduğu pek anlaşılmayan bir şeyin başına toplandılar; konuşmalarının ıslığı andıran sesi daha da zehirli bir hal aldı ve yetersiz ışıkta pek belli olmamakla birlikte yine de açıkça seçilen iğrenç uzuvların kıvranıp birbirlerine dolandığını gördü ve insan konuşması olmayan gürültüler arasından insana ait olması gereken hafif bir inleme sesi duyar gibi oldu. İçinden bir şeyler sanki aralıksız, "Fesat

kurdu, ölmeyen kurt," diye fısıldıyordu ve hayalinde, kabarıp şişen, yerlerde sürünen iğrenç şeyler arasında kıpırdanıp duran kokuşmuş bir sakatatın resmi canlandı. Koyu renkli uzuvlar, çukurun ortasında kıvranmayı sürdürdüler ve Vaughan'ın alnından süzülen terler, yüzünün altındaki elinin üzerine buz gibi damladı.
Bir ara, iğrenç kütle, Kâsenin kenarlarına doğru çekilir gibi oldu ve Vaughan, bir an için, çukurun ortasında çırpınıp duran insan uzuvları gördü. Ama aşağıdan bir kıvılcım çaktı, bir alev parladı ve büyük bir ıstırap ve dehşet içindeki bir kadın sesi tiz, canhıraş çığlıklar atarken, ateşten bir piramit, kapatılmış bir fıskiyenin patlaması gibi yükselerek tüm dağları parlak bir ışıkla aydınlattı. O anda, Vaughan, aşağıdaki büyük kalabalığı gördü; bu şeyler insan biçiminde ama sadece bir çocuk boyundaydılar; bedenleri iğrenç bir şekilde çarpık çurpuktu; badem gözlü yüzleri kötülükle ve anlatılmaz bir kösnüllükle parlıyordu; ölü gibi sapsarı, çıplak bir et kütlesi. Sonra ateş gürler, alevler ortalığı aydınlatmaya devam ederken, sanki bir büyüyle etraf boşalıverdi.
Dyson, Vaughan'ın kulağına, "Piramiti gördünüz mü?" dedi, "Ateş Piramitini?"

5. Küçük İnsanlar

"Bu şeyi tanıdınız mı?"
"Elbette. Bu, Annie Trevor'ın pazar günleri taktığı broş; deseni hatırımda. Ama, nerede buldu-

nuz onu? Herhalde kızı bulduğunuzu söylemeyeceksiniz?"
"Sevgili Vaughan, doğrusu, broşu nerede bulduğumu tahmin edememiş olmanıza şaştım. Dün geceyi şimdiden unutmuş olamazsınız."
"Dyson," dedi öteki, ciddiyetle, "siz dışarıdayken, sabahtan beri dün geceyi kafamda evirip çeviriyorum. Gördüğüm ya da gördüğümü sandığım şeyleri düşündüm ve bunların anımsanmayı kaldırmayacağı sonucuna vardım sadece. Tanrı korkusuyla, ölçülü ve dürüst bir hayat sürdüm bugüne kadar; bundan sonra bütün yapabileceğim, duyularımın altüst olması sonucu korkunç bir yanılsama yaşadığıma, hayal gördüğüme inanmak olacaktır. Bildiğiniz gibi, eve suskunluk içinde döndük, gördüğümü hayal ettiğim şeyler hakkında tek kelime konuşmadık; bu konudaki suskunluğumuzu sürdürme konusunda anlaşsak iyi olmaz mı? Sabahleyin gün ışığının dinginliğinde yürürken tüm dünyanın Yaradana şükretmekte olduğunu düşündüm; yanından geçerken duvara başka işaret yapılmamış olduğunu fark ettim ve olanları da sildim. Esrar bitti, yeniden sakin bir hayat sürdürebiliriz. Sanırım son birkaç hafta boyunca bir zehir etkisini göstermekteydi; neredeyse delirecektim ama şimdi sağlığıma kavuştum."
Bay Vaughan büyük bir içtenlikle konuşmuştu; şimdi, masasında öne doğru eğilmiş, yalvaran gözlerle Dyson'a bakıyordu.
"Azizim Vaughan," dedi öteki, bir an suskun kaldıktan sonra, "bunun ne yararı olacak? Böyle

konuşmak için artık çok geç; çok derinlere indik. Üstelik, siz de benim kadar biliyorsunuz ki, bu işte yanılsama yok; oysa, olmasını yürekten isterdim. Hayır, kendime karşı haksızlık etmemek için tüm hikâyeyi bildiğim kadarıyla size anlatmalıyım."

"Pekâlâ," dedi Vaughan içini çekerek, "anlatmanız gerekiyorsa, anlatın."

"O zaman," dedi Dyson, "izniniz olursa sondan başlayalım. Biraz önce tanıdığınız bu broşu Kâse dediğimiz yerde buldum. Ateş yakıldığını gösteren bir kül yığını ve içinde hâlâ korlar vardı; bu broş yerde, ateşlerden uzaktaydı. Takan kişinin giysisinden kazara düşmüş olmalıydı. Hayır, sözümü kesmeyin. Sonunu söylediğimize göre şimdi başa dönebiliriz. Londra'daki odamda beni görmeye geldiğiniz güne dönelim. Anımsayabildiğim kadarıyla içeri girdikten hemen sonra, yörenizde meydana gelen talihsiz ve gizemli bir olaydan, akrabalarını ziyarete giderken kaybolan Annie Trevor adındaki bir kızdan pek de kasıtlı olmadan söz ettiniz. İtiraf etmeliyim ki, anlattıklarınız beni pek fazla ilgilendirmemişti; bir erkeğin, özellikle de bir kadının çevresinden ve arkadaşlarından uzaklaşmasını gerektiren bir yığın neden vardır. Sanıyorum ki, polise başvuracak olsak, her hafta birinin gizemli bir şekilde kaybolduğunu öğreniriz ve polisler omuz silkerek, istatistik yasalarına göre başka türlü olamayacağını söylerler. Bu yüzden öykünüzü pek önemsemedim; ayrıca bu aldırışsızlığımın bir başka nedeni daha vardı; öykünüz, açıklanamaz türdendi.

Siz, bunun, sadece serserilik eden rezil bir gemicinin işi olabileceğini ileri sürüyordunuz; ama bu açıklamayı hemen bir yana attım. Birçok nedenin yanı sıra, asıl neden amatör canilerin her zaman yakayı ele vermiş olmalarıdır, hele bir de suçu kırsal bölgelerde işlemişlerse. Sözünü ettiğiniz Garcia vakasını anımsayacaksınız, cinayetin ertesi gün istasyona gidiyor, giysileri kan içerisinde ve ganimeti olan Felemenk saati güzelce paketlenmiş olarak yanında. Böylece, sizin bu tek savınızı bir kenara bıraktıktan sonra, geriye tamamen açıklanamaz ve ilginçlikten son derece uzak bir öykü kalıyordu. Evet, *bu yüzden* de bu son derece geçerli bir sonuçtur. Çözümsüz olduğunu bildiğiniz sorunlara hiç kafa yorar mısınız? Akhilleus'la kaplumbağa konusundaki şu eski problemi çözmeye hiç çalıştınız mı? Kuşkusuz çalışmadınız, çünkü bunun umutsuz bir araştırma olacağını biliyordunuz; bu yüzden bana kaybolan taşralı bir kızdan söz ettiğinizde, bu olayı çözümlenemez olaylar sınıfına soktum ve üzerinde daha fazla durmadım. Daha sonra hatalı olduğum ortaya çıktı; ama, anımsarsanız, bu olaydan hemen, kişisel olması nedeniyle sizi daha fazla ilgilendiren bir başka olaya geçmiştiniz. Çakmaktaşlarıyla yapılan işaretler konusundaki bu benzersiz öykünün ayrıntılarına girmemin gereği yok; başlangıçta önemsemedim, eğer bir tür şaka değilse, muhtemelen bir çocuk oyunu olduğunu düşündüm; ama gösterdiğiniz ok-ucu çok ilgimi çekti. Bunda, sıradanlığın çok ötesinde, gerçekten ilginç bir şeyler olduğunu gördüm

ve buraya gelir gelmez, sizin bana tanımladığınız işaretleri durmadan kendi kendime tekrarlayarak, bir çözüm bulmak için çalışmaya koyuldum. Önce adına Ordu demekte anlaştığımız işaret geldi; hepsi aynı yönü gösteren sıra halinde dizilmiş çakmaktaşları. Sonra hepsi Kâseye benzer bir şekle doğru uzanan, tekerlek parmağı gibi sıralanmış çakmaktaşları, sonra üçgen ya da Piramit, son olarak da Yarım Ay. İtiraf ederim ki, bu esrarın perdesini aralamak için tahmin yürütmekten bitkin düştüm; yanıtlanması gereken iki, hatta üç soru vardı. Çünkü, kendime sadece bu şekillerin ne anlama geldiğini sormuyordum. Bu şekilleri kimin yaptığı sorusuyla, böyle değerli şeylerin kimin olduğu ve değerini bilmesine karşın nasıl onları yol kenarına atabildiği sorusuna da yanıt arıyordum. Bu düşünce tarzı, beni, söz konusu kişi veya kişilerin çakmaktaşı okuçlarının değerini bilmedikleri sonucuna götürdü, ama daha ileriye gidemedim; çünkü iyi eğitim görmüş biri de pekâlâ bu konuda bilgisiz olabilirdi. Sonra duvardaki gözler sorunu ortaya çıktı ve iki olayın da aynı kişilerin eseri olduğu sonucuna varmaktan kendimizi alamadık. Duvar üzerindeki gözlerin konumu, civarda cüce bulunup bulunmadığını sormama neden oldu, ama olmadığını öğrendim ve okula gidip gelirken günde iki defa oradan geçen öğrencilerin bu işle bir ilgilerinin olmadığını biliyordum. Yine de, resimleri çizenin boyunun bir metre ile bir metre yirmi santim arasında olduğundan emindim; çünkü o zaman da işaret ettiğim gibi, düşey bir

duvar üzerine bir resim çizmek isteyen herkes, içgüdüsel olarak, gözlerinin hizasında bir yer seçer. Sonra yine gözlerin acayip biçimi vardı ortada; İngiliz köylülerinin normal olarak bilemeyecekleri Moğol gözü. Ayrıca resimleri çizen kişi ya da kişilerin karanlıkta görüyor olmaları da kafamızı karıştırdı. Sizin de belirttiğiniz gibi, uzun yıllar çok karanlık bir hücreye ya da zindana kapatılmış kişiler karanlıkta görme gücünü kazanabilirdi; ama Edmond Dantès zamanından bu yana Avrupa'da nerede böyle bir zindan vardı? Üstü kapalı korkunç Çin zindanında uzunca bir süre hapsedilmiş bir gemici, peşinde olduğum kişi olabilirdi. Ve pek olanaklı gözükmese de, bir gemicinin, ya da şöyle diyelim, gemide çalıştırılan birinin cüce olması büsbütün olanaksız değildi. Ama, benim hayal ürünü gemicimin değerli tarihöncesi ok-uçlarına sahip olmasını nasıl açıklamalı? Diyelim ki, bu ok-uçlarına sahip olsun, peki bu gizemli şekillerin ve badem gözlerin anlamı ve amacı ne olabilirdi? Sizin tasarlanmış hırsızlık varsayımınız bana baştan olanaksız göründü ve, itiraf ederim ki, işe yarar bir varsayım oluşturamıyordum. Çözüme götüren yolu bulmam tamamen tesadüfen oldu; zavallı yaşlı Trevor'ın yanından geçiyorduk; adamcağızın adını söyleyip, kaybolan kızından söz etmeniz bana unuttuğum ya da aldırış etmediğim öyküyü anımsattı. O zaman, kendi kendime al sana bir problem daha dedim; tek başına pek ilginç olmadığı doğru, ama ya bana eziyet eden bu bulmacalarla bağlantılıysa? Odama kapandım ve

bütün önyargıları kafamdan uzaklaştırmaya çalıştım; kuramın hatırına, Annie Trevor'ın ortadan kaybolmasının çakmaktaşı işaretlerle ve duvardaki gözlerle ilgili olabileceği varsayımıyla her şeyi *de novo* düşündüm. Bu varsayımla da pek ilerleme sağlayamadım, tam umutsuzluk içinde vazgeçecektim ki, Kâsenin muhtemel anlamlarından biri dikkatimi çekti. Sizin de bildiğiniz gibi, Surrey'de bir 'Şeytanın Punç Kâsesi' vardır; bu sembolün kırsalda bir özelliğe işaret edeceğini düşündüm. İki aşırılığı bir araya getirerek, Kâseyi kayıp kızın gittiği yolun yakınlarında aramaya karar verdim ve onu nasıl bulduğumu biliyorsunuz. İşaretleri, daha önceden bildiklerimle şöyle yorumladım: "İki hafta sonra (Yarım Ay bunu gösteriyor) Piramiti görmek ya da Piramiti yapmak için Kâsede bir toplantı yapılacak." Her gün birer birer çizilen gözler, günleri işaretlemek içindi ve on dört tane olacaklarını, daha fazla olmayacaklarını biliyordum. Buraya kadar her şey çok açık görünüyordu; bu ıssız dağlardaki en ıssız ve en korkunç yerde yapılacak olan toplantının niteliğini ya da kimlerin toplanacağını ise hiç dert etmiyordum. İrlanda'da, Çin'de ya da Amerika'nın batısında bu sorunun yanıtı kolayca verilebilirdi; yönetim karşıtlarının, gizli bir cemiyetin ya da düzenin fahri koruyucularının toplandığı söylenebilirdi. Durum oralarda çok basitti. Ama sakin insanların yaşadığı, İngiltere'nin bu uzak köşesinde o an için hiçbir tahmin yapılamazdı. Ama toplantıyı görüp seyretme fırsatını bulacağımı biliyordum, bu

yüzden umutsuz araştırmalarla kafamı karıştırmak istemedim ve mantık yürütmek yerine çılgın bir düşünce düştü aklıma: Annie Trevor'ın kaybolmasıyla ilgili olarak, kızın 'periler tarafından alındığı' yolunda söylenen sözleri anımsadım. Açıklamalıyım ki, Vaughan, ben de sizin kadar akıl sağlığı yerinde biriyim ve beynimde, öyle sanıyorum ki, çılgın olanaksızlıklara pek yer yok; bu yüzden bu saçma düşünceleri aklımdan kovmaya çalıştım. Ve ipucunu perilerin eski adında buldum: "Küçük insanlar." Ve bunların, belki de, ülkenin mağaralarda yaşayan tarihöncesi Turanlı sakinlerinin geleneğini temsil ettiklerine ihtimal verdim. Sonra, büyük bir şaşkınlıkla, boyu yüz yirmi santimden kısa, karanlıkta yaşamaya alışkın, taş aletler kullanan ve Moğol yüz hatlarını bilen bir yaratığın peşinde olduğumu algıladım. Dün gece olanları kendi gözlerinizle görmemiş olsaydınız, Vaughan, böylesi hayal ürünü şeyleri size anlatmaya utanırdım ve sizin tanıklığınız olmasaydı duyularımdan kuşkuya kapılırdım. Ama her ikimiz de birbirimizin yüzüne bakarken hayal görmüş olamayız; çimenlerin üzerinde siz yanı başımda yatarken tüm bedeninizin tir tir titrediğini hissettim ve alevlerin ışığında gözlerinizi gördüm. Bu yüzden, dün gece ormanın içinden geçerken, tepeyi tırmanırken ve kayaların dibine yatıp gizlenirken düşündüklerimi hiç utanç duymadan size anlatıyorum.

"Çok açık olması gerekirken beni sonuna kadar şaşırtmış olan bir şey daha var. Piramit işaretini nasıl okumuş olduğumu size anlattım; toplantı

bir piramiti görmek için yapılacaktı ve sembolün hakiki anlamını son ana kadar çıkaramamıştım. Yanlış olmakla birlikte, põr, yani ateş sözcüğünden yapılan eski türetim doğru izin peşine düşmemi sağlamalıydı, ama hiç aklıma gelmemişti.

"Sanırım söylemem gereken çok az şey kaldı. Biliyorsunuz ki, olup bitecekleri önceden tahmin etmiş olsaydık bile, orada son derece çaresiz durumdaydık. Ha, sonra bir de bu işaretlerin sergilendiği yer meselesi var: Oldukça ilginç bir soru. Bu ev, çıkarabildiğim kadarıyla, dağların arasında oldukça merkezi bir yer tutuyor ve bahçe duvarınızın dibindeki o tuhaf kireçtaşı eski sütunun Keltlerin İngiltere'ye ayak basmalarından önce bir toplantı yeri olup olmadığını kim söyleyebilir ki? Ama, sözlerime ilave etmem gereken bir şey daha var: Zavallı kızcağızı kurtaracak durumda olmayışımızdan pişmanlık duymuyorum. Kâsenin içinde toplanıp kaynaşan o yaratıkların neye benzediğini gördünüz; bağlanmış olarak aralarında yatan şeyin artık bu dünyaya uygun olmadığından emin olabilirsiniz."

"Ya?" dedi Vaughan.

"Kız, Ateş Piramitine geçti," dedi Dyson, "onlar da yeniden yeraltına, tepelerin altındaki yerlerine çekildiler."

İçindekiler

Jorge Luis Borges'in Önsözü 9

Kara Mührün Öyküsü 17
Beyaz Tozun Öyküsü 79
Ateş Piramiti 105

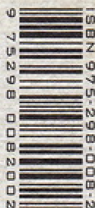
Babil Kitaplığı

1/ *P'u Sung-ling, Konuk Kaplan* [C. Hakan Arslan]
2/ *Saki, Lady Anne Susuyor* [Fatih Özgüven]
3/ *Beckford, Vathek* [İsmail Yerguz]
4/ *Cazotte, Aşık Şeytan* [İsmail Yerguz]
5/ *London, Midas'ın Müritleri* [Fahri Öz]
6/ *Chesterton, Apollon'un Gözü* [Çiçek Öztek]
7/ *Wells, Duvardaki Kapı* [Ülker Erzurumluoğlu]
8/ *Papini, Kaçan Ayna* [Şadan Karadeniz]
9/ *Stevenson, Sesler Adacığı* [Handan Balkara]
10/ *Wilde, Lord Arthur Savile'in Suçu* [Fatih Özgüven]
11/ *Kipling, Dilek Evi* [İrem Kutluk]
12/ *Villiers de L'Isle-Adam, Son Şenliklerin Davetlisi* [Işık Ergüden]
13/ *Meyrink, Kardinal Napellus* [Zehra Aksu Yılmazer]
14/ *Poe, Çalınan Mektup* [Tomris Uyar / Memet Fuat]
15/ *Bloy, Sevimsiz Hikâyeler* [Işık Ergüden]
16/ *Melville, Kâtip Bartleby* [Yusuf Eradam]
17/ *Hawthorne, Büyük Taş Yüz* [C. Hakan Arslan]
18/ *Kafka, Akbaba* [Kâmuran Şipal]
19/ *Lugones, Tuzdan Heykel* [Banu Temel]
20/ *Hinton, Bilimsel Öyküler* [Hasan Fehmi Nemli]
21/ *Rus Öyküleri* [Mehmet Özgül]
22/ *Machen, Ateş Piramiti* [Hasan Fehmi Nemli]
23/ *Alarcón, Ölümün Dostu* [Mesut Özden Gözütok]

DOST

Machen için yapılacak olası tanımlamalar onun yapıtlarında fark ettiğim bazı özelliklerden çok daha önemsizdir. Bu özelliklerden biri, Kötülüğün, birçok doğa tanrıbiliminde olduğu gibi, yalnızca İyiliğin yokluğu olarak var olması değil de İyiliğe karşı sürekli olarak mücadele eden bir yaratık ya da yaratıkların oluşturduğu bir koalisyon olarak var olması ve zafer kazanmasıdır. Machen'in öykülerinde bu şeytansı zafer kötülüğe boyun eğen insanların doğru yoldan ayrılmasıyla sınırlı değildir, çürüme ve kokuşmaya kadar uzanır.

Jorge Luis Borges

ISBN 975-298-008-2
9 75298 008202

Franco Maria Ricci